

P. III 589

CĂLĂUZA BIBLIOTECARULUI

10
1965

CĂLĂUZA BIBLIOTECARULUI

ANUL XVIII

S U M A R

Acad. Aurel AVRAMESCU: <i>Documentarea în științele sociale</i>	577
Radu C. DEMETRESCU, Paul CARAVIA: <i>Documentarea în științele economice</i>	580
Beatrice ARION: <i>Totul în seama metodiștilor?</i>	586
Horia NESTORESCU: <i>Cooperarea — o problemă de actualitate.</i> (Consfătuirea bibliotecarilor din Regiunea București).	590
Anca OPRÎȘ: <i>Raționalizarea evidenței în biblioteci</i>	596
V. BARBU: <i>Literatura tehnică pentru pregătirea examenelor de calificare</i>	599
Indrumarea lecturii	
Ion PASCADI: <i>Literatura și educația estetică</i>	601
H. ZALIS: <i>Cum să înțelegem literatura beletristică</i>	606
★	
Victoria GEORGESCU: <i>Biblioteca documentară a Teatrului din Constanța</i>	608
V. JUGĂREANU: <i>Așezarea cronologică a colecțiilor.</i> (Biblioteca Brukenthal)	610

Conservarea fondului de cărți

Nicolae OANCEA: <i>Păstrarea colecțiilor în depozite</i>	612
--	-----

Opinii

Constanța BOERU: <i>Clasificări corecte</i>	616
---	-----

★

Știri	617
Ne scriu corespondenții	618

Biblioteci de peste hotare

<i>Seminarii consacrate bazelor cunoștințelor bibliografice</i>	620
C. V. ROSKE: <i>10 ani de la înființarea I.A.A.L.D.</i>	624

Profiluri

Dan SIMONESCU: <i>Aldo Manuzio</i>	624
Alice STERESCU: <i>George Bengescu</i>	627
Pavel BINDER: <i>Ioan Piuariu-Molnar</i>	631
Lucrări de specialitate	632
Fișier	636

OCTOMBRIE

Nr. 10 1965

REDACȚIA : Str. BIS. AMZEI 5-7 — Buc

DOCUMENTAREA ÎN ȘTIINȚELE SOCIALE

Acad. ing. dr. Aurel AVRAMESCU

Disciplina documentării s-a dezvoltat înainte de toate, datorită necesităților de informare organizată, promptă și exhaustivă în domeniul științelor naturii. Sistemele mari de clasificare, ordonare și circulație a informațiilor s-au plămădit pentru a răspunde necesităților urgente și de importanță economică ale cercetării în științele naturii și în tehnică.

Științele sociale și umaniste, avînd o structură mai difuză, mai complexă decît cele ale naturii și în același timp prezentînd, frecvent, aspecte subiective sînt *eo ipso*, mai refractare unor sistematizări și ordonări care presupun o încadrare în tipare canonice. Fapt este că, pînă în prezent, științele sociale beneficiază mult mai puțin de avantajele oferite, de o organizare sistematică a informațiilor.

O dată cu înființarea Centrului de Documentare Științifică al Academiei toate ramurile principale ale științelor sociale în care se efectuează cercetări sistematice, au fost incluse în tematică și au fost aliniate științelor naturii aplicîndu-li-se metodele și mijloacele de documentare curentă și tematică similare cu cele ale științelor naturii.

Este clar că necesitățile particulare ale științelor sociale trebuiau să iasă mai curînd sau mai tîrziu în evidență, reclamînd modificări corespunzătoare ale metodei aplicate în general. Cerințele noi au apărut, au fost analizate și discutate, conducerea Centrului luînd, pînă la sfîrșit, anumite măsuri care înseamnă o satisfacere, cel puțin parțială, a necesităților. Asupra acestor cerințe și măsuri îmi propun a face unele comentarii și precizări care interesează lucrătorii din bibliotecile și centrele de documentare, preocupați de domenii ale științelor sociale, și, în general, cercurile interesate de organizarea generală a documentării și informării pe plan național și internațional.

CLASIFICAREA ÎN ȘTIINȚELE SOCIALE

Se știe că problema clasificării științei și cunoștințelor în general a preocupat în trecut mai de grabă pe filozofi decît pe oamenii de știință și cu atît mai puțin pe bibliotecari. Începînd cu Bacon aproape toți marii gînditori, care au creat sisteme filozofice, au propus clasificări ale disciplinelor umanistice și științifice. Este clar că filozofii idealiști au întocmit clasificări, care au oglîndit orientarea lor filozofică, în general introspectivă,

mai mult sau mai puțin îndepărtată de realitatea obiectivă. Astfel este natural că sistemelor de clasificare ale lui Kant, Hegel, Schlegelmacher, Auguste Comte să li se opună sistemele bazate pe filozofia materialistă, propuse de Feuerbach și Engels. Lenin a redat științei unitatea generală care înglobează de la concret la abstract, de la materie la conștiință, de la individual la social, întreaga varietate de forme de mișcare ale materiei

Nu întimplător această unitate a cunoștințelor omenești se consideră ca o bază, nu constantă, ci în continuă creștere, a conținutului clasificării zecimale universale, toate clasele și subdiviziunile fiind considerate ca fracțiuni ale științei generale, ca fracțiuni ale tuturor cunoștințelor acumulate și păstrate până în prezent.

Clasificarea zecimală este prevăzută a cuprinde într-adevăr toate cunoștințele și a permite o ordonare sistematică a fondurilor, de exemplu din bibliotecile universale sau enciclopedice, mari sau mici. Această universalitate, cit și valabilitatea și răspindirea tot mai generală a C.Z.U. o face aptă pentru clasificarea lucrărilor în periodice, a fondurilor în biblioteci. Totuși, în cele din urmă, în științele naturii se utilizează mult mai frecvent, clasificarea articolelor și contribuțiilor decât în științele sociale.

De aceea C.Z.U. s-a dezvoltat și detaliat cu precădere în științele naturii și a rămas mult mai puțin analitică în științele sociale. Acest fapt nu a întârziat să apară ca un dezavantaj la clasificarea materialelor de documentare curentă publicate de C.D.S. Astfel în indicele pe materii din primul an de apariție s-a observat o lipsă de posibilități de detaliere sistematică, care a apărut și mai evidentă la completarea primului catalog organizat după C.Z.U. și ținut la zi cu fișe decupate din publicațiile curente ale Centrului.

În lipsă de indici principali suficienți de detaliați s-a recurs la relații cu: și cu +. De asemenea pentru a face distincție se simte nevoia introducerii unor indici auxiliari. Se știe prea bine că alegerea corespondențelor a acestora trebuie să se facă cu multe precauții și după anumite norme unitare, spre a putea garanta o regăsire ușoară a materialelor referitoare la o temă dată în indicele anual sau în catalogul general. Ar fi de dorit să dispunem de indici principali suficienți de detaliați în disciplinele sociale, cit și de indici auxiliari de formă și de punct de vedere spre a putea reda mai precis o noțiune de detaliu. Elaborind și aplicând în același timp o metodă de corelare cu noțiuni și aspecte variate s-ar putea ajunge la o sistematizare ca în științele similare cu științele biologice sau medicale, bogată în relații și fațete.

Între alte sisteme de clasificare, indexarea coordonată apare ca cea mai tentantă din cauza adaptării sale ușoare la mecanizare și automatizare. Totuși întocmirea unor tezaure de descriptori, respectiv cuvinte cheie, este încă în fază inițială în domeniile științelor sociale, nu numai la noi ci și în alte țări. Acest nou sistem de indexare se aplică cu precădere domeniilor foarte actuale ale științelor naturii și tehnicii, cum sînt: nucleonica, știința spațiului, transporturi și comunicații. Cele mai multe șanse pentru o aplicare a acestui sistem în științele sociale se oferă, în prezent, în domeniile economiei, finanțelor și comerțului.

Avem certitudinea că sub imboldul puternic al Directivelor Congresului al IX-lea al P.C.R. vor începe în curînd lucrări pentru aplicarea indexării coordonate în aceste domenii ale științelor sociale.

INFORMAREA CURENTĂ

Operativitatea în informarea curentă este apreciată în mod deosebit de cercetătorii din diferitele discipline ale științelor sociale. Astfel economiștii și specialiștii în finanțe sau statistică pun accent deosebit pe rapiditatea și actualitatea informațiilor, ceea ce este ușor de înțeles, avînd în vedere sensibilitatea relațiilor și studiilor economice față de modificări ale principiilor și orientărilor generale sau speciale conjuncturale. În schimb, arheologii au timp să aștepte cite un semestru, pînă la apariția unui număr semestrial de revistă, și nu sînt afectați în lucrările lor de descoperiri recente.

În atribuirea cuvintelor cheie potrivite se ivesc dificultăți mai multe decît în cazul științelor naturii. Aceste cuvinte trebuie să se refere la fondul lucrării respective și nu se pot lua totdeauna din titlu, așa cum se face obișnuit în științele naturii.

Experiența cîștigată în ultimul an de către Serviciul de Documentare Științifică din C.D.S. în această materie este cît se poate de semnificativă și merită a fi cunoscută de toți cei interesați. O lămurire definitivă a acestor deficiențe care împiedică uneori organizarea unor cataloage sistematice pe teme adîncite, așa cum le cer cercetătorii și creatorii în științele sociale, se va putea obține numai o dată cu organizarea unor tezaure de descriptori, măcar pe unele subdomenii, din acele științe sociale în care apar necesități urgente pentru regăsirea rapidă a informațiilor. Pînă atunci sistemul de prezentare a informațiilor curente, signalactice în revistele elaborate de C.D.S., atribuirea de indici C.Z.U., ordonarea într-o tematică prestabilită și atribuirea de 2—3 cuvinte cheie pare o soluție bine aleasă, deoarece nici în viitor nu se va putea renunța la cele două sisteme de clasificare și ordonare și anume, C.Z.U. și descriptori, aplicate simultan. Aceasta cu atît mai mult cu cît indexarea coordonată se potrivește mai ales pentru domenii înguste de cercetare adîncită, iar C.Z.U. excelează în universalitate, deci într-o primă ordonare pe grupe mari a obiectelor și lucrărilor.

Începînd cu anul 1966 se prevede o amplificare a numărului de descriptori care se atribuie titlurilor signalactice în publicațiile C.D.S. Acesta este un început care va abutisa probabil în renunțarea completă la adnotări și în înmulțirea considerabilă a termenilor descriptori la un număr de 10—15 pentru fiecare titlu bibliografic. Aci se va ajunge în vederea unei cît mai grabnice mecanizări și automatizări a sistemului de informare în care se introduc aceste semnalări.

INFORMAREA TEMATICĂ

Satisfacerea cererilor de bibliografii tematice reprezintă o activitate de documentare importantă și în domeniul științelor sociale. C.D.S. execută la cererea institutelor Academiei bibliografii pe teme, bibliografii deschise și cercetări bibliografice. În această muncă, consultarea catalogului central pe materii începe să joace un rol important, care va crește în viitor. Cele aproximativ 55 000 de fișe din științele sociale, existente în prezent în catalogul C.D.S., reprezintă un fond însemnat de informare cu atît mai mult cu cît el oglindește multilateral, prin indici de clasificare zecimală și prin indici uniterm foarte detaliați toate domeniile științelor sociale. Prin maniera de concepere, prin nivelul științific ridicat al materialelor care au fost selecționate pentru a fi utile cercetătorilor științifici, acest instrument este în genul său unic nu numai în țara noastră, dar și în practica internațională.

În perspectivă, această activitate va crește și va face necesară introducerea, la început, a micii mecanizări pentru regăsirea informațiilor, și în viitor a marii mecanizări utilizînd fișe sau benzi perforate și, pînă la sfîrșit, mașini electronice de calcul.

Acoperirea de către C.D.S. a tuturor disciplinelor științelor sociale prin publicații de informare curentă și prin cercetări tematice este, după informațiile noastre, unică în lume. Experiența cîștigată în această privință este de cea mai mare valoare și este urmărită cu o deosebită atenție de colectivele de specialiști, cît și de conducerea Centrului în vederea acordării de asistență tehnică altor instituții care sînt preocupate de documentare și informare în științele sociale.

DOCUMENTAREA ÎN ȘTIINȚELE ECONOMICE

Documentele Congresului al IX-lea al P.C.R. au fundamentat pe necontestate teme științifice direcțiile viitoarei dezvoltări a României socialiste. Problemele economice s-au găsit și de data aceasta în centrul preocupărilor fie că a fost vorba de bilanțul istoricelor realizări îndeplinite fie de trasarea noilor directive, menite să lărgască perspectivele progresului economic și cultural-social.

Sarcinile economice pentru etapa 1966—1970 sînt de natură să desăvîrșească sistemul economic socialist unitar prin continuarea consecventă a politicii de industrializare socialistă, de valorificare superioară a resurselor naturale, de dezvoltare armonioasă a tuturor ramurilor economiei naționale, în vederea îmbunătățirii continue a nivelului de trai material și cultural al oamenilor muncii.

Atingerea obiectivelor înscrise în planul de dezvoltare al economiei naționale reclamă o înaltă pregătire de specialitate a cadrelor de economiști, de însușire și aprofundare a cunoștințelor teoretice și practice, a experienței naționale și mondiale și aplicarea acestora la rezolvarea diferitelor probleme tehnico-economice. Întrucît procesul de cercetare și elaborare tehnico-științifică cît și aplicarea rezultatelor obținute în sfera largă a activității de producție comportă implicații economice multiple și profunde, se impune, ca o necesitate, însușirea cunoștințelor economice necesare și de către celelalte categorii de lucrători: ingineri, tehnicieni, muncitori etc.

Organizarea modernă a tuturor sectoarelor economiei naționale, presupune asimilarea și utilizarea sistematică a unui volum imens de cunoștințe științifice; acest proces are loc în toate verigile aparatului tehnico-economic. Traducerea în fapt a sarcinilor trasate de partid, a politicii sale economice, atît pe plan național, pe ramură sau întreprindere, sub toate aspectele organizatorice, tehnologice, de valorificare etc., comportă o largă informare științifică și tehnică, adînc diferențiată, în raport cu scopurile numeroase și complexe urmărite. De exemplu: în activitatea curentă a unei întreprinderi, rezolvarea cu succes a problemelor de organizare a producției (planificarea producției, planul financiar, planul forțelor de muncă și al fondului de salarii, planul de aprovizionare etc.), a problemelor de ordin teh-

nologic (introducerea tehnicii noi, mecanizare și automatizare, flux tehnologic etc.) precum și probleme de valorificare a producției (respectarea obligațiilor contractuale de livrare, ridicarea calității produselor etc.) impune întregului colectiv cercetarea și însușirea cunoștințelor economice de bază și a celor legate de profilul activității.

Analizând structura organizatorică și funcțiunile unei unități se desprinde cu ușurință constatarea că buna desfășurare a acesteia, la nivelul cerințelor moderne, necesită un complex proces de prelucrare a informațiilor interne și externe, de folosire eficientă a acestora.

Astfel conducerea unei întreprinderi primește de la organele superioare, sub formă de directive, elementele de bază privind organizarea și desfășurarea activității. De altă parte, recepționează fluxul intern de informații, provenite de la sectoarele productive (tehnice și economice). Pe o a treia cale, aceea a documentării, se primesc informațiile externe din prelucrarea literaturii de specialitate, atît în ceea ce privește starea generală economică, stadiul de perfecționare a sistemelor de calcul și evidențe, indicațiile legislative existente cît și nivelul atins pe plan național și mondial în tehnica de producție în care e profilată întreprinderea (indici tehnico-economici, comparativi, pentru fiecare produs, metode tehnologice, prospecte și brevete etc.). Pe baza acestor trei tipuri de informații, conducerea hotărăște, prin selecția, comparația și analiza datelor, măsurile adecvate. Procese similare au loc în toate verigile vieții economice.

În anii puterii populare, în țara noastră s-au creat premisele dezvoltării documentării economice, ca urmare a solicitărilor din ce în ce mai specializate ale numeroaselor organisme economice și a problemelor ce se cerceau rezolvate. A apărut o bogată literatură economică (lucrări fundamentale, îndrumătoare practice, periodice, literatură de nivel mediu)*.

S-a dezvoltat o rețea de biblioteci cu caracter tehnic și documentar economic în cadrul departamentelor (Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Finanțelor, Banca Națională, Camera de comerț, Direcția Centrală de Statistică ș.a.). S-au dezvoltat bibliotecile științifice ale Institutului de Cercetări Economice al Academiei și Institutului de Științe Economice „V. I. Lenin” București.

Au fost considerabil sporite fondurile de publicații, din domeniul economic, din țară și străinătate ale bibliotecilor din învățămîntul superior tehnic și universitar, al Bibliotecii Centrale de Stat și al Academiei, ale bibliotecilor centrelor de documentare tehnică, departamentale și ale bibliotecilor publice și sindicale.

O atenție deosebită s-a acordat completării fondurilor de publicații economice din bibliotecile tehnice din întreprinderi, care pe lîngă literatura tehnică de specialitate, achiziționează și materiale cu caracter economic.

Au fost create servicii de documentare economică pe lîngă unitățile mai sus-amintite și a crescut ponderea acestor preocupări în activitatea centrelor de documentare departamentale și în serviciile de informare tehnică din întreprinderi și bibliotecile publice. Ca urmare a acestei dezvoltări au apărut diferite instrumente de informare științifică în domeniul economic.

Fenomenul economic este complex și divers, fapt care necesită o documentare diferențiată și cît mai apropiată (ca metode și mijloace) de scopurile multiple pe care le urmăresc categoriile de beneficiari. Analizarea detaliată a categoriilor de solicitanți, a nevoilor lor specifice, determină volumul și calitatea acțiunilor de documentare ce trebuie întreprinse. Ne vom referi numai la cîteva aspecte.

În domeniul economiei activează trei categorii de beneficiari:

— cercetători, cadre didactice ;

* Bibiri, Eduard. *Lucrările economice în atenția bibliotecarilor*. Căluza bibliotecarului, 17, nr. 7, Iulie 1964, p. 439-443.

— cadre de specialiști în munca de orientare, coordonare și îndrumare din organele centrale, locale și de presă ;

— practicieni economiști care activează în organizarea procesului de producție și în rețeaua unităților comerciale.

Subliniem însă că documentarea economică se adresează într-o mare măsură și altor categorii de beneficiari (cercetători, specialiști, ingineri, tehnicieni și muncitori) care deși lucrează în domenii de strictă specialitate tehnico-științifică, utilizează din ce în ce mai mult informarea economică, indispensabilă rezolvării sarcinilor ce le revin.

Deci informarea științifică economică se desfășoară fie în unități profilate strict, fie ca o specialitate în contextul unor domenii științifice și tehnice.

Documentele Congresului au subliniat importanța ce trebuie acordată cercetării fundamentale și aplicative și din domeniul economic, care urmează să dezvolte gândirea teoretică în sensul clarificării unora dintre cele mai actuale probleme ale economiei socialiste și să asigure specialiștilor instrumente științifice eficiente practicii economice.

Aceste cercetări au loc în prezent la Institutul de Cercetări Economice al Academiei, în alte institute cu profil umanistic din rețeaua Academiei, în institutele de învățământ superior economic, tehnic și universitar, în institutele de cercetări de ramură, în instituțiile centrale și chiar în întreprinderile industriale mari.

În acest sens, prezintă un interes deosebit referatele susținute în sesiunile tehnico-științifice ale acestor unități precum și valoroasele referate pe probleme economice prezentate în sesiunile și consfăturile organizate în întreprinderi. (De exemplu: Caietele de documentare pe anul 1955 ale Uzinei de fibre sintetice — Săvinești).

O contribuție considerabilă o aduc bibliotecile științifice ale instituțiilor arătate mai sus, care prin fondurile de publicații proprii, prin folosirea literaturii existente în alte biblioteci centrale cit și prin unitățile de documentare specializate, asigură o asistență competentă specialiștilor, punind la dispoziția solicitanților instrumentele de informare științifică: cataloagele bibliotecilor, catalogul fișelor I.D.T., indexul bibliografiilor și traducerilor existente în bibliotecă, lucrări de referință românești și străine (tratate, enciclopedii, dicționare economice și statistice ș.a.), precum și cercetări bibliografice elaborate la cerere sau în conformitate cu planul tematic de cercetări. O altă categorie de instrumente de informare științifică o constituie publicațiile de semnalare, adnotate sau referative, elaborate de institute și centre de documentare din țară și străinătate.

Astfel Centrul de Documentare al Academiei elaborează câte o „serie Științe economice” pentru Buletinul de informare științifică, pentru Revista de referate și recenzii, pentru Rezumatele sub formă de fișe adnotate. Materialele prelucrate sînt organizate după următoarea tematică: economie politică teoretică, economia industriei, economia agriculturii, comerț interior, aprovizionarea tehnico-materială, economie mondială, comerț exterior și internațional, finanțe-credit-evidență, statistică social-economică. Aceste buletine au apariție lunară.

Institutul de Documentare Tehnică editează un buletin de referate (Documentare tehnică — seria lucrări tehnico-economice), caiete selective tehnico-economice, pe următoarele probleme: planificarea întreprinderii și eficacitatea economică a tehnicii noi; probleme de organizare a muncii și de salarizare (elaborate împreună cu Comitetul de stat pentru muncă și salarii); conducerea, organizarea și aprovizionarea întreprinderilor; probleme de prețuri și preț de cost (în colaborare cu Comitetul pentru prețuri); probleme de statistică social-economică (în colaborare cu Direcția Centrală de Statistică). I.D.T.-ul elaborează de asemenea fișe documentare pe tema: organizarea

întreprinderilor și a procesului de producție. Pentru asigurarea informării curente I.D.T. publică bibliografiile tematice cu următoarele subiecte: planificarea, calculul și evidența prețului de cost în industrie; determinarea eficienței economice a investițiilor și tehnicii noi, mecanizarea și automatizarea lucrărilor administrative; planificarea și organizarea întreținerii și reparării mijloacelor fixe în întreprinderile industriale și de transport auto; planificarea și urmărirea producției în întreprinderile industriale.

De asemenea și centrele de documentare tehnică de ramură cum sînt Centrul de Documentare pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare, Centrul de Documentare pentru Industria Petrolului și Chimiei, Centrul de Documentare pentru Economia Forestieră, în Transporturi și Telecomunicații, publică materiale cu caracter economic în buletinele lor de informare științifică. Aceste lucrări semnalează cu precădere problemele economice specifice sectoarelor respective.

Deosebit de importante sînt Buletinele de informare bibliografică elaborate de Serviciile de documentare ale Comitetului de Stat al Planificării, Ministerul Finanțelor, Direcția Centrală de Statistică ș.a. De exemplu, Buletinul Comitetului de Stat al Planificării apare lunar și are o bogată tematică (18 capitole). În numărul 2 din fiecare an se publică lista abonamentelor la periodicele românești și străine. Buletinul semnalează totodată traduceri și bibliografiile efectuate lunar.

În ceea ce privește economia agrară, alături de documentația editată în acest domeniu de către I.D.T. și C.D.S., se remarcă activitatea Centrului de documentare agricolă, recent înființat pe lângă Institutul Central de Cercetări Agricole al Consiliului Superior al Agriculturii. În cadrul revistelor de referat pe care le editează (6 serii lunare), în seria de agricultură generală figurează capitolul de economie agrară (cca. 100 recenzii din literatura mondială de specialitate) cu următoarea tematică: generalități; aplicarea matematicii în economia agrară; organizarea și retribuirea muncii; eficiența economică a investițiilor; prețuri-rentabilitate. Mai remarcăm bibliografia retrospectivă a cărților și articolelor de economie agrară, de la începuturi pînă în 1960 (cca. 8000 de titluri), întocmită în Secția de economie agrară a Institutului Central de Cercetări Agricole. Mai semnalăm că revista *Agricultura socialistă* publică o pagină permanentă (pag. 11) cu probleme actuale și practice de economie agrară. De asemenea, în alte reviste de specialitate: *Probleme agricole*, *Viața economică și Probleme economice*, apar numeroase materiale de economie agrară. Pentru cadrele de nivel mediu, se editează numeroase broșuri de către Editura agrosilvică și Editura politică.

Tot alături de folositoare în documentația economică sînt publicațiile Bibliotecii Centrale de Stat — *Bibliografia periodicelor din Republica Socialistă România* și *Bibliografia Republicii Socialiste România, Cărți, albume, hărți, note muzicale; Catalogul colectiv al cărților străine intrate în bibliotecile din Republica Socialistă România și Repertoriul periodicelor străine din Republica Socialistă România*.

Sînt folosite, de asemenea și buletinele de creștere a colecțiilor editate de Biblioteca Academiei, de bibliotecile de învățămînt superior.

Secțiile de documentare întocmesc la cererea beneficiarilor traduceri din literatura mondială indicată precum și lucrări de sinteză (documentare curentă și sinteze documentare) care urmăresc să ofere o imagine cuprinzătoare asupra celor mai actuale preocupări din economia națională și mondială.

Aceste instrumente de informare economică sînt mult folosite de către cadrele de conducere, cercetători și specialiști din institutele centrale, fiind însă mai puțin cunoscute și urmărite în verigile subordonate ale activității tehnico-economice (cu excepția publicațiilor I.D.T. care constituie în prezent baza informării din întreprinderi).

Dacă sectoarele de activitate economică din București și din orașele mari din țară pot beneficia de o asistență documentară susținută, nu același

lucru se poate spune despre masa specialiștilor și practicienilor care activează în restul țării. În sprijinul lor trebuie să intervină, pe de o parte, bibliotecile publice regionale și raionale, iar pe de altă parte, bibliotecile tehnice din întreprinderi. Bibliotecile publice sînt dotate cu literatură economică și totodată au și unele preocupări de informare în acest domeniu. Întocmirea unor cataloage tematice-geografice privind dezvoltarea economică a regiunii, seria monografiilor respective, constituie prețioase instrumente de informare. De asemenea, elaborarea de bibliografii tematice diferențiate după categoria de beneficiari și natura problemelor speciale pe care le urmăresc aceștia pot fi deosebit de folositoare cadrelor de specialiști și practicieni din sectorul agriculturii, învățămînt, presă, industrie locală etc.

Bibliotecile regionale și raionale trebuie să asigure o informație cît mai completă, care să înlesnească cititorilor lor aprofundarea problemelor economice teoretice și practice tratate în documentele Congresului al IX-lea al P.C.R.

Pe această linie trebuie folosite și metodele de propagandă ale publicațiilor economice și mai ales a celor de nivel mediu. Ne referim în special la expoziția de cărți economice, popularizarea presei economice, alcătuirea dosarelor cu decupaje din ziare (articole economice din presa centrală și de specialitate), întocmirea bibliografiilor de recomandare (pe domenii economice și nivel al beneficiarilor), folosirea mai intensă a recenziilor și prezentărilor de publicații economice, a cataloagelor pe subiecte din domeniul economiei (prețul de cost, organizarea producției, probleme de economie agrară etc.). Buletinele de informare elaborate de bibliotecile regionale să cuprindă un capitol special dedicat literaturii economice. Pentru realizarea acestor sarcini se cere din partea bibliotecarilor și metodiștilor o aprofundare a cunoștințelor economice.

Serviciilor de documentare din întreprinderi le revin sarcini deosebite în ceea ce privește organizarea informației economice. Ele au obligația să asigure cadrele de conducere, economiștii și personalul tehnic cu documentația la zi selecționată pe măsura nevoilor curente ale acestora. Este necesară întocmirea și ținerea la zi a fișelor cu indicii tehnico-economici, comparativi pentru sortimentele produse de întreprinderi, care să constituie un criteriu de apreciere a stadiului tehnic realizat în unitate. De asemenea, au datoria să valorifice buletinele de semnalară și de referate elaborate de centrele și institutele de documentare precum și toate materialele de informație economică apărute, necesare întreprinderii respective. Astfel, în cadrul informărilor care se fac cu personalul tehnic asupra noutăților tehnice este bine să se popularizeze în mai mare măsură și cunoștințele cu caracter economic. În colaborare cu bibliotecile sindicatelor, bibliotecile tehnice trebuie să asigure documentația necesară cursurilor de calificare, de specializare și învățămîntului de partid (cercurile de economie politică, școlile economice serale). Este necesară de asemenea o mai strînsă colaborare cu bibliotecile de învățămînt superior din regiune și cu bibliotecile publice pentru procurarea materialului documentar și lărgirea organizării informației.

Considerăm că ar fi util ca centrele de documentare tehnică departamentale și centrale să amplifice informația economică, să editeze caiete speciale pe aceste probleme, să întocmească informații și sinteze pe linia preocupărilor economice.

Este necesar să se acorde o asistență documentară mai susținută consiliilor agricole raionale care să organizeze informarea economică, atît de utilă, în cooperativele agricole de producție, în gospodăriile agricole de stat și S.M.T.

Din analiza sistemului de informare economică din țara noastră reiese insuficienta coordonare a instrumentelor de informare, apariția, din această cauză, a unor paralelisme în ceea ce privește prelucrarea literaturii de specialitate. Spre exemplu, buletinele de informare bibliografică ale Comitetului de Stat al Planificării, al Băncii Naționale, al Ministerului Finanțelor, al Institutului de Științe Economice, prelucrează aceleași surse (cărți și mai ales articole din literatura de specialitate). Se traduc adeseori aceleași articole și se întoc-

mesc bibliografii pe aceleași teme, fără a se stabili o colaborare eficientă, care ar duce la economii de efort și fonduri materiale.

Pentru îmbunătățirea documentării economice pe întreaga țară ar fi utilă întocmirea unor instrumente de informare colectivă și unitară: aducerea la zi a *Bibliografiei economice retrospective românești*, atât de necesară studiilor de istorie economică veche și contemporană, o documentare curentă unitară asupra economiei mondiale actuale, semnalarea și achiziționarea lucrărilor congreselor internaționale, a instrumentelor de informare din străinătate, a materialelor de circulație restrinsă, bogate în date economice comparative. Este necesară o mai activă semnalare în Buletinele centrale de documentare a experienței din țara noastră în ceea ce privește problemele de organizare și planificare; a metodelor de reducere a prețului de cost, de sporire a productivității muncii etc.

O coordonare a eforturilor pe linia perfecționării informației economice ar putea fi realizată de către unitățile centrale de documentare economică, care să prelucereze literatura mondială și românească și să asigure editarea instrumentelor colective de informare, pe care toate unitățile din țară să le valorifice după nevoile și categoriile de beneficiari pe care ii deservesc.

★

În fiecare bibliotecă publică sau de întreprindere trebuie creat un fond de informare curentă din care, alături de lucrările clasicii marxism-leninismului, documentele de partid, să nu lipsească unele materiale de primă necesitate, cum ar fi :

- *Dicționarul statistic - economic*. Buc., Direcția Centrală de Statistică, 1962. 486 p.
- *Dicționarul enciclopedic român*. Buc., Editura politică, Vol. I (A-C), 1962; Vol. II (D-J) 1964; Vol. III (K-P) 1965.
- *Anuarele statistice și Breviarele statistice*, editate de Direcția Centrală de Statistică.
- *Dezvoltarea agriculturii în R.P.R. Date statistice*. Buc., Direcția Centrală de Statistică, 1965. 600 p.
- *Dezvoltarea economică a României, 1944-1964*. Buc., Editura Academiei, 1964. 288 p.
- *Industria României, 1944-1964*. Buc., Editura Academiei, 1964. 803 p.
- *Agricultura României, 1944-1964*. Buc., Editura Academiei, 1964.
- *Istoria doctrinelor economice*. Buc., Editura didactică și pedagogică, 1964. 484 p.
- *Dezvoltarea complexă și echilibrată a economiei naționale*. Buc., Editura politică, 1965. 312 p.
- *Economia politică*. Manual. Socialismul. Buc., Editura politică, 1964. 549 p.
- *Economia politică*. Manual. Capitalismul. Buc., Editura politică, 1964. 445 p.
- *Curs de construcție economică. Industrie-construcție*. Buc., Editura politică, 1964. 463 p.
- *Curs de construcție economică. Economia și organizarea unităților agricole socialiste*. Buc., Editura politică, 1964. 413 p.
- *Economia, organizarea și planificarea industriei socialiste*. Buc., Editura didactică și pedagogică, 1964. 290 p.
- *Probleme de economie industrială. Culegere de lecții în ajutorul celor care studiază în cercurile de economie concretă*. Buc., Editura politică, 1963.
- *Probleme de economie agrară. Culegere de lecții în ajutorul celor care studiază în cercurile de economie concretă*. Buc., Editura politică, 1963.
- *Știința, forță de producție*. Buc., Editura politică, 1964. 460 p.
- *Roman, V. Revoluția industrială în România*. Buc., Editura științifică, 1965.
- *Tălgăr, Simion. Veniturile populației și nivelul de trai în R.P.R.* Buc., Editura politică, 1964. 296 p.
- *Stănescu, V. și Keresztes, A. Conducerea, organizarea și funcționarea întreprinderilor*. Ed. a II-a. Buc., Editura științifică, 1965. 535 p.
- *Colecția „Lecții de economie politică”*. Buc., Editura politică, 1964-1965.

Rădu C. DEMETRESCU
Paul CARAVIA

TOTUL

în seama metodiștilor?

Cînd metodiștii lucrează în locul bibliotecarului

Era în mai 1960, în comuna Mihail Kogălniceanu din Raionul Medgidia, comună mare, cu case arătoase, semn al vredniciei oamenilor, cu cămin cultural și bibliotecă instalate într-o clădire frumoasă și spațioasă. La bibliotecă avea loc un eveniment deosebit: un grup de metodiști ai Bibliotecii regionale din Constanța „dădeau în primire” ca să zicem așa, bibliotecarei Maria Berbescu. Maria Berbescu era încadrată din 1958, de doi ani, la biblioteca din comuna Mihail Kogălniceanu. Nu putea fi vorba deci despre o „dare în primire” ce se face la instalarea unui nou bibliotecar, ci despre altceva.

Timp de cîteva săptămîni, cei cîțiva metodiști au lucrat zi de zi în bibliotecă: au clasificat fondul de cărți și l-au așezat în rafturi, au redactat fișe și au organizat catalogul alfabetic și sistematic, au scris indicatoare de raft, au întocmit materiale bibliografice..., apoi au așezat covoare pe podele și flori în gaste..., pe scurt, au făcut bibliotecă — oglindă. Și așa, pusă la punct, cu toate în ordine, i-au încredințat-o bibliotecarei Maria Berbescu...

Apoi metodiștii au plecat și bibliotecă cea bine orînduită din comuna Mihail Kogălniceanu și bibliotecara Maria Berbescu au rămas...

Și au trecut anii... Și iată-ne în ziua de 30 iulie 1965, din nou în comuna Mihail Kogălniceanu. Sătul e, mai frumos. Harnicii cooperatori din Mihail Kogălniceanu țin să fie frunțași în muncă și totodată se îngrijesc și de aspectul comunei lor.

Biblioteca e în același loc. Acum însă e fără firmă, cu geamuri sparte... Florile din 1960 s-au dus...

Maria Berbescu nu este. Adică... este în continuare bibliotecară, dar nu este la serviciu. Vine cu înfirziere de o oră. Iar cînd vine și deschide biblioteca, oferă privitorilor un tablou ce nu poate fi lesne descris în cuvinte. Bine că nu sînt de față metodiștii care au muncit aici săptămîni la rînd în 1960, să vadă și să se întristeze...

Totul zace într-o jalnică stare de provizorat. În rafturi, cărțile în dezordine sînt grupate după criterii absolut fanteziste.

— Vă mutați cumva?

— Nu, mă pregăteam să aranjez...

Silvia Crăciun, directoarea Bibliotecii raionale Medgidia, îi amintește Mariei Berbescu însă, că această aranjare a fondului de cărți trebuia terminată în luna aprilie...

— Da, știu... dar... treburile...

Care treburi? Frecvența zilnică a cititorilor este de 10, 15, arareori 20. Din restul timpului rămas după servirea cititorilor o parte ar putea fi folosită, din cînd în cînd, pentru organizarea bibliotecii...

Mai departe. Cele două cataloage, alfabetic și sistematic, mai există. Dar sînt exact în stadiul în care erau în 1960 (plus o cantitate serioasă de praful, deșus de altfel, din belșug, prin întreaga bibliotecă).

— Cărțile din 1960 incoace, nu au fișe?

— Nu.

— Dar fișele primite prin abonament de la Biblioteca Centrală de Stat?

— Sint.

— In catalog?

— Nu. În dulapul de colo. Le-am strins pe toate. Credeți poate că le-am aruncat?

Ce să credem? Nu mai credem nimic. Atâta doar că ne pare rău de strădania acelor care în urmă cu câțiva ani au irosit timp și energie, au organizat biblioteca și au oferit-o de-a gata, pe tavă, Mariei Berbescu, s-o ducă de ripă...

Dar dacă Maria Berbescu ar fi executat ea această lucrare, sub îndrumarea specialiștilor, oare tot aici s-ar fi ajuns? Nu și-ar fi respectat nici propria muncă?

Dar dacă ar fi fost controlată periodic și i s-ar fi atras atenția asupra urmărilor pe care le pot avea neglijența, neîndeplinirea la timp a sarcinilor?

Din păcate, aceste întrebări trebuiau să și le pună mai de mult tovarășii de la Biblioteca regională Dobrogea și de la Biblioteca raională Medgidia. Poate că, atunci, situația ar fi fost alta... Ar fi fost cazul, de asemenea, ca activitatea bibliotecii să fie urmărită și controlată cu regularitate și de către comitetul executiv al sflatului popular din comuna Mihail Kogălniceanu. Munca de îndrumare metodică desfășurată de la centru ar fi fost susținută astfel de controlul exercitat de către organele locale.

Numai așa îndrumarea dă rezultate

Exemplul de mai sus, cu tot ce are negativ în el, este totuși o dovadă a preocupărilor existente la Biblioteca regională Dobrogea pentru ridicarea nivelului activității bibliotecilor, pentru organizarea lor temeinică. Important este faptul că, în ultimii ani, s-au modificat și principiile după care se traduc în fapt aceste preocupări. Nu se mai trece la organizarea unei unități sau a alteia, la împlinire, fără să se țină seama de nivelul de pregătire al bibliotecarului, fără ca acesta să fie determinat să participe direct la toate lucrările din bibliotecă, să se simtă răspunzător de ținerea lor la zi, să le considere, așa cum este și firesc, drept îndatoriri profesionale. Acum, la Biblioteca regională Dobrogea există un plan minuțios întocmit cu privire la „reorganizarea” și „punerea la punct în toate privințele” a bibliotecilor din regiune. De astă dată s-a pornit așa cum trebuie, de la unitățile mari spre cele mici. Lucrările sînt conduse de metodiști, dar lucrează efectiv toți bibliotecarii.

În prima fază, s-a lucrat la biblioteca regională. A fost organizat fondul, au fost revizuite și completate la zi cataloagele. În prezent, Biblioteca regională Dobrogea este o unitate bine organizată, cu instrumente de informare puse la punct, în stare să răspundă oricăror cereri ale cititorilor.

Trebuie subliniat sprijinul permanent acordat bibliotecii regionale de către Comitetul de cultură și artă al Regiunii Dobrogea. La sediul bibliotecii regionale au fost efectuate amenajări de spațiu. De asemenea, a fost procurat mobilierul corespunzător. În ansamblu, biblioteca are un aspect modern, corespunzător cerințelor actuale ale cititorilor.

În continuare, s-a trecut la organizarea bibliotecilor raionale. S-a început cu Medgidia și s-a trecut apoi la Tulcea și altele. Colectivul Bibliotecii raionale din Medgidia primește ajutor din partea metodiștilor bibliotecii regionale la clasificarea și cotearea cărților, la scrierea fișelor, la organizarea fondului de cărți din sala cu acces liber la raft etc. Dar bibliotecarii din Medgidia lucrează și ei, lucrează efectiv. Unde nu știu, întreabă. Se perfecționează în meserie.

În cursul acestui an, lucrările la Biblioteca raională din Medgidia se vor încheia. Rămîne numai să fie continuate cu conștiinciozitate.

La rîndul său, paralel cu lucrările din biblioteca proprie, colectivul bibliotecii raionale din Medgidia dirijează operațiunile de organizare a fondurilor și cataloagelor în bibliotecile din raion: o bibliotecă orașenească și 22 de biblioteci comunale.

Pentru început a fost ales un număr restrîns de biblioteci. De la acestea, acțiunea se va extinde și la celelalte.

Pînă în luna august, au și fost efectuate o serie de lucrări pregătitoare. Sub îndrumarea Silviei Crăciun, directoarea bibliotecii raionale, bibliotecarii au făcut o reselectare a fondurilor. În cadrul unei acțiuni mai mari inițiată de biblioteca regională, au separat surplusul de dublete, semnalînd totodată lipsurile din anumite compartimente. (Se preconizează o redistribuire a dubletelor, la nivelul întregii regiuni, măsură importantă pentru omogenizarea și echilibrarea fondurilor de cărți ale bibliotecilor). S-a trecut apoi la așezarea în ordine alfabetică a tuturor fișelor de catalog existente în fiecare bibliotecă, operație necesară la depistarea cărților rămase fără fișe, și ulterior la întocmirea cataloagelor.

În continuare, se vor realiza clasificarea și cotearea cărților, redactarea fișelor, întocmirea cataloagelor, așezarea fondurilor în rafturi.

Cum se vor face toate acestea? Nu e simplu de loc. Și nu se vor putea duce la bun sfîrșit toate aceste treburi, decît dacă toți bibliotecarii din raion vor lucra cu seriozitate. Directoarea bibliotecii raionale intenționează ca, pentru început, să deschidă lucrările în 3—4 biblioteci comunale. Va lucra, în primele zile, alături de fiecare bibliotecar. Ulterior, va veni periodic să controleze, să îndrepte eventualele greșeli, să rezolve problemele mai dificile. Pe măsură ce se va termina organizarea fondurilor și cataloagelor la biblioteca raională, și alți bibliotecari din colectivul acesteia vor fi antrenati să ajute bibliotecile comunale.

Unii bibliotecari s-au apucat de treabă cu multă sîrguință. Ana Arvinte de la biblioteca din Poarta Albă și Abibula Șecuse de la biblioteca comunală Valul Traian de pildă, au început să clasifice fondul de cărți și să redacteze fișe, respectînd întocmai indicațiile primite. În aceste biblioteci ca și în altele, Silvia Crăciun vine mereu, dă sfaturi, lucrează alături de bibliotecari.

Bineînțeles însă, că directoarea bibliotecii raionale nu va putea nici singură, nici împreună cu celelalte 3 cadre de la biblioteca raională, să organizeze fondul de cărți și cataloagele în cele 23 de biblioteci ale raionului. Răspunderea principală cade asupra bibliotecarilor. Fiecare, în biblioteca sa, trebuie să-și organizeze în așa fel munca, încît paralel cu celelalte îndatoriri legate de servirea cititorilor și de propaganda cărții, să găsească posibilități pentru a realiza, la nivelul cerut, organizarea bibliotecii.

O condiție esențială pentru reușita acestor acțiuni o constituie nivelul de pregătire profesională a cadrelor. Munca metodică nu poate înlocui calificarea profesională. Îndrumarea metodică acționează fără efect acolo — unde bibliotecarii nu sînt pregătiți pentru aplicarea practică a metodelor transmise. În deplasările lor pe teren, Silvia Crăciun și metodistii de la biblioteca raională, nu pot, nu au practic posibilitatea să-i învețe pe bibliotecari meseria.

Și trebuie spus că în Raionul Medgidia, nivelul de pregătire generală și de specialitate a cadrelor este încă destul de scăzut. În unele locuri, cauza principală o constituie fluctuația cadrelor. În altele însă, este vorba fie de lipsa de interes a bibliotecarilor pentru însușirea meseriei, fie de lipsa de disciplină și de spirit de răspundere pentru îndeplinirea sarcinilor lor. Așa se explică faptul că o bibliotecară veche, cu experiență, ca Maria Berbescu din comuna Mihail Kogălniceanu, a tratat cu asemenea îndolență problema organizării bibliotecii și a compromis o lucrare la realizarea căreia s-au depus multe eforturi. Și cazul ei nu e o excepție!

Cîteva concluzii

Este meritorie inițiativa Bibliotecii regionale Dobrogea de a se trece la organizarea temeinică a bibliotecilor. Ar fi fost mai bine dacă această inițiativă era luată mai de mult. Dacă fondurile de cărți ar fi fost clasificate în toate bibliotecile pe măsura completării, dacă ar fi fost întocmite cataloagele și ținute la zi, acum situația ar fi fost cu totul alta.

Și pînă acum colectivul Bibliotecii regionale Dobrogea s-a preocupat îndeaproape de îndrumarea activității bibliotecilor. S-a insistat mai ales asupra problemelor de conținut ale muncii, privitoare îndeosebi la activitatea educativă a bibliotecilor, legată de sarcinile politice și economice trasate de partid.

Dar această activitate este strins legată de buna organizare a bibliotecilor și determinată de aceasta. Preocuparea temeinică pentru carte (constituirea, dezvoltarea și organizarea colecțiilor de cărți și a instrumentelor de informare), stă la baza activității cu oamenii. Exigențele ce se ridică în fața propagandei cărții în prezent, în lumina documentelor celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, în direcția realizării unei activități educative calitativ superioare, aduc în actualitate problema organizării interne a bibliotecilor.

În acest context trebuie privite preocupările pentru organizarea fondurilor de cărți și a cataloagelor în bibliotecile din regiunea Dobrogea. O activitate mai bogată, obținerea unor indici superiori în atragerea cititorilor și difuzarea cărților, sînt în continuare sarcinile de bază ale bibliotecilor. Dar acestea trebuie obținute în condiții de lucru superioare, cînd bibliotecile sînt în stare să se prezinte ca adevărate lăcașe de cultură dintr-un stat socialist, bine organizate, oferind cititorilor colecții de cărți organizate și informații la toate solicitările lor.

Important este ca lucrările de organizare să se desfășoare fără să afecteze activitatea propriu-zisă a bibliotecii, să fie executate corect și într-un timp cît mai scurt. Să nu fie lăsate aceste treburi exclusiv în seama metodiștilor. Experiența trecută arată că această practică nu dă rezultate. Metodiștii trebuie să orienteze, să coordoneze munca și totodată să descopere și să generalizeze experiența înaintată. Ei răspund de calitatea lucrărilor. Cei care trebuie să lucreze efectiv, și să fie în stare să continue această activitate și în viitor, să fie bibliotecarii.

Este necesar să se privească mai în perspectivă problema pregătirii profesionale a bibliotecarilor. Și pînă acum au existat destule inițiative. Biblioteca regională organizează periodic cursuri, cu scoatere din producție, de cîte 10—15 zile. Apoi, în cadrul seminariilor raionale din anul trecut, bibliotecarii din raionul Medgidia au primit o serie de noțiuni cu privire la diferite faze ale muncii în bibliotecă. Se pare însă, că toate acestea nu sînt suficiente. O dată cu încheierea cursurilor sau seminariilor, pierzînd continuitatea, bibliotecarii uită multe din noțiunile învățate.

Ar fi poate mai indicat să se organizeze, pe regiune, un curs de mai lungă durată cu participarea tuturor bibliotecarilor comunali. Cea mai mare parte a cursului să o formeze studiul individual, realizat pe baza unei bibliografii obligatorii, ce poate fi întocmită de colectivul metodic al bibliotecii regionale. Periodic, se pot organiza seminarizări la nivelul raioanelor.

Un factor de prim ordin în bunul mers al activității este disciplina în muncă, creșterea spiritului de răspundere al bibliotecarilor pentru îndeplinirea sarcinilor. Bineînțeles, aici metodiștii au un rol important. Ei trasează sarcini, controlează, verifică.

Dar îndrumarea metodică nu este muncă administrativă. Este firesc să crească exigențele controlului din partea comitetelor de cultură și artă și a sfaturilor populare comunale. În felul acesta, îndrumarea de specialitate realizată de către grupul de metodiști de la biblioteca regională și de la cele raionale, va găsi în fiecare bibliotecă un teren fertil pentru aplicare și dezvoltare.

Beatrice ARION

COOPERAREA — O PROBLEMĂ DE ACTUALITATE

Consfătuirea bibliotecarilor din Regiunea București

Din inițiativa Consiliului regional al Sindicatelor București — sub îndrumarea Biroului Comitetului regional București al P.C.R. — recent a avut loc, în colaborare cu Institutul de Documentare Tehnică (I.D.T.) și Biblioteca regională București, o consfătuire pe tema cooperării dintre bibliotecile din regiune, la care au participat reprezentanți ai bibliotecilor sindicale, tehnice și metodiști ai unor biblioteci raionale.

Scopul acestei consfătuiri era de a pune în discuția bibliotecarilor problema îmbunătățirii muncii cu cartea, folosirea celor mai eficiente metode pentru asigurarea unei bune informări a inginerilor, tehnicienilor și muncitorilor din întreprinderile industriale ale regiunii. Și, în acest sens, intensificarea cooperării pe plan local a bibliotecilor din regiune.

Inițiativa s-a dovedit a fi deosebit de actuală și binevenită, înscriindu-se pe linia sarcinilor stabilite de cel de-al IX-lea Congres al P.C.R. pentru promovarea progresului tehnic.

Realizarea multiplelor sarcini ale industrializării socialiste, într-o regiune ca București, unde nu există raion în care să nu fi apărut o nouă unitate industrială, a adus la ordinea zilei și problema cooperării dintre bibliotecile tehnice, sindicale și publice (raionale) din regiune.

Chiar și numai o sumară privire în statistica bibliotecilor regiunii*)

ne poate explica necesitatea dezvoltării colaborării între acestea.

Nr. crt.	Profilul bibliotecii	Numărul bibliotecilor	Total volume
1	Tehnice din care în: instituuții întreprinderi	291 96 195	168 000 84 000 84 000
2	Sindicate	293	272 000
3	Publice (raionale)	15	410 000

La aceasta s-ar mai adăuga și existența în regiune a 575 biblioteci școlare cu un total de 774 000 volume, a 227 biblioteci comunale cu un total de 1 352 000 volume și a 330 biblioteci sătești cu 570 000 volume.

Majoritatea fondurilor bibliotecilor tehnice și sindicale sînt noi, ca și întreprinderile în care au luat ființă. Din acest punct de vedere, ele sînt abia în formare, ca și personalul acestora.

Spre exemplu, din cele 195 biblioteci tehnice specializate pe profilul întreprinderii respective, 142 au sub 300 de volume, 37 sub 1 000 de volume și numai 16 au între 1 000—10 000 de volume.

*) Datele statistice privesc anul 1964.

În același timp cele 15 biblioteci raionale au un fond mai dezvoltat: 12 dintre acestea au între 20 000—50 000, 2 între 10 000—20 000, iar una are peste 50 000 volume.

Apropierea de București, care este și orașul de reședință al Regiunii București, unde există marile biblioteci, asigură specialiștilor din regiune posibilitatea unei bune informări, fie direct, fie prin intermediul împrumutului între biblioteci. Totuși, un important fond de cărți, literatură tehnică și beletristică, se găsește la nivel local, prin existența mai multor biblioteci în fiecare oraș, astfel încît, asigurîndu-se o bună colaborare între acestea, se poate valorifica la maximum acest fond.

În această stare de fapt, cooperarea bibliotecilor se impune ca o necesitate, în vederea asigurării unei bune documentări, informări la zi și în timp util a inginerilor, tehnicienilor, cadrelor didactice, a muncitorilor, din întreaga regiune.

În cadrul consfătuirii au fost prezentate o serie de informări privind activitatea de popularizare a cărții și sprijinul pe care biblioteca îl aduce realizării sarcinilor de producție. Acest mod de tratare a problemelor a făcut ca informările să se refere la acțiuni multiple din care cu greu se putea evidenția o concluzie destul de clară asupra a ceea ce este esențial și actual. S-a remarcat însă, ca un fapt pozitiv, preocuparea tuturor bibliotecarilor în găsirea formelor celor mai adecvate pentru ridicarea pregătirii profesionale și de cultură generală a cititorilor întreprinderii respective, pentru ca și biblioteca sindicală, și, mai ales cea tehnică, să-și poată aduce o contribuție cit mai mare la introducerea noului în producție.

Discuțiile au scos în evidență faptul că mai există încă tendința de a reduce activitatea bibliotecilor, mai ales a celor sindicale, la acțiuni de masă specifice căminelor culturale. Unele referate și luări de cuvînt au fost o enumerare de astfel de realizări. Fără a contesta importanța lor, și aceasta a reieșit și din concluziile consfătuirii este important a se pune activitatea bibliotecilor pe baze mai temeinice, asigurîndu-se forme specifice de popularizare a cărților. Unele cifre, cu care vorbitorii și-au ilustrat activitatea dovedesc încă o slabă circulație a cărții

VIORICA PIRVU — bibliotecară la biblioteca Clubului Șantierului naval Oltenița.

în bibliotecile respective. La biblioteca sindicatului Șantierului naval Giurgiu (cu un fond de 5 125 volume) au fost citite în primul semestru al anului 1965 numai 2 645 de cărți, deși în această unitate industrială lucrează un număr important de muncitori.

O expunere interesantă a fost aceea prezentată de biblioteca tehnică a Șantierului naval Oltenița. Biblioteca, care posedă o bogată colecție cuprinzînd 6 240 publicații, cărți, periodice, prospecte, standarde etc., folosește pe scară largă împrumutul de la I.D.T. și biblioteca tehnică a Ministerului Industriei Construcției de Mașini (M.I.C.M.). Dacă din expunere s-a desprins cu ușurință care au fost realizările tehnice ale colectivului de la Șantierul naval Oltenița, nu același lucru s-ar putea spune despre metodologia documentării specialiștilor, și tocmai aceasta ar fi interesant în primul rînd pe participanții la consfătuire.

Din informări și din cele câteva intervenții în discuții a reieșit clar necesitatea cooperării. Doar atît. Fiecare evidențiază faptul colaborării, necesitatea ei pe viitor, dar nu aprofunda

ILIE STAN — membru al Biroului Executiv al Consiliului regional al sindicatelor București.

problema în sine. Exemple în acest sens se pot da luările de cuvânt ale bibliotecarilor de la biblioteca sindicală a Combinatului de celuloză și hârtie Călărași, de la Șantierul naval Giurgiu etc. Mai concludentă a fost din acest punct de vedere expunerea tovarășei Maria Albu, de la biblioteca sindicală a Complexului C.F.R. Fetești despre colaborarea cu biblioteca raională. S-au întocmit în colaborare cu biblioteca raională bibliografii pe probleme ca: *Locomotive Diesel, Intreținerea căii, Repararea vagoanelor fără detașare*, cu indicarea celor mai importante lucrări în aceste domenii aflate în biblioteca sindicală sau în cea raională și care se împrumută la cerere. Dacă în 1964 cei 1334 de cititori ai bibliotecii sindicale au împrumutat 11495 de volume, în primul semestru al anului curent 1090 de cititori au împrumutat 9087 de volume.

Se impune o colaborare mai rodnică și între cele două biblioteci din întreprinderi. Ele, în general, au un profil bine determinat: biblioteca

tehnică posedă în exclusivitate carte tehnică mereu nouă, iar biblioteca sindicală carte social-politică și beletristică, uneori și ceva carte de popularizare a tehnicii. Cunoașterea de către biblioteca sindicală a fondului literaturii tehnice de nivel mediu ce se află în biblioteca tehnică este o condiție importantă pentru ușurarea servirii cititorilor în mod operativ.

Fondurile bibliotecilor tehnice sînt, în general, specializate; ele diferă de la o întreprindere la alta, de la un raion la altul. Multe fonduri care conțin cărți tehnice de nivel mediu, în special ale bibliotecilor tehnice din întreprinderi, nu sînt destul de bine valorificate. Cauza principală o constituie în primul rînd faptul că aceste fonduri nu sînt suficient de bine cunoscute.

Cum s-ar putea ca aceste fonduri să fie la îndemîna oricui, mai ales în minimum de timp?

Șeful serviciului Schimb de experiență și propagandă industrială de la I.D.T., tovarășul Alexandru Grünbaum — participant la discuții — a

ION NEDELUCU — activist al Comisiei muncii culturale-educative de masă din cadrul Consiliului regional al sindicatelor București.

MARIA ALBU — bibliotecară la biblioteca clubului C.F.R. Fetești.

releivat necesitatea constituirii unui catalog colectiv raional pentru cărțile tehnice care să servească la împrumutul între biblioteci. Evidența fondurilor de cărți tehnice ale bibliotecilor din întreprinderi la nivelul raionului ar constitui un mijloc important pentru servirea operativă a cititorilor de pe întreg cuprinsul orașului respectiv.

Necesitatea bibliografiilor pe meserii (strungar, matritier, sudor etc) sau pe probleme, a listelor de recomandare pe specificul întreprinderii respective, a conferințelor tehnice mai apropiate de locul de muncă — iată numai câteva din premisele unei bune propagande tehnice.

Recenziile cărților tehnice nu trebuie făcute pentru un auditoriu eterogen (și mai puțin la stația de radioamplificare). Cartea tehnică trebuie să se adreseze direct celor care ascultă recenzia, adică acelor care sînt interesați să afle ceva nou din ea. Pentru un funcționar de la contabilitate nu va prezenta nici un interes recenzia cărții *Acționarea electrică a navelor*, dar pentru inginerul sau muncitorul interesat direct de această problemă ea reprezintă un instrument

de muncă. Deci, o propagandă diferențiată, bazată pe cunoașterea cerințelor de producție și a calificării lucrătorilor.

De un real ajutor ar fi în activitatea specialiștilor încunoștiințarea acestora de către biblioteca tehnică (prin fișe informative cuprinzînd titlul articolului și revista în care este publicat) asupra articolelor noi apărute în diferite periodice românești sau străine. Este necesar ca propaganda tehnică să nu se facă în general „aviz amatorilor”, ci diferențiat; ea trebuie să devină resortul care deschide ușa inginerului, tehnicianului sau muncitorului spre bibliotecă.

Directorul Bibliotecii regionale București — tovarășul Ion Ciotloș — care a luat cuvîntul în cadrul discuției — a subliniat că se ignorează faptul că în fond, indiferent de rețeaua din care fac parte, bibliotecile din orașe se adresează aceluiași cititor. În locul fărîmîțării fondurilor fiecărei unități, ce-și duce o activitate izolată, o cooperare sistematică în constituirea fondurilor și circulația acestora între biblioteci, în activitatea de informare ar oferi aceluiași oameni un volum imens de

ALEXANDRU GRUNBAUM — șeful Serviciului schimb de experiență și propagandă industrială din I.D.T.

PETRANA DEȘLIU — bibliotecară la biblioteca Combinatului de hîrtie și celuloză Călărași.

cărți, din diferite domenii (tehnice, social-politice sau beletristice), fără ca aceștia să piardă în mod inutil timpul.

Bibliotecile sindicale cu un fond mai mare sau mai mic de cărți, pot dispune de zecile de mii de volume ale bibliotecii raionale sau regionale. Cel care cîștigă, va fi cititorul. Aducîndu-i acolo, la locul de muncă, cartea pe care o cere, el va fi scutit de peregrinări inutile pe la diferite biblioteci în căutarea unei lucrări ce-l interesează.

Discuția a scos în evidență faptul că mai sînt încă numeroase lacune în activitatea de popularizare și răspîndire a cărții. Se impune să pornim în primul rînd de la cunoașterea perfectă a celor mai adecvate metode ale muncii cu cartea, specifice locului de muncă. Să punem un accent mai mare pe calitatea acțiunilor și mai puțin pe spectaculos, pe numărul lor. Mai bine mai puține dar mai bune; eficiența lor va fi cu atît mai mare. Un accent deosebit trebuie pus pe munca de informare cu-

rentă a cititorilor cu ultimele noutăți.

Este firesc ca bibliotecile raionale, mai bine organizate, cu personal calificat și cu fonduri închegate să acorde un larg sprijin, o permanentă îndrumare metodică și organizatorică bibliotecilor sindicale și tehnice.

Pentru ca această îndrumare să fie eficientă, este necesar, în primul rînd, o bună organizare a bibliotecilor sindicale și tehnice, punerea la punct a cataloagelor lor. Numai după aceasta ar fi posibilă realizarea catalogului colectiv al cărții tehnice din raion.

Reunind în jurul aceleiași mese reprezentanții bibliotecilor sindicale, tehnice și raionale de la un bun put consfătuirea a recunoscut necesitatea cooperării dintre ele. Concluzia care se desprinde din aceasta este clară: pe teritoriul fiecărui raion și pe ansamblul regiunii, bibliotecile trebuie privite ca făcînd parte dintr-un sistem și, din acest punct de vedere, trebuie găsite formele unei multilaterale colaborări.

Consfătuirea a evidențiat faptul că la ordinea zilei în regiune se pune cu o deosebită pregnanță problema perfecționării bibliotecarilor sindicali și

ION CIOTLOȘ — directorul Bibliotecii regionale București.

Aspect din timpul consfăturii.

din bibliotecile tehnice. Din acest punct de vedere, sprijinul pe care I.D.T.-ul l-a promis în organizarea unui curs de perfecționare cu bibliotecarii din regiune ni se pare bine-venit.

O primă măsură de conlucrare ar fi organizarea unor asemenea înfil-

niri și la nivelul raioanelor sau orașelor, la care, sub îndrumarea Consiliului local al sindicatelor și a Comitetului de Cultură și Artă, să se analizeze periodic stadiul colaborării, și realizarea măsurilor propuse.

Horia NESTORESCU

Unele cărți par să li fost scrise nu pentru a învăța ceva din ele, ci pentru a afla că autorul lor a știut ceva.

(J. W. Goethe)

Cititorul bun face cartea bună.

(R. W. Emerson)

Acela căruia îi place cartea nu va duce niciodată lipsa unui prieten credincios, unui sătului înțelept, unui tovarăș bine dispus, unui mîngiilor eficace.

(I. Barrow)

RAȚIONALIZAREA EVIDENȚEI IN BIBLIOTECI

Evidența patrimoniului bibliotecii are o semnificație deosebită și un rol aparte în oglindirea cantitativă și valorică a fondurilor de publicații. Practica actuală a evidenței publicațiilor în funcție de profilul bibliotecii, de mărimea colecțiilor, de condițiile specifice de muncă, reglementările cu caracter general în vigoare nu mai corespund în întregime tendințelor moderne de raționalizare a muncii bibliotecare. Axându-se prea mult pe descrierea și analiza publicațiilor după conținut, pe evidențierea valorică a acestora, s-a depășit cu mult cadrul evidenței propriu-zise de bibliotecă, s-a ajuns la operațiuni complicate, neeficiente, care cer adesea eforturi nejustificate. Diversitatea formelor de evidență are repercusiuni negative și asupra statisticii publicațiilor, căreia nu-i furnizează date unitare cu privire la colecțiile bibliotecilor din țară.

Pornind de la aceste considerente, raționalizarea evidenței de bibliotecă devine pe zi ce trece de un interes tot mai actual. Se susține că formele de evidență valorică nu trebuie contopite cu evidența pur bibliotecară sau dimpotrivă, necesitatea ambelor forme de evidență contopite în același cadru. Din confruntarea diferitelor opinii, ar fi salutar să rezulte norme simplificate și unitare de lucru, bazate pe criterii practice și în conformitate cu principiile de raționalizare a muncii de bibliotecă. O organizare precisă și rațională a muncii de evidență ar contribui considerabil la economie de timp, de energie și de mijloace materiale.

Pentru a putea trage concluzii utile cu privire la raționalizarea muncii de evidență în bibliotecă, e necesar, în primul rând, să facem unele observații asupra a ceea ce există.

Din observațiile făcute în câteva biblioteci de învățământ superior din Capitală, din studiul literaturii străine de specialitate, deducem că și la noi, ca și peste hotare, există sisteme neunitare de evidență, normele generale fiind foarte interpretabile. Deși aria cercetării a fost restrânsă, s-a putut constata că formele de evidență diferă de la o bibliotecă la alta și chiar în cadrul aceleiași biblioteci.

Formele neunitare de evidență în bibliotecile de învățământ superior au la origină nu numai lipsa unor norme definitive în evidența publicațiilor, ci și alte cauze :

1. Diferențierea necorespunzătoare a categoriilor de publicații

Intrucât publicațiile constituie materiale supuse evidenței, inventarierea fiind operațiunea de înregistrare a acestora, după valoare și cantitate, publicațiile trebuie analizate și cunoscute sub toate aspectele: material, editorial, științific. Mai ales în bibliotecile științifice, specializate, această cunoaș-

tere constituie pentru bibliotecar o obligație permanentă. Evidența actuală în unele biblioteci de învățămînt superior dovedește — pe alocuri — că nu se ține prea mult cont de aceasta. Sînt confundate adesea cu cărțile, unele periodice, iar unele cărți sînt asimilate în categoria colecțiilor speciale, alături de stasuri, hărți, discuri, fotografii etc. În normele de evidență, e bine, ca înainte abordării problemei propriu-zise, să se facă precizări asupra diferitelor categorii de publicații și asupra granițelor care există între grupurile respective. Numai astfel, prin încadrarea corectă a publicațiilor în categoria căreia aparțin și printr-o inventariere bazată pe principiul individualizării, vor putea fi furnizate date corecte în statistici.

2. Lipsa unei unități comparabile de evidență la periodice

Deși definiția volumului de bibliotecă e clară — ca unitate editorială, de tipar — în practică noțiunea e pasibilă de interpretări, mai ales cînd se referă la periodice. Dacă la cărți unitatea de evidență este volumul, adică orice unitate de tipar cu un titlu și conținut distinct, la periodice, după uz, unitatea de evidență e, cînd exemplarul (în cazul revistelor groase), cînd seria sau volumul legat (trimestrial, semestrial etc.), cînd colecția anuală. Această lipsă de consecvență în statistica unității de evidență, cu rol de factor comun, de unitate comparabilă valabilă în toate bibliotecile — dă prilejul la interpretări și la practici diferite, duce la neconcordanță între cantitatea periodicelor intrate și numărul total inventariat, oglîndit apoi în statistică anuală.

3. Lipsa unei distincții clare între publicațiile cu caracter permanent și cele cu caracter temporar

Acest fenomen e frecvent la mai toate bibliotecile de învățămînt superior, unde nu există, în genere, evidențe separate pentru publicațiile cu caracter trecător, cum ar fi manualele și alte materiale didactice destinate învățămîntului doar pe perioade limitate de timp. La bibliotecile care folosesc o evidență aparte a acestui gen de publicații, statistica anuală le oglindește, distinct de categoria cărților, spre deosebire de celelalte biblioteci în care aceste publicații sînt totalizate cu cărțile. Ținînd seama de instabilitatea acestor materiale, ar fi recomandabil, ca mai ales în bibliotecile de învățămînt superior, unde există un mare volum de mișcare a manualelor, cursurilor etc., să se ajungă la o înregistrare distinctă a acestora.

Cunoscînd cauzele ce frînează efectuarea evidenței publicațiilor în bune condițiuni, putem păși la analiza modului în care se desfășoară evidența în bibliotecile cercetate, încercînd a schița și unele concluzii, în scopul îmbunătățirii acestei activități în viitor. Ne vom opri atenția asupra felului în care se evidențiază și apar în statistica anuală, cartea, periodicele și publicațiile temporare.

I. EVIDENȚA CĂRȚILOR

La toate bibliotecile cercetate, evidența individuală a cărților este ținută în *registru de inventar tip de evidență individuală*, cu excepția Bibliotecii Institutului de studii economice, care folosește în acest scop un registru cu specific propriu, cuprinzînd date foarte amănunțite referitoare la descrierea cărții, clasificarea zecimală etc. Acest registru prin complexitatea datelor ce le conține, prin descrierea suplimentară a publicațiilor, e mai de grabă un document catalografic și un instrument de informare, decît unul de evidență pură. Nu se poate considera că registrul inventar, care este un act pur administrativ, are misiunea de a reda integral datele bibliografice ale publicațiilor și de a reflecta valoarea spirituală a publicațiilor. Mai ales în condițiile actuale, de raționalizare a muncii de evidență, inventarul de biblio-

tecă nu numai că nu trebuie să redeva aspecte suplimentare (de descriere a publicațiilor, a conținutului lor etc.) — care pot fi reprezentate în alte documente, dar chiar se consideră că trebuie să-și limiteze atribuțiile la evidența pur cantitativă. În timp ce majoritatea bibliotecilor de învățământ superior unifică la înregistrare fondul permanent cu cel temporar, biblioteca I.S.E. inventariază în registrul destinat evidenței individuale numai fondul de bază, urmînd ca acele publicații-broșuri în număr mare, manuale etc. — ce n-au stabilitate în timp, să fie trecute în cataloage topografice. Acest procedeu trece la raționalizarea evidenței, simplifică munca și facilitează formele de scoatere a publicațiilor ce devin depășite. Menționăm totodată, că deși în cele mai frecvente cazuri evidența cărților e distinctă de a periodicelor, intervin și aici modalități diferite și anume:

a) cărțile sînt inventariate în registre aparte cu numerotarea continuă, de la 1, la infinit;

b) cărțile sînt inventariate în registre aparte, dar cu numere defalcate (pe sărite). De exemplu, de la 1—20 000 (inventar cărți); de la 20 001—40 000 (inventar periodice) etc.

Prima formă de inventariere a fost adoptată de Biblioteca Institutului de arhitectură și de Biblioteca Institutului de construcții.

A doua formă, de Biblioteca Institutului medico-farmaceutic, de Biblioteca Institutului politehnic. E recomandabilă prima formă de inventariere (cu numerotare continuă), care respectă criteriul cronologității și care nu creează goluri în inventar.

Practici diferite am găsit în evidența globală a publicațiilor. Dacă în majoritatea cazurilor registrul de mișcare a fondurilor oglindește cu strictețe cantitatea publicațiilor intrate în bibliotecă, în anumite situații întîlnim și excepții. La Biblioteca Institutului politehnic de pildă, deși manualele sînt înregistrate în același inventar cu cărțile, în registrul de evidență globală ele sînt totalizate separat și neîncorporate în categoria cărților. S-ar fi admis această situație dacă manualele ar fi avut o evidență individuală într-un registru aparte. Faptul că în inventarul global s-a făcut o coloană aparte pentru totalul manualelor, este un lucru pozitiv ce-ar putea fi adoptat și de alte biblioteci. O altă serie de publicații (dicționare, enciclopedii, cataloage, extrase, dizertații, atlase, albume) sînt contopite cu colecțiile speciale, fiind trecute în registrul de evidență individuală al acestora. Așa se face că în statistica anuală pe anul 1964 apare un număr mult mai mic de cărți intrate decît realitatea și un număr mai mare de colecții speciale, care iar nu corespunde realității.

Operațiunile statistice se efectuează în registrul de mișcare a fondurilor, cînd trimestrial (Institutul medico-farmaceutic, Institutul de arte plastice), cînd anual (Institutul de arhitectură, Institutul politehnic). La Biblioteca Institutului medico-farmaceutic, pe lîngă cele două părți cunoscute din registrul de mișcare a fondului (intrări-ieșiri), mai este și o parte *recapitulativă* care dă concentrat situația publicațiilor după efectuarea operațiunilor de intrare-ieșire.

În bibliotecile de învățământ superior există și o *evidență topografică*, ținută în catalogul topografic, rezolvată și ea diferit, de la o bibliotecă la alta.

La bibliotecile mari, centralizate (Biblioteca Institutului de construcții, Biblioteca Institutului politehnic etc.), există evidențe în plus pentru colecții speciale (hărți, stasuri, discuri, foto etc.) care foarte rar apar și la celelalte biblioteci cu fonduri mai restrinse.

Anca OPRÎȘ

(Continuare în numărul viitor).

LITERATURA TEHNICĂ PENTRU PREGĂTIREA EXAMENELOR DE CALIFICARE

„În perioada 1966—1970 numărul salariaților va crește cu cca. 900 mii, această creștere urmînd a se asigura prin folosirea sporului natural al populației apte de muncă, și prin atragerea în rîndul salariaților a circa 400 mii din populația ocupată în prezent în agricultură”. (Din Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al IX-lea al P.C.R.).

În lumina Directivelor Congresului al IX-lea al P.C.R. cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966—1970 au fost prevăzute și modalitățile de recrutare a brațelor de muncă necesare dezvoltării impetuoase a industriei și a celorlalte ramuri ale economiei. Desigur cei 500 mii muncitori care provin din sporul natural al populației, vor trece prin toate treptele școlarizării învățămîntului elementar, secundar sau profesional, vor intra deci în industrie cu cunoștințele necesare profesiunilor alese, căpătate în mod organizat. Dar recrutarea celor 400 mii muncitori din sectorul agricol, menține și mai departe în actualitate calificarea muncitorilor la locul de muncă.

Se cunoaște că încadrarea muncitorilor într-o anumită categorie de salarizare, se face doar cu trecerea unui examen de calificare. Pe lângă cunoștințe practice cîștigate la locul de muncă, muncitorul trebuie să aibe și cunoștințe teoretice corespunzătoare categoriei de salarizare pe care o solicită. Se știe, de asemenea, că materialele necesare examinării sînt

cuprinse în indicatoarele tarifare de specialitate, întocmite de organele tutelare departamentale.

Calificare, înseamnă însușirea cunoștințelor practice și teoretice necesare pentru executarea lucrărilor de transformare a materiilor prime în vederea producției de bunuri. Dovedirea cunoștințelor practice se face prin probe, cele teoretice prin examen oral. Intrucît cunoștințele practice se acumulează în timp, trecerea la o categorie superioară este legată de un stagiul minim ce are diferite durate. De pildă, spre a obține o calificare la categoria a 4-a a lăcătușilor mecanici de întreținere, respectivul trebuie să lucreze 24 luni în această meserie. Cunoștințele teoretice se însușesc prin studiu individual, la care cursurile de calificare dau un ajutor pretios. Ele se organizează în întreprinderi de serviciile de cadre și învățămînt, cu sprijinul sindicatelor și al U.T.C.-ului. Personalul de predare se recrutează dintre inginerii și tehnicienii cei mai experimentați în producție.

Tematica cursurilor cuprinde cunoștințele prevăzute în indicatoarele tarifare de calificare pentru muncitori.

Dacă cunoștințele practice se însușesc în ateliere, învățînd de la tovarășii de muncă, de la maiștri și ingineri, cele teoretice se învață din diferite cărți tehnice, puse la îndemînă de editurile de specialitate. Aci intervine rolul substanțial al bibliotecilor tehnice și sindicale din întreprinderi și bibliotecilor de lectură

publică. Se înțelege că fiecare muncitor se străduie să-și formeze o bibliotecă personală, în care cartea tehnică să ocupe un loc de frunte. La soluționarea oricăror probleme ivite în producție, cartea proprie, aflându-se întotdeauna la îndemână, reprezintă un ajutor prețios. Cunoștințele sint însă cuprinse în multe, diverse lucrări și nimeni nu le poate procura pe toate.

Fondul de cărți al bibliotecilor de întreprindere trebuie să asigure în mod planificat necesarul de cărți tehnice pentru cursurile de calificare — atât cursanților cât și personalului didactic. La completarea fondului de cărți atenția trebuie să se îndrepte spre procurarea, în primul rînd, a lucrărilor care au o strînsă legătură cu tematica cursurilor de calificare și sarcinile de producție ale întreprinderii respective. De asemenea, bibliotecile regionale și raionale ar trebui să dispună de lucrările necesare pentru întreprinderile de bază din raza lor de activitate.

La stabilirea titlurilor de cărți, trebuie să ne gîndim la îndrumătoarele de calificare a muncitorilor. Editura tehnică a editat în anul 1964 două lucrări de acest gen în ramura construcțiilor de mașini: *Îndrumător pentru ridicarea calificării lucrătorilor de întreținere și Îndrumător pentru calificarea strungarilor.* Ambele lucrări se adresează la un număr însemnat de muncitori din specialitățile respective. În cărțile indicate, la împărțirea materialului cuprins, autorii au avut în vedere sistemul prevăzut în indicatorul tarifar de calificare. Putem spune că tezele cuprinse sînt precis dezvoltate, amplificate după cerințele producției pînă la nivelul categoriei de salarizare pe care o solicită muncitorul. Se satisfac concomitent interesele producției, asigurîndu-se lucrătorilor o înaltă calificare și salarizarea corespunzătoare calității și cantității muncii depuse. Astfel se armonizează interesul colectivității cu interesul individual. Munca bibliotecarului se materializează prin această contribuție la for-

marea culturii profesionale a muncitorilor.

În afară de îndrumătoarele sus-citate, bibliotecile trebuie să achiziționeze și alte titluri necesare cursurilor de calificare. Continuînd exemplificarea, prin materiale necesare calificării strungarului, ne referim la unele lucrări apărute în „Colecția de atelieri” precum și la următoarele lucrări apărute la Editura tehnică: *Comanda electrică a mașinilor unelte, Filetarea la strung, Cartea strungarului* sau altele cu caracter mai general, cum sînt lucrările: *Matematica pentru muncitori, Toleranțe și ajustaje, Rezistența materialelor pentru muncitori, Tehnologia prelucrării prin așchiere, Angrenaje, Mecanica pentru muncitori* sau *Metode tehnologice înaintate de prelucrare a metalelor.* Aceste lucrări pot fi folosite cu bune rezultate de lectori la întocmirea lecțiilor predate.

Stabilirea titlurilor și numărul de exemplare pentru completarea fondului de cărți se face în strînsă legătură cu comisia de ingineri și tehnicieni, chiar în momentul cînd se hotărăsc profesiunile pentru care se organizează cursurile de calificare a muncitorilor.

Lucrările deosebit de importante necesare, care totuși nu intră în profilul bibliotecii de întreprindere, vor fi asigurate prin împrumutul între biblioteci, consultîndu-se cu grijă informațiile bibliografice curente („Cărți noi”, *Bibliografia Republicii Socialiste România* etc.).

Munca bibliotecarului în ajutorul cursurilor de calificare pentru muncitori este o contribuție esențială, ce se concretizează în sfera producției materiale, în folosul întregului popor muncitor. De aceea este o activitate complexă și de mare importanță. Planificarea acestei munci, realizarea ei în colaborare cu organele administrative, tehnice și cu organizațiile de masă, va asigura buna desfășurare a calificării muncitorilor la locul de muncă.

Ing. V. BARBU

LITERATURA ȘI EDUCAȚIA ESTETICĂ

Discuția în jurul rolului literaturii în educația estetică a cititorilor poate părea unora inutilă prin caracterul mai mult decît evident și limpede al unei asemenea relații: fiind un produs estetic opera literară este firesc să exercite asupra celor ce vin în contact cu ea o influență corespunzătoare. În realitate lucrurile nu sînt însă atît de simple și asupra citorva coordonate actuale ale influenței estetice a literaturii intenționăm să ne oprim în cele ce urmează.

Purtători de idealuri și cunoștințe

Operele literare autentice — și numai despre acestea am vrea să vorbim dacă n-ar circula în miinile cititorilor și pseudovalorii — reprezintă întruchiparea estetică de o structură specifică a unor idealuri sociale, politice, etice și estetice ca și un imens rezervor de cunoștințe și experiențe omenești. A face ca aceste idealuri și cunoștințe să fie transmise critic cititorului în așa fel încît ele să devină ale sale și să influențeze asupra atitudinii și comportării lui cotidiene este un *act de cultură* dintre cele mai însemnate în formarea omului comunist. După cum se sublinia la Congresul al IX-lea al P.C.R. „în activitatea sa în domeniul ideologiei și culturii partidului nostru se călăuzește de ideea lui Lenin că nu e suficientă însușirea lozincilor și concluziilor științei comuniste ci este necesară însușirea totalității de cunoștințe a căror consecință este comunismul însuși. În această privință un rol uriaș îl are școala, iar, alături de ea, așezămintele culturale, teatrul, cinematografia, radioul și televiziunea, presa și cartea”.¹

Bibliotecii, alături de alte instituții de cultură, îi revine sarcina de a facilita și de a orienta în așa fel procesul transmiterii către public a idealurilor și cunoștințelor cuprinse în opera de artă încît eficiența lor să fie maximă iar receptarea estetică să se poată ridica la nivelul unei noi „creații” depășind simplul transfer mecanic. Ce înseamnă aceasta? Desigur biblioteca nu va crea sau transmite cititorilor altceva decît operele literare cuprind. Pentru a îndeplini însă un act de cultură și nu unul funcționăresc bibliotecarul nu poate rămîne indiferent nici ce anume sau cit citesc cei ce frecventează biblioteca și, mai ales, *cum* o fac. Din păcate, după cum reiese uneori chiar din paginile publicației lor specializate, bibliotecarii pierd nu o dată din vedere tocmai acest aspect, îngrijindu-se mai mult de latura cantitativă a muncii lor. Pentru îndeplinirea adevăratei lor misiuni atenția lucrătorilor din acest domeniu trebuie

¹) Ceaușescu, Nicolae. *Raport la cel de-al IX-lea Congres al P.C.R.* Editura politică, 1965.
p. 83.

orientată îndeosebi spre formarea unei atitudini selective bazate pe o formație culturală solidă și multilaterală, singura în stare să discearnă în lumina învățăturii marxist-leniniste valorile de non-valori.

Ca să avem de-a face însă cu un act estetic și nu cu unul științific sau general-cognitiv, idealurile și cunoștințele trebuie să apară într-o structură specifică și nu într-o formă nudă, neprelucrată, iar în acțiunile pe care bibliotecile le organizează pentru a îndruma lectura cititorilor trebuie privite critic acele cărți în care, idei juste și cuminți, nu reușesc să se convertească în imagini artistice rămânând la periferia literaturii.

Desigur lucrul nu este simplu. În biblioteci intră milioane de cărți și bibliotecarul n-are posibilitatea să le citească pe toate, iar critica și istoria literară nu este un cîntar farmaceutic care desparte cu precizie valorile artistice de intențiile nerealizate. Cu toate acestea în lipsa unei păreri personale, întemeiate pe o justă orientare ideologică și o bogată cultură, munca de bibliotecar este de neconceput și una dintre condițiile fundamentale pentru reușita muncii sale este ca ea să fie efectuată în deplină cunoștință de cauză (adică în lumina idealului estetic socialist și a unui gust artistic sigur). Numai astfel devine posibilă o înțelegere superioară a conținutului ideologico-estetic al opereii literare și promovarea acelor care exprimă pregnant și convingător idealurile umaniste.

Cartea și gustul

Copleșiți de diversitatea aproape nesfîrșită de gusturi și preferințe ca și de dictonul extrem de răspîndit dar nu la fel de exact „despre gusturi nu se discută”, unii bibliotecari își declină răspunderea orientării lecturii cititorilor. Desigur este dificil uneori ca răspunzînd unor gusturi personale variate să nu pierzi din vedere măsura în care ele se înscriu pe linia unitară a idealului nostru estetic și dacă ele contribuie la formarea multilaterală a cititorului, dar lucrul este neapărat necesar. Interdicția discuției asupra gusturilor este valabilă numai în măsura în care cineva ar încerca să știrbească personalitatea spirituală a cititorilor punînd-o pe un calapod unic, dar ea trebuie ridicată atunci cînd sînt puse sub semn de întrebare idealurile după care ne conducem. Nu numai atît. Atunci cînd deosebirile de vederi nu sînt de natură ideologică ci privesc preferința pentru o formă artistică sau alta discuția nu numai că nu trebuie împiedicată, ci mai mult, ea trebuie lăsată să se desfășoare larg tocmai pentru că în focul dezbaterii să iasă la iveală soliditatea și întemeierea punctelor de vedere diferite. Nu este obligatoriu (și cel mai adesea nici posibil) să se ajungă la o concluzie unică, dar în orice caz stimulînd opiniile personale argumentate trebuie combătut subiectivismul, preferințele întîmplătoare sau snobismul modei. Conducîndu-ne după o asemenea concepție, în acțiunile bibliotecilor va căpăta un loc mai larg dezbaterii de idei, ciocnirea de opinii și în locul unor recenzii sau prezentări monocrome vor apare disputele, schimbul de păreri.

Discuțînd despre gusturi și preferințe nu se poate să nu ne atragă atenția unele fenomene. De pildă, după cum releva și unul din articolele publicate recent²⁾ o anchetă în rîndul tinerilor de la întreprinderea de piese radio și semiconductorilor de la Băneasa, se pare că interesul pentru poezie față de proză este mult mai mic (în ancheta respectivă cititorii de poezie reprezentau doar 10% din totalul cititorilor). Desigur un asemenea decalaj nu este general și el poate fi explicat printr-o serie de factori locali, specifici grupului de cititori anchetați, dar oricum în alte proporții el poate fi întîlnit aproape peste tot. Cauza ni se pare că se găsește în faptul că limbajul poetic este adesea mai greu accesibil și din cauza aceasta pentru mulți cititori mai puțin atractiv. Totodată, prin specificul poeziei de a exprima concentrat un bogat conținut de idei un volum de poezii nu poate fi citit de la un cap la altul așa cum se face cu un roman în care, de la o pagină la alta, cititorul urmărește un fir unic. Din păcate,

²⁾ Nestorescu, Hortia. *Citiți ? Da, desigur*. Călașa bibliotecarului, 18, nr. 6, iunie 1965. p. 337-340.

luind act de o stare de fapt, mulți bibliotecari renunță la încercarea de a familiariza cititorii cu tainele poeziei văduvind-i astfel de un întreg univers artistic.

În aceeași ordine de idei cred că se poate discuta și despre atitudinea cititorilor față de literatura contemporană românească și străină. Aceeași anchetă scotea la iveală faptul că din totalul cărților citite 80% reprezintă literatura clasică și 20% cea contemporană. Proporția nu poate fi desigur generalizată peste tot și apoi este foarte firesc ca operele literare care au trecut prin examenul timpului să se bucure de un interes sporit, deoarece istoria a selectat cu grijă valorile și a stabilit ierarhii mai exacte decit o poate face cronica la zi. (Trebuie să adăugăm apoi că o cauză însemnată a acestui decalaj o reprezintă și faptul că în formația culturală a tineretului îndeosebi în școală și facultate multe lucrări clasice din literatura română sau străină sînt indicate în mod expres). Cu toate acestea credem că uneori, pornind de la asemenea considerente, în acțiunile unor biblioteci se strecoară și un oarecare conservatorism în sensul că sînt popularizate și promovate în primul rînd lucrările „sigure”, despre care s-a scris de-acum în tratate și manuale, dar sînt pierdute astfel din vedere lucrări valoroase ale literaturii contemporane.

În sfîrșit, considerînd cu totul firesc interesul mare al tineretului pentru literatura științifică-fantastică, ni se pare că uneori această înclinare a adolescenților este transformată într-un fetiș și în numele respectării cerințelor vîrstei este pierdută din vedere cerința unei dezvoltări multilaterale, singura în măsură să asigure un gust de calitate și un orizont literar larg.

Lectura estetică

La prima vedere subtitlul de mai sus poate părea o tautologie. Cum ar fi citirea literaturii altfel decit estetică? În realitate însă lucrul este posibil și exprimîndu-ne metaforic, credem că se poate vorbi cel puțin de cîteva tipuri inestetice de a citi: „tipul proces-verbal”, „tipul contabilicesc” și „tipul scnelor tari”. Asemenea deformații sînt favorizate de cîteva împrejurări.

Întii de toate, specificul imaginii literare constînd în construirea ei prin cuvînt, aceasta duce la o aparentă lipsă a unui limbaj propriu și la confundarea acestuia cu limbajul cotidian. Pornind de aici cititorul are impresia că înțelege absolut totul și trece cu vederea peste orice probleme privitoare la forma operii, urmînd exclusiv conținutul.

La aceasta se adaugă și faptul că, în orientarea cititorilor, bibliotecarii trec adesea și ei peste structura specifică a imaginii literare și se mărginesc să atragă atenția doar asupra conținutului. Un atare mod caracterizează de asemenea după părerea noastră din păcate, și unele manuale de istoria literaturii folosite în școală, în sensul că imaginea artistică este adesea supusă unei atari disecții, iar stilul în care sînt date explicațiile este atît de sec și lipsit de personalitate, încît cu greu poți după o asemenea prezentare să fii îndemnat să citești cartea. De aceea credem că în multe cazuri sarcina bibliotecilor este ca în acțiunile pe care le organizează să acorde o atenție deosebită acestei probleme pentru a obține (chiar cînd e vorba de cititori vechi și care au fișa „bogată”) o „reestetizare” a lecturii.

Vîrsta și biblioteca

Nu intenționăm să dezvoltăm larg această problemă tratată de altfel, cu multă competență de Ilie Stanciu în paginile revistei³⁾. Din unghiul educației estetice cîteva observații se impun însă.

Interesul aproape invers proporțional cu vîrsta pe care tocmai îl acordă mulți cititori literaturii⁴⁾ este însoțit cel mai adesea de un gust și un ideal es-

³⁾ Ilie Stanelu. *O problemă actuală — lectura tineretului*. Căluza bibliotecarului nr. 9/1964.

⁴⁾ Vezi de exemplu statisticele publicate de Ion Ciotloș și Gheorghe Balint cu privire la lectura populației din satele regiunii București. In: Căluza bibliotecarului nr. 5/1965.

tetic încă neformat, de o cultură săracă și de un mod de a citi care pierde din vedere natura estetică a literaturii. Din acest motiv educația estetică, ca parte a educației comuniste, reprezintă o sarcină extrem de însemnată și se caracterizează printr-o serie de trăsături aparte.

În primul rînd, în cazul copiilor și chiar al unor adolescenți, idealul politic, etic și estetic, ca și cunoștințele și experiența de viață pe care opera literară le transmite se prezintă într-o formă sincretică, nediferențiată, motiv pentru care, ceea ce este just politiceste sau bun sub raport etic este considerat întotdeauna și frumos, realizat din punct de vedere artistic, ceea ce evident nu se întîmplă întotdeauna. Problemele măiestriei artistice, ale formei operei de artă nici măcar nu sînt sesizate la această vîrstă și planul vieții cu cel al artei se confundă adesea pentru tinerii cititori.

De asemenea, datorită lipsei de experiență preferințele trecătoare, influența „modei” sînt mai puternice în cazul tinerilor, iar pericolul unilateralității și al exclusivismului estetic mai mare. De aceste particularități trebuie să se țină neapărat seama atunci cînd se organizează acțiunile de popularizare a cărții ca și în întreaga activitate de orientare a lecturii efectuată de bibliotecă.

În articolul citat mai sus se atrăgea atenția în mod deosebit asupra unei anumite categorii de tineri, cei între 16—24 de ani. Problema e reală și ea necesită o atenție deosebită din partea celor ce îndrumă activitatea și dezvoltarea acestor tineri, în primul rînd școala, familia, organizațiile de tineret. Credem însă că, în anumită măsură, scăderea numărului cititorilor din această categorie de vîrstă este explicabilă și prin alte cauze decît faptul că unii tineri nu mai urmează mai departe la școală. Numărul solicitărilor sociale sporește extrem de mult, pregătirea efectivă pentru viață, pentru însușirea unei profesii ia mult mai mult timp iar varietatea preocupărilor și intereselor compensează în bună măsură ceea ce se pierde printr-o lectură mai puțin intensă și uneori mai redusă cantitativ.

În educația estetică a cititorilor factorul vîrstă intervine și în cazul adulților care nu pot fi tratați în același fel, făcîndu-se abstracție de experiența lor de viață și gradul de cultură pe care-l au. Credem că un rol deosebit trebuie să-l aibă, mai ales pentru oamenii mai în vîrstă, acțiunile de prezentare și popularizare a ceea ce este nou și inovator pe plan artistic pe tărîmul literaturii, deoarece se observă la mulți cititori din această categorie un oarecare conservatorism, o închistare în fața formelor artistice îndrăznețe, a tendințelor de revoluționare a formei.

Dușmanii atitudinii estetice

În cuprinsul articolului am pomenit de cîțiva dintre factorii care diminuează sau chiar anihilează caracterul estetic al lecturii. Am dori să ne oprim în mod special asupra cîtorva.

În primul rînd ni se pare că unul din pericolele care pîndesc atitudinea estetică a cititorului îl reprezintă sociologismul vulgar, tendința de a privi și interpreta opera numai din punctul de vedere al conținutului său de idei dar făcînd abstracție de faptul dacă acesta este transfigurat artisticeste sau nu.

De aceeași gravitate ni se pare și rafinamentul estetizant, atitudinea care ignorează mesajul social al operei preocupîndu-se doar de problemele de „meșteșug literar” și căutînd să ierarhizeze valorile după „criterii formale”. „Conținutismul” ca și formalismul sînt dușmani la fel de periculoși ai unei veritabile atitudinii estetice.

În aceeași ordine de idei ni se pare profund dăunătoare atitudinea care face abstracție de structura sintetică a imaginii literare în care se contopesc elementele senzoriale, afective și raționale într-un singur tot. În practica lecturii unii cititori nesesizînd această indisolubilă unitate încearcă să desprindă un element sau altul și în felul acesta nu reușesc să recepteze imaginea literară în complexitatea ei.

Cel mai des întilnit este obiceiul de a izola elementul afectiv în căutarea „emoțiilor tari”, a momentelor palpitate. În realitate asemenea emoții lipsite de suportul lor rațional își pierd în bună parte caracterul lor estetic și datorită faptului că înlătură relativa detașare în fața operei ducînd nu o dată la confundarea emoției artistice cu emoțiile vieții. Fenomenul este mai des întilnit la cititorii lipsiți de o cultură solidă și de o experiență literară mai bogată și dispăre pe măsura adîncirii educației estetice.

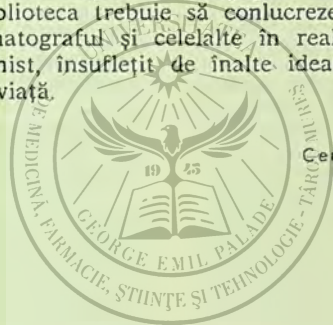
În activitatea lor bibliotecarii trebuie să combată însă și tendința opusă, aceea a unei atitudini excesiv raționale în lectură, a unui intelectualism lipsit de fior emoțional și care știrbește în aceeași măsură integritatea atitudinii estetice.

★

Desigur schițarea coordonatelor educației estetice prin literatură ar fi incompletă dacă ea s-ar face în afara sistemului multilateral și complex al educației estetice prin intermediul tuturor artelor, al vieții cotidiene, a frumuseților patriei. Discutarea tuturor acestor aspecte necesită însă articole speciale și nu este posibilă în cazul de față. Ceea ce trebuie însă reținut este faptul că influența literaturii nu se exercită de sine stătător și că în practică are loc o interacțiune complexă a numeroși factori, între care literatura și bibliotecile ca instituții sînt doar o componentă. Munca cu cartea este deci obligată să țină seama de această interacțiune și acțiunile ce se organizează sporesc în eficiență atunci cînd intervin mijloacele conjugate ale diferitelor instituții de cultură. În acest sens biblioteca trebuie să conlucreze strîns cu radioteleviziunea, presa, teatrul, cinematograful și celelalte în realizarea aceluiasi țel: formarea omului nou comunist, însuflețit de înalte idealuri, cu o cultură bogată și o atitudine înaintată în viață.

Ion PASCADI

Cercetător la Institutul de filozofie
al Academiei R. S. România

Citește cea carte despre care viața poate spune: „Îmi aparține”.
(Marțial)

Cartea să ne fie nu numai un prieten, ci și un adversar: să ne înțelegem, dar să și ne disputăm. Numai așa lectura ne va fi de folos.

(D. Diderot)

Cerneala cu care se scrie știința este mai prețioasă decît singele morților.
(Proverb arab).

Cum să înțelegem literatura beletristică

Intenția de la care plecăm în redactarea articolului de față vizează o discuție — pe care o dorim cât mai rodnică — despre bibliotecari și problemele activității lor.

Dacă am iubi comparațiile tot atât ca și alți confrăși am spune că bibliotecarul poate fi asemuit cu ghidul care are sarcina să atragă atenția asupra frumuseților înțelnite pe itinerariul ce i-a fost planificat. Ca și ghidul profesionist, bibliotecarul nu explică punctele de atracție, le semnalează doar, firește cu tact și finețe dar și cu toată convingerea.

Din comparația făcută — prima concluzie ce se desprinde delimitează un domeniu comun: frumosul. Sintem datori să adăugăm că avem în vedere în sfera frumosului nu tot domeniul culturii artistice ci numai cel al literaturii și că ne preocupă obiectivele rezultate din cerințele educației estetice.

Munca bibliotecarului începe aici cu ceea ce, aparent, dă impresia că o încheie: cu propagarea slovei tipărite. Până a ajunge însă la difuzarea cărții literare în rîndul cititorilor procesul cunoaște etape felurite și mai ales, nu tocmai ușoare. Astfel se și explică de ce bibliotecarul nu trebuie să fie numai bibliotecar ci și iubitor de frumos, pedagog, bun organizator. După cum se vede, nu din slăbiciune pentru paradoxuri credem că bibliotecarul își justifică rolul depășindu-și

neconștient atribuțiile rezultate din enunțul strict etimologic al profesiei sale.

Insemnările ce urmează își propun să ofere explicații opiniei pe care o susținem. Evident, avem mereu în față pragul de sus al meseriei, implicind în exercitarea ei aspirația spre dăruire, spre perfecționare, spre lărgiri de orizont, esențiale însușiri pentru desfășurarea ei în bune condițiuni. Preocuparea călăuzită de ideea creșterii responsabilității și eficacității muncii bibliotecarilor noștri își află o strălucită încurajare și îndrumare în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de-al IX-lea Congres al P.C.R.: „O sarcină de mare însemnătate a activității partidului este intensificarea muncii politice de masă pentru formarea omului nou, însoțit de idealurile nobile ale socialismului, de principiile moralei comuniste, cu un larg orizont cultural. În această muncă un rol important revine organizațiilor de masă și obștești, instituțiilor de artă și cultură care trebuie să-și îmbunătățească activitatea educativă, folosind mai eficient baza materială de care dispun“.

În cazul nostru sporirea eficienței este nemijlocit legată de stilul de muncă, de metodele de lucru puse în aplicare, într-un cuvînt de viziunea de ansamblu asupra îndatoririlor de serviciu.

O discuție constructivă, prin urmare fără prejudecăți, despre aceste îndatoriri își pune, firesc, întrebarea: „De unde începe munca bibliotecarului?” Cred că un răspuns satisfăcător nu poate ocoli în chestiunea ridicată precizarea: bibliotecarul să se considere un luptător perpetuu mobilizat pe frontul profesiunii sale și nicidecum un salariat oarecare, îndreptățit ca oricare altul să uzeze de subterfugii birocratice, de soluții formale, de spirit rutinier. Dacă în abordarea problemelor nu vom mai întâlni bibliotecari tributari unui soi de simplism cultural, convingși că treaba pe care o fac e limitată și mecanică (dar o asemenea muncă nu există, căci în fiecare moment munca oferă ceva nou, indiferent dacă unii bibliotecari lucrează la cataloage iar alții păstrează contactul cu publicul) vom putea saluta într-un viitor nu prea îndepărtat dispariția din rândul lor a acelei mentalități funcționărești, atât de firească prin înțepenirea pe care o cultivă.

Așadar de unde începe munca bibliotecarului? Acestei prime întrebări, din multiplele pe care le vom pune, să încercăm a-i găsi dezlegarea, cu speranța că din clarificările pe care le urmărim, vor rezulta posibilități de limpezire fertilă și pentru alte laturi ale chestiunii de care ne ocupăm.

Găsesc că bibliotecarul își începe bine sau prost munca din clipa în care reprezentările lui despre literatură beletristică sînt adecvate sau inadecvate obiectului. Dacă el știe că literatura nu înregistrează sec și brut fenomenele realității, dacă el nu-i pretinde să consenmeze într-una și exclusiv fapte din ordinea prozaică a cotidianului (de exemplu strînsul recoltei sau succesiunea anotimpurilor) se poate aștepta din partea sa o contribuție nu lipsită de promisiuni. De la Hesiod încoace travaliul agricol a fost cîntat și evocat în repetate rânduri. Cineva, un poet al viitorului, ar putea, din motive particulare să inverseze ordinea calendaristică tradițională și să celebreze liric iarna înaintea toamnei, înmugurirea înaintea germinăției etc. Bibliotecarul inițiat în libertățile specifice ale inspirației le va accepta ca atare și nu va considera din anumite motive o operă ca nefiind valoroasă și, deci recomandabilă. Arta ca manifestare mediată a realului, ca interpretare a lui înseamnă înainte de toate transfigurare și a-i pretinde să se facă ecoul ser-

vil al banalelor incidente, fără perspectivă, ce se petrec la infinit în jur, echivalează cu a-i cere unui avion gata de zbor să nu se înalțe nici măcar cu un centimetru de pe pista de decolare. Însă cum știe toată lumea, avioanele se deosebesc de camioane tocmai fiindcă pot să se ridice de pe sol și să parcurgă prin văzduh distanțe mari cu viteze mari. Acesta e și rostul, sensul literaturii, să parcurgă spații sufletești mari cu mijloace de investigație corespunzătoare și, dacă acceptăm comparația de mai sus, prin aceasta se deosebește literatura de publicistică. Prima e aidoma avionului cealaltă asemeni camionului. Una se ține strict de căile asfaltate și circulă pe ele fără a se putea sălta, cealaltă, dacă dispune de resurse e aptă să circule și prin Cosmos.

Revenind la chestiune, bibliotecarul greșit orientat, reclama cîndva prozei de actualitate să relateze cum se irigă orezul și se taie stuful, cum se niluiește carcasa unui cazan de locomotivă ș.a.m.d. uitînd, probabil, de existența manualelor de specialitate și a broșurilor de popularizare. Dacă o scrijere lucrată de pe altă treaptă de înțelegere îl contraria, derutat (și de bună-credință) îi retrăgea grăbit încrederea și prețuirea sa.

Este astăzi un bun cîștigat faptul că literatura beletristică n-are nimic comun cu concepția schematică potrivit căreia între producție și literatură raporturile sînt directe și reciproce, una furnizînd material de inspirație, cealaltă prelucrîndu-l imediat și prin aceasta sprijinînd neîntîrziat sursa care o hrănește. Bineînțeles, optica realistă asupra vieții este singura care ne interesează și nu cerem scriitorului decît să ne îmbogățească experiența cufundîndu-ne în tumultul viu al existenței diurne. Cînd acesta e lucru făcut avem puțină să ne identificăm sau să ne despărțim de lumea pe care el ne-o înfățișează și pe care o judecăm cu criteriile evaluate ale omului de azi, cu criteriile moralei socialiste.

Într-un text aproape uitat, Liviu Rebreanu își mărturisea crezul literar, evidențînd distincția ce se impune între pulsația vieții propriu-zise și vibrația ei în artă: „A crea oameni nu înseamnă a copia după natură indivizi existenți. Asemenea realism sau naturalism e mai puțin valoros ca o fotografie proastă. Creația literară nu poate fi decît sinteză. Omul pe

BIBLIOTECA A TEATRULUI

care eu îl zugrăvesc — zice Rebreanu — o fi avînd și trebuie să aibă asemănări cu mii de oameni cum au și în viață toți oamenii, dar trăiește numai prin ce are unic și deosebit de toți oamenii, din toate vremurile (...) Viața eternizată prin mișcări sufletești acesta e miezul realismului¹⁾.

Modul particular în care literatura reface imaginea realității — absolut străin de scheme simplificatoare, cum releva și Liviu Rebreanu în citatul reprodus — implică familiarizarea cu acele formule literare care fiecare în parte încearcă să transmită un mesaj, să cristalizeze artistic sensurile realului.

De aceea o obligație a bibliotecarului este să nu se limiteze doar la enumerări de titluri pe gustul cititorilor, ci, anticipînd solicitarea acestora, să le formeze interesul și pentru direcții pe care aceștia n-au apucat încă să păsească.

Despre raportul bibliotecar-cititor vom discuta cu un proximo prilej. Deocamdată să observăm că dirijarea comprehensivă a gustului pentru lectură înseamnă totdeauna a ajuta alegerea cititorului, a o înlesni dar și a o călăuzi. Ceea ce vrea să spună că dacă cineva e amator exclusiv de literatură de aventuri, chiar respectîndu-i preferința, e suficient loc să-i arătăm că literatură de „acțiune” scrie nu numai Theodor Costantin ci și (sau mai ales) Mihail Sadoveanu (Frații Jderi), Camil Petrescu (Ultima noapte de dragoste, prima noapte de război), F. Aderca (Împăratul oceanului: Columb), Radu Tudoran etc. Există o mare literatură, aparent grea, precumpnitor analitică (Tolstoi, Balzac, Galsworthy, Th. Mann) în cuprinsul căreia se desfășoară cu admirabil dinamism mutații psihologice pe care maculatura genului științifico-fantastic sau „polițist” nici nu cutează să le contracă. Este recomandabil să-l inițiem pe cititor în atari adevăruri. Altfel spus să încredințăm bibliotecarului rolul de a influența alegerea cărților, de a deveni factor activ în formarea unei receptivități mai suple și mai nuanțate a cititorilor față de literatura de calitate.

H. ZALIS

„Teatrul așa cum îl concepem noi azi exclude teoria primitivă a talentului” „care ajunge” — spunea artistul poporului Costache Antoniu. Numai cu talent nu se poate face teatru. Creația actorului modern e călăuzită de idei, se sprijină pe cultură. Un rol deosebit de important în această direcție îl au bibliotecile documentare din teatre, care-și leagă întreaga activitate de problemele activității artistice. Bibliotecile teatrale, instrumente de răspîndire, cercetare, informare a tot ceea ce reprezintă cultura omenească, trebuie să pună în centrul activității lor documentarea permanentă a colectivului de actori; oferindu-le surse ample de informare.

Biblioteca documentară a teatrului constanțean aspiră spre o cit mai deplină realizare a multiplelor obligații ce-i revin. Ea dispune de un fond de 6550 de volume și aproape 600 de publicații periodice.

Principala sursă de dotare a fondului bibliotecii o constituie achiziționarea prin Colectura bibliotecilor din Constanța — care în general satisface cerințele noastre, dar, se întâmplă uneori, să ne lipsească de titluri deosebit de importante pentru activitatea noastră, pe care sîntem nevoiți a le procura din librăriile bucureștene. Achiziții se mai fac și de la anticariatul local pe care-l vizităm săptămînal sau trimitem delegați la anticariatele bucureștene. Totuși o bibliotecă documentară de teatru nu se poate considera suficient înzestrată chiar atunci cînd își poate procura toate lucrările dramatice tipărite de către edituri. Există o serie de texte din dramaturgia originală sau străină care au o circulație restrînsă și care ne parvin cu greutate, cu întîrziere sau uneori nu le putem procura. Este imperios necesar ca toate bibliotecile din teatre să-și

¹⁾ În: Universul literar, XLII, nr. 4, 24 ianuarie 1926, p. 9-10.

DOCUMENTARĂ DIN CONSTANȚA

poată procura cu promptitudine toate textele de piese care se scriu sau se traduc la noi.

În scopul informării curente consultăm permanent toate publicațiile primite. Articolele interesante pentru activitatea teatrală sînt extrase din publicațiile de specialitate și fișate zilnic, ușurînd depistarea lor și reducînd durata de informare. Astfel, articole care se referă la punerea în scenă, tehnica artei teatrale, cronici dramatice sînt selecționate imediat după apariție, biblioteca avînd un caiet repertoar în care se ține evidența lor — caiet folosit și la întocmirea bibliografiilor pentru spectacole.

Documentarea și informarea bibliografică este asigurată de biblioteca prin întocmirea bibliografiilor pentru fiecare spectacol din stagiune. Imediat ce repertoriul este alcătuit, biblioteca trece la depistarea materialelor și elaborarea bibliografiei pentru fiecare spectacol. Bibliografia pentru spectacol facilitează apropierea actorului de text, îl scutește de răsfoirea continuă a volumelor, în documentație fiind precizată sursa care informează despre piesa respectivă. Astfel, bibliografia indică lucrările referitoare la viața dramaturgului, la situația social-politică, moravurile epocii respective, lucrările care cuprind aprecieri critice asupra operei acestuia și literatura beletristică legată de temă. Documentarea este asigurată și prin furnizarea unor materiale depistate în urma cercetării bibliografice făcută la fondurile Bibliotecii regionale Dobrogea. Astfel pentru o mai amplă documentare asupra piesei *Hyperion* de Grigore Sălceanu am solicitat bibliotecii regionale împrumutul unei serii de numere din revista *Convorbiri literare*.

Biblioteca documentară efectuează, cu ajutorul unor colaboratori, tra-

ducerea unor articole, cum a fost cazul la întocmirea bibliografiei pentru spectacolul *Henric al IV-lea* de Luigi Pirandello. După ce materialele sînt selecționate, ele sînt puse la dispoziția actorilor interesați încă de la începutul stagiunii. Se obișnuiește ca recomandarea bibliografică să se afișeze la avizier imediat după ce a apărut distribuția, invitîndu-se astfel toți actorii să consulte materialul documentar. Aceste materiale se păstrează în arhiva artistică a teatrului în mape speciale pentru fiecare spectacol — mape ce conțin: caietul de regie, schițe de decor și costume, fotografii din spectacol, materiale din presa locală și centrală referitoare la spectacolul respectiv. Aceste mape sînt conservate cu mare grijă, ele urmînd să constituie peste zeci de ani oglinda felului în care au fost concepute și realizate spectacolele pe scena noastră în diverse etape. De asemenea, dacă un alt teatru ne solicită informații cu privire la un spectacol montat la noi, îi oferim sub formă de împrumut mapa respectivă.

Informații bibliografice orale se dau permanent la cererea actorilor, indicîndu-se cele mai potrivite materiale despre tema solicitată. În scopul satisfacerii solicitărilor de acest gen se fac cercetări prealabile, se consultă variate surse bibliografice. Un actor modern nu poate fi conceput fără a fi informat amplu în toate domeniile culturii, fără a fi la curent cu viața teatrală mondială.

Asigurarea unei bune informări constituie fără îndoială o contribuție importantă la realizarea unor spectacole de succes.

Comitetul Național Român al Institutului Internațional de Teatru dispune de o documentație bogată în toate domeniile activității teatrale; el ar trebui să vină, după părerea noastră în ajutorul teatrelor din provincie, fiind centrul de documentare de specialitate*).

Victoria GEORGESCU

*) Redacția noastră interesîndu-se la Centrul de documentare, nou creat, în cadrul Comitetului Național Român al Institutului Internațional de Teatru, i s-a comunicat că acesta va pune în viitorul apropiat la dispoziția tuturor teatrelor traduceri din dramaturgia străină. De asemenea va edita un *Buletin de informare* cuprinzînd traduceri de studii și articole din literatura de specialitate, liste de piese străine ce pot fi găsite la Centrul de documentare etc.

AȘEZAREA CRONOLOGICĂ A COLECȚIILOR

În reorganizarea fondului unei biblioteci criteriul de bază care trebuie luat în considerare în primul rînd, este profilul respectivului fond.

Într-o bibliotecă documentară de felul Bibliotecii Brukenthal, care reflectă prin conținutul ei istoria culturii de la începutul tiparului și pînă astăzi, s-a ținut seama în sistematizarea materialului și așezarea lui în depozit, precum și în repartizarea evidențelor, de vechimea colecțiilor și, în cadrul acesteia, de un anumit specific.

Luînd în considerare faptul că fondul bibliotecii cuprinde o colecție bogată de cărți manuscrise și tipărite pînă la 1800 și o alta, și mai numeroasă, de la 1800 pînă astăzi, s-a aplicat criteriul cronologic pentru a sistematiza materialul în depozite separate. Astfel, în primul rînd a fost așezată cartea veche pînă la 1800, iar în cadrul acestei perioade cărțile au fost grupate pe secole. Apoi a fost așezată cartea modernă de la 1800 pînă astăzi.

În stabilirea criteriului cronologic am luat ca exemplu experiența unor mari biblioteci între care Biblioteca Națională din Varșovia a cărei direcătoare, Alodia Gryczowa, vizitîndu-ne bibliotecă ne-a întărit acest punct de vedere. Aceeași soluție este dată de altfel și în articolele din revistele de specialitate în care se tratează această problemă.

Îndemnul hotărîtor a fost însă propria noastră experiență rezultată din solicitările cercetătorilor care frecven-

tează bibliotecă. În general lucrătorii științifici caută să cunoască în mod sistematic un material dintr-un domeniu, respectiv și dintr-o anumită perioadă. Cercetătorului care vrea să aprofundeze problema și să consulte și scrierile clasice din acest domeniu, adică să cunoască și istoria respectivei științe, i se va oferi în felul acesta materialul pe fiecare secol separat ușurînd munca atît a bibliotecarului cît și a lui însăși.

Așezarea cronologică a colecțiilor din bibliotecă noastră prezintă și un alt aspect. Conținutul și legăturile cărților din fiecare secol exprimă lămurit ceea ce caracterizează preocupările respectivului secol în materie de carte și, bineînțeles în strînsă legătură cu aceasta, cultura acelei perioade. În felul acesta depozitul colecțiilor vechi este o oglindire și reconstituire fidelă a culturii de la începutul tiparului pînă astăzi.

S-a urmărit realizarea acestui aspect luîndu-se în considerare faptul că bibliotecă noastră este totodată și un muzeu al cărții (atît tipărite cît și manuscrise). Expunerea colecțiilor după un criteriu cronologic le încadrează în istorie. De altfel, în planul de perspectivă se prevede amenajarea unui spațiu adecvat pentru a se putea expune, pe diferite teme, din material vechi, ceea ce avem mai reprezentativ. Astfel publicul care vizitează celelalte secții ale muzeului va avea acces și la bibliotecă.

De altfel, inițiativa bibliotecilor de a sistematiza fondul de cărți pe ori-

Aspect din depozitul bibliotecii.

terii cronologice și de a pune în valoare ca obiecte muzeale colecțiile de cărți manuscrise și tipărite, nu numai cele apărute pînă în secolul XV inclusiv ci mergînd pînă în secolul XVIII, constituie o acțiune generală. Dovadă sînt desele preocupări de întocmire a cataloagelor de cărți pe secole, în diferite biblioteci din străinătate.

Așezarea acestui material în depozite separate contribuie și la buna lui conservare. Faptul că atît hîrtia pe care sînt tipărite operele cît și legăturile din piele și pergament necesită alte condiții de umiditate și temperatură, precum și faptul că izolarea lor le ferește de anumite influențe și boli purtate de cărțile noi care circulă mult mai des, toate aceste considerente pledează încă o dată pentru separarea lor.

Dar o dată cu această separare se pune și problema repartizării evidențelor. E vorba de fișele din catalogul pe autor și din cel pe materii. Bineînțeles că sistematizarea cronologică a materialului în depozit cere aceeași

sistematizare și a fișelor din catalogul pe autor. De altfel această sistematizare cronologică pe secole a fișelor pe autor e uneori indicată chiar dacă fondul de cărți nu e așezat în depozit în acest fel. Avantajele pe care le prezintă această sistematizare sînt numeroase.

În primul rînd pentru cercetător sau bibliotecar e mult mai ușor să caute într-un catalog care cuprinde un număr de fișe mult mai redus. Într-o bibliotecă cu cărți vechi și noi, mai ales cînd fondul trece de 500 000 volume, fișele cărților vechi fiind mult mai rare se pierd între fișele cărților noi, atunci cînd sînt împreună. Este mult mai practic, ușurîndu-se munca atît a bibliotecarului cît și a cercetătorului, dacă în cîteva cutii se cuprind toate fișele cărților dintr-un secol.

Cercetătorul și, în special, bibliologul apreciază în studiile lor această prezentare, fie urmărind tipograful, anul, țara, fie alte indicații specifice acestor cărți, căci toate aceste elemente devin astfel mai accesibile.

Un alt motiv care îndreptățește această măsură decurge din marea acțiune a întocmirii cataloagelor colective pe secole. După cum la început s-a inițiat întocmirea unui catalog colectiv al incunabulelor din toate țările, așa s-a luat acum inițiativa întocmirii catalogului cărților din secolele XVI, XVII și XVIII. Bineînțeles acțiunea presupune la început catalogarea colecțiilor de biblioteci, apoi pe țări, pentru a ajunge la sfîrșit la catalogul colectiv general. Începutul pe colecții de biblioteci este deci prima etapă care trebuie avută în vedere ca obiectiv în viitorul apropiat și pentru realizarea acestuia catalogul separat pe secole este prima acțiune.

Dacă acest catalog pe autori, separat pe secole, se prezintă ca o necesitate, problema nu se va putea pune la fel cînd e vorba de catalogul pe materii. Aici fișele păstrate la un loc prezintă sugestiv progresul de-a lungul veacurilor, într-un domeniu oarecare. Un asemenea sistem de cataloage satisface cu sîmăntă scopul pentru care a fost întocmit.

V. JUGĂREANU

Păstrarea colecțiilor în depozite

În țara noastră, regimul conservării cărților este reglementat prin *Instrucțiunile pentru păstrarea, securitatea și igiena fondurilor*, elaborate în 1956. Instrucțiunile cuprind dispoziții generale, îndrumătoare, cu caracter obligatoriu pentru toate categoriile de biblioteci, în temeiul lor, ne propunem să prezentăm și să dezvoltăm, în articolul de față, numai aspectele legate de crearea unui regim favorabil de conservare și de normele tehnice și igienico-sanitare, care, aplicate prin măsuri speciale, înlătură acțiunile dăunătoare asupra cărților și asigură păstrarea lor îndelungată. Aspectele la care ne referim privesc depozitele de cărți și condițiile specifice depozitelor: încălzirea și aerisirea, iluminatul, temperatura și umiditatea, întreținerea curățeniei, combaterea prafului, combaterea incendiilor, mobilierul și utilajul.

De regulă, imobilele bibliotecilor trebuie să fie amplasate pe un teren sănătos, fără umezeală și uscăciune, evitându-se vecinătatea zonelor încărcate cu praf și a unităților industriale care dezvoltă gaze, vapori sau fum. Pe cât posibil, ele vor fi izolate și de alte clădiri, încât să poată primi lumina naturală din toate părțile și să asigure cititorilor o liniște desăvârșită. Ideală ar fi construirea acestor imobile în grădini sau în parcuri.

Pentru păstrarea rațională a colecțiilor, vor fi rezervate depozite corespunzătoare. Justa repartizare a depozitelor în ansamblul imobilului determină în mod esențial posibilitatea asigurării unor condiții bune de conservare a cărților. Evident, depozitele trebuie să fie amplasate cât mai aproape de locul unde se eliberează cărți cititorilor (săli de lectură și de împrumut), în așa fel încât drumul parcurs de carte să fie cât mai scurt. Pe de altă parte, aceste încăperi trebuie să fie suficient de izolate (în nici un caz să nu servească drept loc de trecere), dar să permită și o legătură comodă cu celelalte secții ale bibliotecii. În ceea ce privește spațiul acestor încăperi, instrucțiunile amintite arată că pentru 250—300 de volume este necesar un metru patrat de suprafață de depozit. La calcularea suprafețelor, se va ține seama de creșterea fondurilor și a activității bibliotecilor *).

Încălzirea și aerisirea depozitelor. Oricare ar fi sistemul de încălzire (local sau central), el trebuie să corespundă normelor de igienă și de securitate și să asigure o temperatură normală. Din punct de vedere igienic, cel mai potrivit sistem de încălzire este cel central, care permite menținerea unei temperaturi constante în încăperi, ocupă un spațiu mic și exclude posibilitățile unor incendii. Încălzirea locală, prin sobe, este complet nepotrivită pentru depozite. Manevrarea combustibilului (lemne sau cărbuni), și a reziduurilor, precum și arderea lui îngreuiază întreținerea curățeniei. Dacă soba nu este bine supravegheată, aerul

*) Gabrielli, N. și Caravia, P. *Amenajarea bibliotecilor*. Călăuza bibliotecarului, 17. (1964), nr. 1, 2, 3, 4 și 6.

poate fi viciat cu oxid de carbon și cu alte gaze. Acest sistem de încălzire cere și o respectare deosebit de riguroasă a regulilor de securitate împotriva incendiilor.

O dată cu încălzirea depozitelor, este necesar un permanent schimb de aer, prin ventilația naturală sau artificială. Aerul curat, proaspăt, este un element important pentru păstrarea cărților. Prin frecarea ușoară a suprafețelor peste care trec, curenții atmosferici îndepărtează insectele, microorganismele, bacteriile și, în general, produsele de descompunere. Modificările în compoziția chimică și în proprietățile fizice ale aerului care depășesc limitele stabilite dăunează cărților. În aerisirea naturală, efectul maxim se produce atunci când ferestrele sînt așezate în diagonală, pentru ca prin deschidere să se provoace curent. În general, aerisirea naturală este însă departe de a fi satisfăcătoare, deoarece nu asigură un curent de aer proaspăt în toate colțurile depozitului.

Aerisirea artificială poate fi provocată prin ventilatoare electrice, așezate în diferitele puncte ale depozitului. În acest sistem, folosirea aerului condiționat este cea mai eficace, permițînd menținerea automată a temperaturii, umidității și purității aerului. Evident, ventilația prin sistemul aerului condiționat necesită instalații speciale, la care pot recurge numai bibliotecile mari.

Illuminatul depozitelor. Lumina are o mare influență asupra materialelor din care sînt compuse cărțile. Indiferent din ce sursă provine (naturală sau artificială), ea trebuie să fie egală și uniformă, suficient de puternică pentru a permite lectura unei cărți ori unde ar fi așezată. Se consideră că depozitul va avea lumină naturală suficientă dacă suprafața ferestrelor va fi egală cu 25% din suprafața podelei. Cantitatea și calitatea iluminatului natural depind și de compoziția sticlei ferestrelor (filtrantă, mată), precum și de întreținerea curățeniei acesteia. Acolo unde nu pătrunde lumina, praful se șterge anevoie, iar deosebirile de temperatură dintre zonele umbroase, luminate sau întunecoase favorizează dezvoltarea ouălor și larvelor unor insecte, precum și dezvoltarea unor ciuperci. Pentru intensificarea luminii se recomandă ca toate suprafețele depozitului (tavan, pereți, polițe, marginile polițelor și rafturilor) să fie văruiți sau vopsite în culori deschise.

Illuminatul artificial trebuie să răspundă, la rîndul lui, unor cerințe de igienă și securitate, să asigure o lumină uniformă și de o intensitate apropiată de lumina solară, iar armătura de protecție să ferească becurile de vătămări mecanice și de praf. Se recomandă ca distanța dintre izvoarele de lumină, pe spațiile dintre rafturi, să fie de 2 metri, iar distanța de înălțime de minimum 2,5 metri (calculată la un voltaj obișnuit și becuri de 40 de lumini). În scopul asigurării securității împotriva incendiilor, cablul electric va fi închis în tuburi, iar tabloul de distribuție va fi amplasat în afara depozitului. În bibliotecile unde se folosește iluminatul cu petrol, lămpile se atîrnă pe culoarul principal al depozitului (distanța de la lampă la tavan trebuie să fie de cel puțin 70 cm), luîndu-se, de asemenea, toate măsurile de precauție pentru evitarea eventualelor incendii.

În unele depozite, a început să fie utilizat *iluminatul fluorescent*, care prezintă numeroase avantaje: lumină plăcută, apropiată de cea a zilei și reglabilă în anumite limite; economie ridicată; rezistență de 7—8 ori mai mare față de cea a becurilor incandescente.

Temperatura și umiditatea. Norma medie a temperaturii trebuie să fie de 16—18 grade Celsius, iar umiditatea relativă¹⁾ de 50—60 de procente. Derivațiile admise pentru aceste norme sînt de ± 2 grade pentru temperatură și de ± 5 procente pentru umiditate. Aerul trebuie să circule uniform în întregul depozit. Pentru o mai bună aerisire, se va ține seama de umiditatea aerului din afară și a celui din încăpere. În marile biblioteci, cunoașterea și reglarea temperaturii și umidității aerului din depozite se realizează și cu ajutorul unor

1) Se numește umiditate relativă raportul dintre cantitatea de vapori de apă aflați în aer la o temperatură dată și cantitatea necesară pentru a obține starea de saturație la aceeași temperatură. Acest raport se exprimă în procente.

aparate speciale, cum este, de exemplu, higrometrul²⁾ (psicrometrul) cu evaporare.

Curățenia depozitului. Încă înainte de așezarea cărților, depozitele și rafturile vor trebui să primească unele îngrijiri. Pereții și tavanul vor fi curățate de praf, iar podeaua și pervazurile ferestrelor vor fi spălate cu apă și săpun. Toate rafturile și polițele vor fi frecate cu cirpe muiate într-o soluție de 10% cloramină sau 2% formol. După ce cărțile au fost așezate în rafturi, curățenia va fi asigurată zilnic. Se recomandă ca cel puțin o dată pe lună pereții și tavanul să fie pulverizați cu substanțe insecticide. Pentru evitarea prafului, podelele depozitelor ar trebui confecționate din materiale refractare și absorbante, cum sînt: mozaicul, linoleul, encaustica (culori amestecate cu ceară și întinse la cald), masele plastice etc. Podelele din lemn, vor fi îmbibate cu substanțe care absorb praful, ca, de exemplu, *fluridu!* (combinație de ulei mineral cu amestec de terebentină și sicativ). De asemenea, pentru protejarea suprafețelor de lemn sau metal, pot fi folosite și unele preparate care se găsesc în comerț: *Palux* (lac pentru parchet) *Inol*, *Limoxin* etc.

Combaterea prafului. Pe lângă faptul că murdărește și deteriorează cărțile, praful mijlocește pătrunderea insectelor și bacteriilor, microorganismele și bacteriile deosebit de periculoase pentru hirtie. Cea mai potrivită metodă de îndepărtare a prafului de pe carte este, desigur ștergerea lui cu ajutorul unei cirpe umezite într-o soluție de 2% formol. Operația trebuie făcută în aer liber sau, eventual, la fereastră, dacă nu sînt curenți potrivnici care să aducă praful înapoi, în depozit. Folosirea aspiratoarelor electrice de uz casnic nu este recomandabilă, deoarece aceste aparate — prea puternice — pot produce deteriorări mai mult sau mai puțin grave ale cărților. Aspiratoarele sînt practice pentru curățirea prafului pe podea, pe tavan și pe rafturi.

Oricare ar fi sistemul folosit, se recomandă ca desprăfuirea generală să aibă loc cel puțin o dată sau de două ori pe an.

Prevenirea incendiilor. De cele mai multe ori, incendiile se datoresc neglijenței și neatenției, condițiilor improprii de încălzire, greșelilor în instalarea lămpii electrice sau în utilizarea lămpilor cu petrol, fumatului etc. Pentru a împiedica izbucnirea incendiilor, cit și extinderea lor, depozitele vor fi înzestrate cu utilajul necesar: extincitoare (aparate de stîns), lăzi sau saci cu nisip, butoaie cu apă, lopeți și tirnăcoape, pături etc. Personalul depozitelor va fi instruit periodic, spre a putea participa activ la acțiunea de localizare și stingere a incendiilor. În unele biblioteci mari, există avertizoare automate de incendiu. Aceste aparate acționează electric un sistem de comandă, atunci cînd *are loc o creștere anormală a temperaturii* sau se constată existența fumului. Dacă, totuși, incendiul s-a ivit, vor fi folosite, în primul rînd, extincitoare (ele conțin substanțe chimice care lipsesc focul de oxigen și îl localizează), nisip etc. și numai în ultimul moment, cînd nici unul dintre celelalte mijloace nu au avut efect, se va recurge la apă.

Mobilierul și utilajul depozitelor. În toate depozitele, principalul mobilier pentru păstrarea cărților sînt rafturile. Se recomandă utilizarea rafturilor deschise, care prezintă mai multe avantaje: ușurează scoaterea și punerea la loc a cărților, asigură pătrunderea liberă a aerului la cărți și împiedică astfel dezvoltarea mușegaiului și a insectelor, ocupă un spațiu mai mic. Este adevărat că, pe rafturile deschise, se acumulează cantități mai mari de praf, dar el poate fi înlăturat mult mai ușor decît din dulapurile închise. (Se folosesc dulapuri închise numai pentru păstrarea cărților rare și a manuscriselor). Materialul din care sînt confecționate rafturile și dimensiunile lor prezintă importanță deosebită pentru păstrarea cărților. Dacă rafturile se construiesc din lemn, acesta trebuie să fie sănătos și uscat, de esență tare și aromatică. Polițele vor fi perfect netede, vopsite și îmbibate cu substanțe desinfectante și neinflamabile.

Mai practice sînt rafturile de metal, deoarece îngăduie o mai mare economie de spațiu, se murdăresc mai puțin, sînt neinflamabile și au o rezis-

²⁾ Higrometrul este construit din două termometre alăturate, unul — termometrul uscat, măsurînd temperatura aerului iar celălalt — termometrul umez, măsurînd umiditatea. Rezervorul termometrului umez este învelit într-o țesătură hidrofilă subțire, care are un capăt cufundat într-un mic rezervor cu apă. Datorită evaporării, temperatura marcată de termometrul umez este mai joasă decît temperatura indicată de termometrul uscat. Diferența — numită diferență psihometrică, este cu atît mai mare, cu cît umiditatea relativă este mai joasă. Cunoscînd presiunea parțială a vaporilor se poate determina atît umiditatea absolută cît și umiditatea relativă. Există însă tabele numerice, nomograme, care indică direct umiditatea relativă în funcție de diferența psihometrică.

tență mai îndelungată. Neajunsurile lor, mai ales a celor fabricate în serie, sînt, totuși vizibile. Unele polițe prezintă asperități care pot provoca stricăciuni cărților, altele marginile laterale ale rafturilor sînt joase și nu pot menține vertical volumele de format mare, a căror structură și legătură se deformează cu timpul. Ca și rafturile de lemn, ele trebuie lăcuite și vopsite.

Cele mai potrivite dimensiuni pentru rafturi sînt acelea care permit ca o carte să fie luată sau așezată pe polița de sus fără a se folosi scara. Rafturile înalte sînt incomode și pentru munca de curățire a cărților de praf. În practica bibliotecilor, s-au stabilit următoarele dimensiuni pentru raft (cu aproximație): 2,20 m înălțime, 1 m lungime, 25 cm adîncime, 28 cm distanța între polițe, 2 cm grosimea unei polițe. Raftul confecționat la aceste dimensiuni poate avea 6—7 polițe, cu o capacitate de aproximativ 300 de volume pe o singură parte (în medie, 40 de volume pe metru liniar de poliță). Mai potrivite sînt însă rafturile cu polițe mobile, care permit adaptarea distanțelor în funcție de formatul cărților. (Pentru ziare, se recomandă rafturi cu o lungime de 1,30 m și o adîncime de 45 cm. Pe aceste rafturi, ziarele pot fi păstrate comod și în poziție orizontală).

Pentru a apăra cărțile de pe polițele de jos împotriva degradărilor care ar putea surveni cu ocazia curățirii podelei, raftul trebuie să aibă un soclu de 5—10 cm, ieșit în afară tot cu 5—10 cm. Partea de sus a rafturilor se termină cu o cornișă, al cărei rost este să apere cărțile de pe ultima poliță de vătămările ce li s-ar putea aduce cu prilejul scoaterii și așezării lor.

Rafturile se așază în depozite perpendicular pe direcția ferestrelor. Această așezare asigură iluminarea naturală a spațiilor dintre rafturi și, totodată, împiedică lumina solară să cadă direct pe polițele cu cărți. Spațiile dintre rafturi, destinate circulației, nu pot fi mai mici de 80 cm. În depozitele cu etaje, cărțile vor fi aduse la locul de eliberare cu ajutorul unor dispozitive mecanice: ascensoare, scripete etc. Pentru transportul în direcție orizontală, au fost introduse cărucioare cu roți de cauciuc. Marile biblioteci folosesc, în același scop, benzi rulante.

Menționăm, în încheiere, că depozitul va conține numai cărți și utilajul necesar păstrării lor. Orice alte obiecte și materiale străine care contribuie la acumularea prafului și la crearea condițiilor pentru dezvoltarea dăunătorilor vor fi înlăturate.

Nicolae OANCEA

Laboratorul de igienă a cărții al Bibliotecii universitare Cluj.

Clasificări corecte

La redacția revistei, a sosit o nouă scrisoare a bibliotecarei Kessler Maria din comuna Marpod (Regiunea Brașov), care solicită lămuriri în legătură cu clasificarea reală a lucrării: *Români supt Mihai—Voievod Viteazul* (Editura tineretului, 1965). Au toarea scrisorii mărturisește că a fost derutată în stabilirea exactă a indicilor de clasificare din cauza nepotrivirii dintre clasificarea menționată pe fișa de catalog editată de Biblioteca Centrală de Stat și cea din caseta tipografică a cărții lui Bălcescu.

Cercetarea conținutului lucrării confirmă că indicii de clasificare din fișa tipărită sînt corecți. Îi transcriem mai jos:

9 (R) „15” Mihai Viteazul (*Istoria României, secolul al XV-lea*);

92 Mihai Viteazul (*Sciere despre persoană*);

8R — 94 (*Literatură istorică*).

În caseta tipografică, cartea a fost clasificată greșit la 8R—32, ceea ce înseamnă *povestire, nuvelă*. Bibliotecarii vor observa aici eroarea de apreciere, căci lucrarea marelui nostru istoric este, prin excelență, din domeniul istoric. Incontestabil, Nicolae Bălcescu poseda o înaltă artă scriitoricească, era un adevărat virtuos al expresiei, dar aceasta nu îndreptățește clasificarea cărții la care ne referim în rîndul povestirilor sau al nuvelor. Așa se și explică prioritatea acordată indicelui de clasificare 9 (R) „15”, față de indicele 8R—94.

Și fiindcă ni se oferă prilejul, ne vom opri puțin asupra indicilor de clasificare din caseta tipografică, atît de necesari bibliotecarilor — mai cu seamă celor din bibliotecile mici — în redactarea fișelor de catalog și în stabilirea locului cărții în raft, aco-

lo unde fondurile se așază pe materii. Editurile ajută substanțial bibliotecarii, atît în cazul cărților din clasa 8, indicîndu-le literatura din care face parte autorul și genul literar, cît, mai ales, în cazul lucrărilor științifice și tehnice, nu întotdeauna pe deplin accesibile tuturor lucrătorilor din biblioteci. Condiția este ca respectivele clasificări să fie corecte, adică să reflecte cuprinsul cărții și să nu conțină greșeli de tipar. Or, nu întotdeauna lucrurile se prezintă astfel. Unii indici din casete sînt total necorespunzători, creează nedumeriri bibliotecarilor sau îi induc în eroare, mai ales pe acei insuficient familiarizați cu tehnica clasificării.

Vom cita, mai jos, cîteva exemple de clasificări discutabile, extrase din lucrările tipărite mai recent. Lucrarea lui Georgescu B. și Pandelescu C.: *Prepararea substanțelor minerale utile*. Manual pentru școlile profesionale, apărută anul acesta la Editura didactică, a fost clasificată în caseta la 549 (075.36), adică la *Mineralogie* (manual). Clasificarea corectă nu poate fi însă decît una singură: 622.7 (075.36), ceea ce înseamnă *prepararea produselor miniere*. Lucrarea lui Dumitrescu I. și Seicuiu Fl.: *Reproducția animalelor domestice*. Manual pentru școlile profesionale (Buc., Editura agrosilvică, 1965) a fost clasificată la 636.61 (*Medicină veterinară*), în timp ce clasificarea corectă este 636.081 (075.36), adică *selecționarea și reproducția animalelor domestice, formarea șeptelului* (manual de învățămînt).

Ambele exemple denotă o apreciere greșită a conținutului cărților.

În alte cazuri, clasificările sînt simple, caracterizează superficial cartea. Bunăoară, volumul lui Nagy Olga, intitulat *Sidonia* (Buc., Editura tineretului, 1965) a căpătat clasificarea 8R—31 (*Roman românesc*), deși clasificarea obligatorie este 894.511 (R)—31=R (*Roman scris de un autor român de limbă maghiară*).

Deseori, lipsește un criteriu anume în stabilirea extinderii indicelui de clasificare potrivit tipului de bibliotecă. Caseta tipografică a cărții lui Platon Pardău: *Monolog* (Buc., Edi-

tura pentru literatură, 1965) conține două clasificări a căror destinație a fost inversată (8 R pentru bibliotecile mari și 8R—1 pentru bibliotecile mici).

Și, în fine, un exemplu de clasificare defectuoasă datorită unei greșeli de tipar. Indicele de clasificare al cărții lui Matei C.: *Chimia alimentară*. Manual pentru școlile profesionale (Buc., Editura didactică și pedagogică, 1965), s-a transformat din 54:664 (075.36) în 54:644 (075.36).

Nu ne-am propus să semnalăm, în această notă, toate deficiențele indicilor de clasificare menționați în ca-

setele tipografice ale diverselor cărți, ci numai să arătăm efectul pozitiv și negativ al acestor clasificări. Pentru a evita reflectarea unor asemenea deficiențe în cataloagele bibliotecilor, este recomandabil ca bibliotecarii să confrunte indicii de clasificare din casete cu tablele de clasificare zecimală încă înainte de a-i transcrie pe cărți și pe fișele de catalog. În eventualitatea unor nedumeriri, e bine să recurgă la ajutorul bibliotecarilor cu o mai mare specializare în materie și, în ultimă instanță, să se adreseze Bibliotecii Centrale de Stat.

Constanța Boeru

Ș T I R I 69 Ș T I R I 69 Ș T I R I

Biblioteca comunală Lehancea (raionul Adjud) dispunând de un fond de peste 5000 de cărți, desfășoară o rodnică activitate pe linia popularizării cărții agrozootehnice în rândul cooperativelor.

Formele cele mai atrăgătoare folosite de biblioteca comunală sînt: recenzii, lecturile în colectiv și mai ales discuțiile cu cititorii, pe specificul muncii lor (zootehniști, viticultori sau pomicultori), pe marginea unor cărți ca: *Cultura grîului*, *Altăirea*, *Cultura viței de vie* etc. Numeroși sînt acei cititori care aplică în practică metodele bune pe care le găsesc în aceste cărți.

Biblioteca comunală, pentru a veni în sprijinul cititorilor, redactează, lunar, un *Buletin de informare* care cuprinde referate, în legătură cu problemele curente ale campaniei agricole, recenzii de cărți, recomandări bibliografice de cărți agrozootehnice, informații asupra realizărilor obținute de cooperatori prin folosirea metodelor de muncă moderne despre care au citit în cărțile din bibliotecă.

Elena Pricope

Activitatea bibliotecii din orașul „Gheorghe Gheorghiu-Dej”, în lumina Documentelor Congresului partidului, s-a orientat spre problemele

majore ale ridicării nivelului de cunoștințe de cultură generală și tehnice ale oamenilor muncii.

La loc de frunte se situează bineînțeles — în acest tînr vîlstar al industriei noastre socialiste — cartea tehnică. Cu ajutorul unor ingineri și tehnicieni, am organizat la Termocentrala Borzești o discuție pe tema *Să ne cunoaștem uzina*, unde s-au făcut și numeroase prezentări de cărți pe meserii, ca de exemplu, ce să citească un turbinist, un muncitor de la cazane etc.

Cu alt prilej, biblioteca orașenească a prezentat un grupaj de cărți tehnice organizînd și o discuție pe tema *Cum ne ajută cartea tehnică în procesul muncii*.

Aceste manifestări au avut drept rezultat o sporire a eficienței activității în producție a oamenilor muncii dintre care mulți au devenit cititori ai bibliotecii, frecventînd-o din ce în ce mai des.

În aceeași măsură s-a pus accentul pe cartea beletristică, organizîndu-se unele montaje muzical-literare în întreprinderile orașului, ca de exemplu: *Omagiu Partidului*, *Tinerețea ne e dragă*, *Țara mea înfloritoare*, *Poeți ai regiunii Bacău*, care s-au bucurat de un binemeritat succes.

Elena Teodorescu

NE S C R I U C O R E S P O N D E N T I I

Zilnic, la redacție sosesc știri din bibliotecă. Corespondenții ne prezintă aspecte din munca lor, ne comunică unele dintre realizările obținute. Iată, în cele ce urmează, spicuiuri din câteva scrisori.

Mulți corespondenți se referă la activitatea dusă de bibliotecari pentru îndrumarea lecturii cititorilor. Bibliotecarul IOAN NAGY din Tășnad — Raionul Carei, prezintă într-una din ultimele corespondențe trimise, experiența sa în organizarea propagandei cărții în rîndul țăranilor cooperatori, al muncitorilor din G.A.S. și S.M.T. Biblioteca din Tășnad are 7 biblioteci satești afiliate. Pe lângă cei 7 bibliotecari voluntari, Ioan Nagy are în colectivul bibliotecii 9 membri: intelectuali din comună și cititori fruntași. În îndrumarea lecturii cititorilor, bibliotecarul se orientează după profesia acestora, după preferințele și necesitățile fiecăruia. Colectivul de sprijin este un ajutor permanent pentru bibliotecar în îndrumarea lecturii cititorilor și în organizarea acțiunilor de masă cu cartea.

Despre evoluția lecturii unor cititori, despre preocuparea pentru îndrumarea lor permanentă scrie bibliotecara ATENA HOANDRA de la biblioteca din comuna Avrig. Comentînd statistica

bibliotecii din Avrig pe ultimii ani, corespondenta constată că, de la un an la altul, tot mai mulți cititori au devenit cititori stabili. Procentul ridicat de permanentizare a cititorilor obținut de biblioteca din Avrig este o dovadă a muncii perseverente, constantă, ce se duce la această bibliotecă pentru atragerea cititorilor și pentru îndrumarea lecturii acestora. Edificațiile sînt și faptele semnalate de Atena Hoandră în legătură cu conținutul lecturii multor cititori. Cu trecerea anilor, lectura celor mai mulți dintre cititorii bibliotecii s-a îmbogățit, a devenit mai complexă. Aceasta este o dovadă a faptului că, în contact cu biblioteca, oamenii se formează, își îmbogățesc în permanență cunoștințele.

Vorbînd despre preocupările lor pentru îndrumarea lecturii cititorilor, mulți bibliotecari relatează aspecte de la diferite acțiuni de masă. Astfel, corespondentul ION COȚOI prezintă unele dintre manifestările cu cartea agricolă organizate la biblioteca din comuna Variaș, Raionul Sinnicolaul Mare. Corespondentul subliniază faptul că țăranii cooperatori din Sinnicolaul Mare primesc un sprijin prețios din partea bibliotecii, care le prezintă cu regularitate cele mai noi lucrări apărute în specialitatea lor.

Despre propaganda cărții științifice scrie LEON BULMUZAN de la Biblioteca raională Vișeu. Una dintre formele cele mai des folosite la această bibliotecă pentru propaganda cărții sînt concursurile „Cine știe, câștigă”. Corespondentul relatează pe larg desfășurarea concursului pe tema Din tainele naturii. Concluzia corespondentului este că, pentru a-i îndruma pe cititori să citească și lucrări mai puțin accesibile, la prima vedere, bibliotecarii trebuie să găsească forme noi, interesante, de prezentare a cărților.

O amplă relatare a desfășurării unei acțiuni de masă am primit și din partea CECILIEI NEDELCU din Oradea. Corespondența se referă la o manifestare organizată la Casa pionierilor: o întâlnire cu eroii cărților lui Mircea Sintimbreanu. Manifestarea s-a bucurat de o largă participare, și a fost primită cu mult interes de către copii.

Una dintre preocupările permanente ale bibliotecarilor este îndreptată spre ridicarea nivelului lor profesional. Bibliotecarii își împărtășesc din experiența acumulată, studiază noi forme de activitate cu cititorii. Despre un interesant schimb de experiență ne scrie EUGEN DRAGAN, director al Bibliotecii raionale Piatra Neamț. Bibliote-

carii din Raionul Piatra Neamț au vizitat, în vara aceasta, Biblioteca raională Focșani și citeva biblioteci comunale din Raionul Focșani. Au fost organizate interesante discuții între bibliotecari, cu prilejul cărora a avut loc un larg schimb de păreri pe o serie de probleme ale muncii în bibliotecă: organizarea fondului de cărți în condițiile accesului liber la raft, îndrumarea lecturii cititorilor, informarea cititorilor, aportul bibliotecilor comunale la rezolvarea sarcinilor economice ale cooperativei agricole de producție.

Tot din Piatra Neamț, corespondentul N. HUMĂ, metodist la biblioteca raională, prezintă alte aspecte ale preocupărilor existente în Raionul Piatra Neamț pentru pregătirea profesională a bibliotecarilor. Corespondentul scrie despre cursul profesional organizat cu bibliotecarii din Raionul Piatra Neamț în anul 1965. Programul cursului a cuprins o tematică diversă: activitatea de masă a bibliotecilor, noțiuni de clasificare zecimală, despre întocmirea cataloagelor bibliotecii, îndrumarea și organizarea lecturii cititorilor, activitatea bibliotecii în sprijinul consolidării economice a cooperativei agricole de producție etc. În cadrul cursului s-a acordat o deosebită atenție și activității practice,

necesară pentru înțelegerea și fixarea cunoștințelor teoretice.

Unele aspecte în legătură cu preocupările existente în Raionul Gilort pentru ridicarea nivelului activității bibliotecilor, ne comunică într-o corespondență CONSTANTIN GRECU, metodist la Biblioteca regională Oltenia. Colectivul Bibliotecii raionale Gilort, realizează, prin munca metodică pe care o desfășoară, îndrumarea permanentă a bibliotecarilor comunali. O serie de materiale ca scrisoarea metodică privitoare la îndrumarea lecturii cititorilor, listele bibliografice întocmite de biblioteca raională și altele, completează și susțin îndrumarea concretă pe teren realizată de metodiști.

Mulți sînt bibliotecarii, care printr-o activitate constantă, dovădind interes și pricepere, obțin rezultate frumoase. IONEL PETRESCU, din comuna Gladna-Română, Raionul Făget, cititor la biblioteca comunală, ne-a trimis o scrisoare despre activitatea bibliotecarei din comună, Veronica Floroni. Corespondentul subliniază interesul cu care bibliotecara se apropie de cititori, strădania sa pentru a face biblioteca mai frumoasă, mai bine organizată, pentru a răspunde cu mai mare promptitudine tuturor cerințelor cititorilor.

SEMINARIILE CONSACRATE BAZELOR CUNOȘTINȚELOR BIBLIOGRAFICE*

Biblioteca publică de stat „Saltikov-Scedrin” din Leningrad desfășoară în rîndul cititorilor o amplă propagandă a cunoștințelor de biblioteconomie și bibliografie. Forma cea mai eficientă o constituie seminariile consacrate principiilor de bază ale bibliografiei. Activitatea lor se desfășoară pe specialități: pentru cititorii din sălile de lectură generală și științifică, de literatură social-economică, literatură și artă, literatură tehnică, literatură medicală, biologică și agricolă. Seminariile sînt conduse de bibliografi ce fac parte din grupurile specialităților respective de la secția de informare bibliografică a bibliotecii. Misiunea acestor seminarii este de a le face cunoscute specialiștilor, tinerilor cercetători științifici, aspiranților și studenților principalele izvoare de informație curentă, bibliografia generală și specială retrospectivă, metodică de depistare și de selectare a literaturii sovietice și din alte țări, după cataloage și fișiere, precum și regulile de descriere bibliografică a diferitelor genuri de publicații și principiile de alcătuire a bibliografiei în vederea muncii științifice.

În articolul de față prezentăm experiența acestei biblioteci în organizarea seminariilor bibliografice pentru cititorii din sălile de lectură de literatură medicală, biologică și agricolă, precum și a seminariilor pe care le țin colaboratorii bibliotecii în instituțiile de cercetare științifică din Leningrad.

Cititorii află de organizarea acestor seminarii citind anunțurile care se afișează în sala de lectură cu o lună înainte de începerea cursurilor. Înscriindu-se la responsabilul de serviciu pe bibliotecă, la bibliograful sau bibliotecarul de serviciu, viitorul auditor al seminarului — medic, biolog sau specialist în agricultură — completează un formular special în care menționează specialitatea sa, și tema lucrării științifice pe care o are de făcut, specificînd totodată ce limbi străine cunoaște. Aceste date sînt luate în considerare la alcătuirea lecțiilor practice individuale.

Programul seminariilor se reînnoiește în fiecare an, ținîndu-se seamă de componența concretă a auditorilor, de cele mai actuale și importante probleme din viața obștească și științifică, de apariția noilor indici bibliografici. Programul este alcătuit în așa fel ca materialul să fie repartizat în șase ședințe de cite două ore. Fiecare ședință (în afară de prima) se împarte în două: în prima parte se face predarea; cea de-a doua este rezervată lecțiilor practice.

Înainte de fiecare seminar consacrat analizei indicilor bibliografici, participanților li se dă o listă a publicațiilor care vor fi analizate și, pe cît posibil, chiar și indicii respectivi, în ordinea în care vor fi luați în discuție. În timpul

* După Orlova, A. K., Golubeva E. M. Seminari po osnovam bibliograficeskih znaniy. In: „Sovetskaia bibliografiia” nr. 2, 1965, p. 41.

conferinței auditorii capătă toate informațiile principale cu privire la conținutul fiecărui material de referință, cu privire la plenitudinea cu care este reflectată în el literatura pe o anumită tematică, cu privire la structura sa și la indicii auxiliari.

La primul seminar într-o conferință de introducere, este scoasă în evidență importanța cunoștințelor bibliografice în munca științifică și practică, se hotărășirilor partidului și guvernului în problemele presei și bibliografiei, în special a celeia din 30 iunie 1920, semnată de V. I. Lenin, care a jucat un rol de seamă în crearea bibliografiei de stat sovietice.

Tot la această lecție auditorii află cum este organizată munca bibliografică în Uniunea Sovietică, ce activitate desfășoară Camera unională a cărții și li se pune la dispoziție o bibliografie a operelor clasice marxism-leninismului.

Al doilea seminar este consacrat analizării principalelor publicații ale Camerei unionale a cărții: „*Knijnaia letopis*”, „*Ejagodnik knighi*”, „*Letopis jurnalnih statei*”, „*Letopis gazetnih statei*”, „*Letopis referenzii*” etc. Astfel auditorii află cu ce pot fi de folos organele bibliografiei de stat specialiștilor din diferitele ramuri ale științei, în ce capitole ale bibliografiilor trebuie căutate cărțile noi sau articolele noi din reviste.

Caracteristicilor bibliografiei curente speciale i se consacră cel de-al treilea seminar în cadrul căruia se analizează publicații ca: „*Novaia mediŭinskaia literatura S.S.S.R.*”, „*Noviie knighi za rubejom*”, „*Svodnii biuleten novih inostrannih knig, postupivših biblioteki S.S.S.R.*”, revistele referative „*Biologhia*”, „*Biologhiceskaia himia*” și „*Mediŭinskaia gheografia*”, „*Mediŭinskii referativnii jurnal*” și altele.

La cel de-al patrulea seminar sînt analizate bibliografiile retrospective în domeniul biologiei, medicinei și agriculturii, care cuprind literatura respectivă din perioada sovietică. Dintre acestea fac parte bibliografiile cumulative în domeniul științelor naturii și al istoriei științelor naturii, în domeniul medicinei și agriculturii. În funcție de specialitatea pe care o au auditorii seminarului, se dau ca exemplu bibliografiile speciale pe teme stricte, analizîndu-se de asemenea bibliografii ale disertațiilor, indici cumulative ai revistelor, bibliografii ale lucrărilor editate de diferite instituții și societăți științifice și bibliografii consacrate unor savanți. La următoarele două seminarii se analizează bibliografiile speciale curente și retrospective străine ca: „*Index medicus*”, „*Gurrent list of medical literature*”, „*Biological abstracts*”, „*Bibliography of Agriculture*” și altele. Auditorilor li se vorbește detaliat despre publicațiile speciale de referate editate în limbile engleză și germană („*Excerpta medica*”, „*Berichte über die gesamte Biologie*” și altele), a căror selectare se face în funcție de componența auditoriului. Tot în cadrul acestor seminarii sînt audiate bibliografiile de bibliografii apărute în străinătate („*Bibliographic index*”, Besterman Th. „*A world bibliography of bibliographies*”, „*Bibliographisches lexikon der hervorragenden Arzte aller Zeiten und Völker*”), bibliografii de periodice medicale („*World medical periodicals*”, „*Periodica medica*”, „*Titelabkriizungen, medizinischer Zeitschriften*”) și cataloage cumulative ale revistelor străine („*Svodnii katalog inostrannih jurnalov postupivših v biblioteki S.S.S.R.*”, „*Svodnii katalog inostrannih naučnih jurnalov postupivših v krupneiše biblioteki Leningrada*”).

La ultimul seminar auditorilor li se face cunoscută metoda de selectare a literaturii, de alcătuire și închegare a bibliografiei în vederea muncii științifice. Totodată, se subliniază necesitatea de a se utiliza în selectarea literaturii bibliografiile aferente ale cărților și articolelor precum și importanța alcătuirii corecte a fișierelor bibliografice individuale.

Imediat după prelegere urmează lecția practică. Fiecare lecție practică se organizează în funcție de temele lucrărilor științifice pe care le au de făcut auditorii, sau de ramura științifică de care se ocupă, precum și de cunoașterea de către aceștia a unor limbi străine. Lecțiile practice desfășurate după această metodă trezesc interesul cititorilor deoarece ei sînt nevoiți să lucreze cu surse bibliografice care prezintă o importanță fundamentală pentru ei în selectarea literaturii necesare disertației lor sau a lucrării științifice care-i preocupă (aceștia dintre auditori care nu se ocupă de o lucrare științifică li se dă o lecție practică legată de specificul profesunii lor).

Indiferent de ceea ce se cere să se efectueze la lecția practică — stabilirea autorului cărții, a titlului unui articol sau reviste în care este publicată lucrarea ce interesează — auditorii trebuie să facă o descriere bibliografică completă a materialului depistat și să menționeze sursa din care sint luate informațiile. Cititorilor li se arată că priceperea de a descrie complet și corect cartea sau articolul îi va feri pe viitor de o pierdere inutilă de timp în căutarea datelor bibliografice.

La alcătuirea lecțiilor practice consacrate bibliografiei străine se ține seamă de limbile străine pe care le cunosc auditorii. În funcție de limba cunoscută, lecțiile practice impun folosirea indicilor apăruiți în limba engleză sau germană. Cititorii care cunosc bine limbile străine și sint familiarizați cu metoda cercetării bibliografice după indicii bibliografiei rusești fac față cu ușurință lecțiilor practice. Mult mai greu se va descurca într-o bibliografie străină cel ce cunoaște slab limbi străine. De un ajutor foarte mare vor fi în acest caz revistele de referate în limba rusă. Dar, publicațiile care conțin referate nu pot să se substituie pe deplin bibliografiei străine, de aceea, în unele cazuri, auditorilor, care n-au mai cercetat niciodată indici străini, li se propune ca, după căutarea unei lucrări oarecare într-o revistă de referate apărută în limba rusă, să facă același lucru, utilizând una din bibliografiile străine recomandându-li-se totodată să depisteze lucrarea respectivă pe două căi — folosindu-se de indicele alfabetic și de cel pe materii. După o pregătire preliminară similară, bibliografia străină nu mai pare inaccesibilă, și chiar în cazul unei cunoașteri slabe a limbii străine, cititorul va putea, cu ajutorul dicționarului, să utilizeze indici englezi sau germani. Toți foștii auditori ai seminariilor — cititori ai bibliotecii — urmăresc intrarea în bibliotecă a bibliografiei străine și o folosesc cu regularitate.

În timpul seminariilor, ajutându-i pe auditori, conducătorul de seminar controlează concomitent modul în care aceștia efectuează lecțiile practice. Rezultatele controlului și greșelile cele mai tipice pe care le fac auditorii la lecțiile practice sint discutate la începutul seminarului următor. Celor ce nu reușesc să termine lecția practică în timpul afectat li se dă o consultație suplimentară și efectuează lecția practică în mod individual.

La sfârșitul activității seminarului se vizitează biblioteca. Auditorilor li se face o expunere a istoriei bibliotecii, a fondurilor ei și a sălilor ei de specialitate. Deoarece timpul limitat nu permite să se consacre o lecție specială studierii aparatului de informare de care dispune biblioteca, în timpul acestei vizite atenția principală este acordată cataloagelor și fișierelor. Lucrătorii din secția de catalogare le expun în amănunt auditorilor principiile de organizare și completare a cataloagelor, precum și regulile de folosire a acestora.

Experiența a demonstrat că seminariile ținute cu un grup mare de cititori, neomogen ca componență, sint mult mai puțin eficiente și necesită un volum mai mare de muncă decît seminariile speciale ținute cu colectivele omogene din institute și instituțiile științifice de cercetări.

Începînd din anul 1961, Biblioteca „M. E. Saltikov-Scedrin” a organizat cu regularitate seminarii pe specialități stricte. A fost organizat un ciclu de conferințe pentru colaboratorii de la Institutul de cercetări științifice de instrumente și aparate chirurgicale, un seminar cu colaboratorii Institutului de igiena muncii și boli profesionale, s-au ținut lecții pentru aspiranții Institutului de medicină experimentală de pe lângă Academia de științe medicale a U.R.S.S. etc.

În cadrul seminariilor, pe specialități stricte, desfășurate în incinta bibliotecii, auditorilor li se prezintă în detaliu cataloagele și fișierele, și, în afară de aceasta, li se dau lecții practice speciale legate de utilizarea aparatului de informare în depistarea lucrărilor unor anumiți autori, lucrărilor congreselor, conferințelor și a celor publicate de institute de cercetări științifice. La lecția practică de control fiecare participant la seminar trebuie să selecteze cu ajutorul cataloagelor și fișelor bibliotecii literatura existentă pe tema lucrării științifice pe care o are de făcut. Pe lângă aceasta, trebuie să caute cîteva cărți rusești și străine și articole apărute în ultimii 2—3 ani, utilizînd indicii bibliografici apăruiți în U.R.S.S. și în străinătate.

În ultima vreme a crescut net numărul consultațiilor bibliografice în grup și individuale date de colaboratorii secției de informare științifică în sala de lectură științifică de literatură medicală, biologică și agricolă. De obicei, consultații în grup se dau medicilor care urmează cursurile de perfecționare, aceste consultații având drept scop să-i ajute să depisteze în cât mai scurt timp ceea ce e nou în literatura de specialitate. Consultații individuale se dau tinerilor cercetători științifici care vin la Leningrad să lucreze la disertațiile lor.

În mod sistematic se mai organizează expoziții metodice pe anumite teme. În 1964 au fost organizate cinci expoziții de acest fel: *Publicații bibliografice ale Camerei unionale a cărții, Indici bibliografici generali de medicină în ajutorul muncii științifice și practice, Bibliografia sovietică în domeniul chirurgiei, traumatologiei și ortopediei, Indici bibliografici de literatură în domeniul anatomiei, histologiei și morfologiei, Bibliografia națională și străină în domeniul fiziologiei.* Aceste materiale de referință pot fi utilizate cu succes de cercetătorii științifici în selectarea literaturii necesare.

Biblioteca publică de stat „Staltikov-Scedrin” din Leningrad: sala de lectură științifică din domeniile tehnice, medicină-biologie și agricultură.

10 ANI DE LA ÎNFIINȚAREA I. A. A. L. D. *

Asociația internațională a bibliotecarilor și documentaliștilor din agricultură a luat ființă în 1955 cu scopul promovării biblioteconomiei și documentării agricole pe plan internațional și național. În termenul agricultură — interpretat în sens larg — sunt incluse și silvicultura, mecanizarea agriculturii, medicina veterinară, piscicultura și industria agro-alimentară.

Asociația cuprinde astăzi peste 500 de membri din 60 de țări, printre care se numără și Republica Socialistă România, reprezentată prin Institutul Central de Cercetări Agricole și Institutul de Documentare Tehnică (I.D.T.). Anual au loc ședințe ale Comitetului Executiv precum și ale Comitetelor de lucru I.A.A.L.D.: bibliografie și documentare, clasificare, schimb de materiale, probleme profesionale, publicații.

Publicația de bază a Asociației este: *Quarterly bulletin of the International Association of Agricultural Librarians and Documentalists* tipărită la Haga, în care sînt inserate nu numai comunicări pentru membrii I.A.A.L.D., dar și numeroase informații bibliografice (cărți și reviste agricole noi, bibliografii tipărite ș.a.) inclusiv articole de prezentare a bibliotecilor și centrelor de documentare agricolă din toată lumea. În afară de acest buletin, se mai editează o revistă de referate de economie agrară (*World agricultural economics and rural sociology abstracts*, publicată în colaborare cu „International Conference of Agricultural Economists”), repertorii de biblioteci și centre de documentare (*World directory of agricultural libraries and documentation centres*), de periodice (*World list of current agricultural serials*) ș.a.m.d.

Un loc important în cunoașterea și promovarea noului din experiența documentării agricole îl ocupă întrunirile internaționale organizate de I.A.A.L.D. Cel de-al III-lea Congres Internațional al Asociației a avut loc anul acesta între 3—9 octombrie, la Washington, cu tema principală *Cooperarea pe plan mondial între bibliotecile agricole*.

Ing. C. V. Roske

*) International Association of Agricultural Librarians and Documentalists.

PROFILURI

Aldo Manuzio

La 6 februarie 1965 s-au împlinit 450 de ani de la moartea lui Aldo Manuzio (latineste Aldus Manutius), unul din marii editori și tipografi ai omenirii, în evul mediu. Numele lui este azi tot așa de popular ca și al lui Gutenberg, inventatorul tiparului. Conrad Gesner, părintele bibliografiei, în celebra sa operă *Bibliotheca universalis* (Zürich, 1545), scriind despre Aldo Manuzio, face următoarea apreciere: „Germaniei i se atribuie originea tipografiei, dar nu este mai mic meritul de a perfecționa o invenție și [în ce privește tipografia] acest merit îl datorăm lui Aldo”.

Aldo, diminutivul numelui Teobaldo, s-a născut în 1449 sau 1450 la Bassiano, regiune în care romanitatea s-a păstrat mai pură; de aceea, pe lângă numele lui, în unele imprimări și-a mai adăugat și epitetul de *Romanus*. La Roma a studiat cu profunzime latina — și greaca, la Ferara. Cultura umanistă și talentul pedagogic l-au adus la curtea prințului Alberto Pio de Carpi, ca profesor al fiului acestuia. Cu vremea, între prinț și Aldo s-a legat o devotată prietenie, încît această adopție în familie a adus, în unele cărți ale lui și adausul de *Pio*.

Într-un refugiu de război la Mirandola, în 1482, Aldo cunoaște pe marele clasicist Pio, rudă cu Alberto Pio de Carpi, care-i dezvoltă și mai mult interesul și pasiunea pentru studiul clasicității greco-latine. Cu concursul moral și material al prințului protector se mută la Veneția, unde întemeiază atelierul tipografic, în 1494. Începând cu această dată, succesele lui în domeniul artei poligrafice puse în slujba cultivării limbii, literaturii și filozofiei greco-latine îl fac celebru în Europa contemporană. Patriciatul venețian îi acordă privilegiul și multă stimă. Prietenul său, istoricul Marino Sanudo, scrie că moartea lui Aldo (6 febr. 1515) a fost plînsă de multă lume. Ceremonialul înmormîntării la San Patrician (Veneția) a fost impresionant printr-un catafalch înconjurat de cărți. Corpul neînsuflăit, după doborîrta lui Aldo, a fost îngropat la Carpi, unde petrecuse anii tinereții.

În prefața primei lui cărți date, *Erotemata*, adică gramatica limbii grecești de Const. Lascaris (1494), Aldo face o nobilă mărturisire: „Vreau să-mi consum viața numai în folosul public”. Aceste cuvinte au fost, într-adevăr, îndreptarul întregii lui vieți. El a activat în „perioada de leagăn” a tiparului, zisă a incunabulilor (1455 — 31 dec 1500) și a continuat arta și meșteșugul tipăririi, aducându-le neîncetat noi îmbunătățiri pînă în anul morții. Ultimele lui cărți: *Grammaticae institutiones graecae* și *Lexiconul* lui Suidas (gramatic și erudit grec din sec. X), pregătite pentru tipar de Aldo pe baza celor mai bune și autentice manuscrise, au văzut lumina în 1515, dar după data morții lui. Numărul *aldinelor* — cum se numesc azi tipăriturile lui — trece peste 40 de cărți.

Ca și alte incunabule, primele trei cărți ale lui Aldo n-au datele de apariție, nici locul de imprimare, nici data, nici numele editorului. Prin conținut ele se emancipează de cartea religioasă. Două din ele (*Panegiricul muzelor*), sînt opere beletristice scrise grecește, *Musarum panegyris* și *Galeomyomachia*, povestire hazlie — cum spune chiar titlul — despre

„lupta pisicilor cu șoarecii”. Aldo se dedică apoi reconstituirii operei filozofice a lui Aristotel după cele mai exacte manuscrise, tipărind 5 volume între 1495-98. A fost un editor și tipograf de întinsă cultură filozofică și umanistă. Autor al multor cărți didactice (gramatici grecești, latine), editor a lui Homer, Aristotel, Aldo este considerat ca întemeietorul curentului elenist în Italia. Tirziu, un alt învățat editor, francezul Ambroise Firmin Didot, îi închină o carte, care scoate în evidență tocmă această lucră a meritelor lui: *Alde Manuce et l'hellenisme à Venise* (1875).

Aproape fiecare carte a lui Aldo aduce o inovație de ordin tehnic poligrafic. Luînd ca model, se zice, autografele lui Petrarca, Aldo inventează scrierea cursivă (numită și *italică*) pentru tipar: o scriere mărunță, puțin aplecată spre dreapta, imitînd scrierea de mînă. Înezestrat cu mult simț practic și gust artistic, Aldo stabilește o armonie perfectă între literă (mică, delicată), zățul textului (suprafața tipărită în pagină) și formatul cărții. Astfel, imprimînd în 1501 un volum cu opera poetică a lui Virgilius, adoptă formatul în 8° mic, practic, frumos, care costa mai ieftin decît cărțile de format mare, în folio, obișnuite pînă atunci. Acest nou format a deschis o eră nouă în istoria cărții și tiparului. Editura lui Aldo a început să primească comenzi din toată lumea. Cartea *Rudimenta grammatices latinae linguae* (1501) a avut succes comercial nebănuit, printr-o mare desfacere editorială în diferite țări. Aldo n-a exclus formatul în folio, dar l-a folosit cu dibăcie numai în cartea ilustrată artistic, pentru a face loc grațioaselor gravuri, de exemplu, în *Hypnerotomachia* (1499), romanul medieval scris de Francesco Colonna, cunoscut mai ales sub titlul de *Visul lui Poliphilo*. Ilustrarea cărților aldine constituie și ea o inovație în arta gravurii: în locul desenelor albe pe fond negru (sistemul tipografului german Ratdolt), Aldo pune linia fină, subțire, de cerneală tipografică pe cîmpul alb al hîrtiei, pagina căpătînd, astfel, o luminozitate care place și dispune pe cititor. Temele de ornamentare sînt și ele noi: majusculele înflorate sînt încadrate într-un patruleter. Temele

florale alternează adesea cu desene de măști (portrete) grotești. La cap de pagină, când începe un text nou, se așază un frontispiciu (friză) împodobit floral, simplu și grațios. Marca tipografică a lui Aldo a fost un delfin încolăcit grațios pe o ancoră. Aceste însemne simbolizează just concepția lui despre tipar: agilitate, operativitate, unite cu stăpânirea profundă a artei de a tipări.

Aldo a adus inovații și în arta legăturii de carte: coexistența legăturii comerciale (ieftină) în carton, și a celei de lux (scumpă), în marochin.

Aldo a fost editor și autor erudit, tipograf iscusit, dar a fost și un priceput negustor de carte, asigurându-și prin aceasta numai continuitatea activității lui editorial-tipografice, spre binele omenirii. În prefața ediției operelor lui Aristotel el se adresează astfel cititorilor: „Primiți această carte, dar nu gratis. Trebuie să mi se dea bani, pentru a vă putea bucura cu toate excelențele cărți ale Greciei: astfel, deci, *donnant, donnant*” (fr., *vă dau ca să-mi dați*). S-ar putea crede că avînd o asemenea concepție, Aldo a strîns o mare avere. Nu! Nu, pentru că Aldo a ținut să dea editurii lui un *caracter științific*, cum nu aveau alte edituri ale vremii. El a cumpărat numeroase manuscrise

antice și medievale, pentru a alege dintre ele pe cele mai bune, demne de imprimat. A angajat artiști, pictori și gravori de renume, de exemplu pe Mantegna, pentru ornatarea romanului *Visul lui Poliphilo*. Începînd cu anul 1500, el a întemeiat *Academia aldina*, un fel de consiliu al scriitorilor vremii, aleși din toate țările, pe care-i convoca la anumite perioade de timp pentru a-i stimula în creație, pentru a le cere sfatul. Caracterul acesta științific dat întreprinderii lui consuma bani mulți, astfel că Aldo n-a lăsat după moartea lui avere.

Întreprinderea editorial-tipografică a lui Aldo și-a întins binefacerile ei și în țara noastră, ca și în alte țări. La atelierul lui Aldo Manuzio a învățat meșteșugul tiparului Macarie, introducînd multe din particularitățile artei tipografice aldine în cărțile imprimate de el la Tirgoviște (1508—1512). La atelierul tipografic a lui Aldo, poate și al lui Paul Manuzio (fiul lui Aldo), au învățat tiparul Dimitrie Liubavici, împreună cu Bojidar Vucovici. Primul a imprimat cărți la Tirgoviște între 1545—46, iar numele lui Bojidar este scris pe imprimatele româno-slave dintre anii 1545—46.

Cărțile rare tipărite de Aldo Pius sau Romanus (bătrînul), ale lui Paul Manuzio și ale lui Aldo Manuzio-Junior (fiul lui Paul) au circulat la noi și se găsesc pînă azi în bibliotecile noastre. De pildă, Biblioteca Academiei are 4 exemplare dintre care una, un incunabul: *Epistolae diversorum philosophorum, oratorum, rhetorum*, 1499. Dintre cărțile lui Paul și Aldo-Junior tipărite în sec. al XVI-lea Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România are 14 valoroase cărți.

Românii au cunoscut și apreciat opera editorilor italieni Manuzio încă din sec. al XVIII-lea.

Amintirea lui Aldo-Romanus este vie pînă azi în lumea tipografilor și editurilor noastre, care aplică tehnic, în scară mare, inovațiile lui poligrafice. Sintem în totul de acord cu denumirea pe care i-o dă recent (1963) bibliologul italian Aldo-Adversi: „I principe dei tipografi del mond”.

Marca tipografică a lui Aldo Manuzio.

Dan SIMONESCU

George Bengescu

Se implinesc anul acesta 75 de ani de la apariția ultimului volum al unei opere monumentale, care a dat, prima oară, prilejul unui român să obțină premiul Academiei Franceze: „Voltaire, Bibliographie de ses oeuvres”, Paris, 1882—1890, Vol. I—IV, întocmită de George Bengescu.

Pregătirea deosebită, meticulozitatea și răbdarea acestui distins bibliograf, i-au permis să aducă o contribuție de cel mai înalt nivel la tezaurul bibliografiei universale.

George Bengescu s-a născut la Craiova în 1848. Mama sa, Elena Bengescu, născută Golescu, l-a crescut într-un spirit de admirație pentru figurile înaintate și gencroase ale familiei Golescu, pătrunse de ideile iluministe ale lui Voltaire și ale enciclopediștilor și i-a cultivat de mic copil dragostea pentru literatură. Făcându-și studiile la Paris, Bengescu a cunoscut îndeaproape cultura și literatura franceză și și-a dezvoltat calitățile de „metodă, rigoare și precizie”.

Îndreptându-și atenția spre opera lui Voltaire, în vederea redactării tezei sale de doctorat, Bengescu s-a izbit de greutatea de a studia fără un instrument ajutător scrierile acestuia, care se întind pe o perioadă de

peste 70 de ani, îmbrățișează toate genurile și s-au publicat adesea sub pseudonime, cu date de apariție false. Această constatare, și faptul că bibliografiile voltairiene apărute până atunci erau foarte incomplete, l-au determinat pe Bengescu să pornească la întocmirea primei sale bibliografii de mari proporții: cea a operelor lui Voltaire.

Cele 4 volume ale lucrării lui Bengescu cuprind 2438 notițe bibliografice, care sînt rodul unei imense munci de investigație. La Biblioteca Națională din Paris, la British Museum din Londra, la Biblioteca Națională din Viena, în arhivele și bibliotecile particulare pe care le-a putut consulta, Bengescu a studiat ani de zile, neobosit, operele complete ale marelui scriitor, cele publicate separat, principalele scrieri în care au apărut incidental lucrări ale lui Voltaire, scrisorile și memoriile contemporanilor săi, periodicele și cataloagele din secolul al XVIII-lea.

În felul acesta el a reușit să cunoască în amănunt toate scrierile lui Voltaire identificate pînă atunci, a putut depista, sub diferite pseudonime, noi lucrări ale acestuia, a găsit o serie de scrisori inedite publicînd chiar un volum separat pen-

tru cele aflate la British Museum¹⁾, a identificat ediții princeps și a spulberat unele afirmații greșite ale editorilor și bibliografilor lui Voltaire, stabilind o adevărată „stare civilă” a scrierilor acestuia. Dar nu numai atât. Studiind cu pasiune perioada în care a trăit autorul, Bengescu ne-a zugrăvit întreaga sa epocă, prezentând adesea sub o nouă lumină împrejurările în care au apărut operele voltairiene, comentariile pe care le-au sfîrșit, condamnările la care au fost supuse.

Dacă în privința stabilirii autorului Bengescu a greșit la unele lucrări și dacă bibliografia sa vădește astăzi lipsuri privind gruparea și sistematizarea materialului, aceasta nu scade valoarea imensei sale opere, pe care Theodor Besterman, în prefața indexului alfabetic la această bibliografie, alcătuit în 1953 la Geneva de Jean Malcolm²⁾ pentru a-i ușura consultarea, o socotește un tezaur nepuizabil de date asupra unei epoci întregi.

Contemporanii lui Bengescu l-au apreciat ca pe un mare cunoscător al operei voltairiene. Louis Moland de pildă, cunoscutul editor al operelor complete ale lui Voltaire în 50 de volume, i-a cerut lui Bengescu o notiță bibliografică asupra scrierilor marelui autor francez. Această notiță, apărută atît în ultimul volum al ediției cît și separat³⁾, conține numai operele lui Voltaire publicate separat, deosebindu-se prin aceasta de bibliografia în patru volume.

Jouaust, celebru editor de ediții bibliofile s-a oferit să publice sub redacția lui George Bengescu, operele alese ale lui Voltaire în 12 volume. La apariția primelor tomuri, revista „Nouvelle Revue”⁴⁾ aprecia că alegerea redactorului a fost făcută perfect, „nimeni nefiind mai indicat să ducă la bun sfîrșit această lucrare”. Publicate între anii 1887—1891, operele alese, apărute doar în

10 volume⁵⁾, conțin prefețe, note și variante în care Bengescu vădește, pe lângă preocupări bibliografice, cum sînt indicarea schimbărilor introduse de Voltaire în diferitele ediții sau stabilirea împrejurărilor în care ele au apărut, și calități de istoric și critic literar. El califica romanele lui Voltaire drept „povestiri minunate, îmbogățite cu tot ce rațiunea are mai înalt, grația mai savuros, spiritul mai ingenios și stilul mai perfect, în care, la fiecare pagină izbucnesc cele două pasiuni care și-au împărțit de totdeauna sufletul lui Voltaire: dragostea pentru toleranță și pentru umanitate”. Lectura *Omului cu 40 de arginți* îi confirmă faptul că „Voltaire avea sentimentul foarte net și foarte real al imperfecțiunilor și al vicțiilor epocii sale, că ura privilegiile și abuzurile și că doarea fierbinte o eră viitoare de toleranță, dreptate și umanitate”. Alături de aceste opere alese, Bengescu a publicat și un volum de „Memorii”⁶⁾ scrise de Voltaire, care, cuprinzînd o perioadă de 27 de ani, conțin relatarea plină de sarcasm a autorului asupra relațiilor sale cu Frederic al II-lea, regele Prusiei. În paginile „Memoriilor” Bengescu regăsește „cele mai bune calități ale spiritului și stilului marelui scriitor”.

Contactul cu o serie de împrejurări din viața lui Voltaire și cu personalitățile politice și artistice celebre care au trăit în preajma lui i-a sugerat lui Bengescu publicarea unui articol despre călătoria lui Voltaire în Olanda⁷⁾, precum și a unei lucrări⁸⁾ în care evocă actrițele care au interpretat rolurile principale din multiplele piese de teatru ale acestuia: Adrienne Le Couvreur, Jeanne-Françoise Quinault, Mlle Clairon, Mlle Dumesnil etc.

Nu trebuie să credem însă că interesul lui Bengescu s-a limitat la studiul operei voltairiene și a secolului al XVIII-lea în Franța. Marele bibliograf s-a preocupat totodată de

¹⁾ Voltaire. *Lettres et Billets inédits*, publiés d'après les originaux du British Museum. Paris, Librairie des Bibliophiles, 1887.

²⁾ Malcolm, Jean. *Table de la Bibliographie de Voltaire par Bengesco*. Genève, Institut et Musée Voltaire, 1953.

³⁾ Bengesco, Georges. *Notice bibliographique sur les principaux écrits de Voltaire ainsi que sur ceux qui lui ont été attribués*. Paris, Quantin, 1882.

⁴⁾ *Nouvelle Revue*, Paris, 10 nr. 51 (1 mart.) 1888, p. 153.

⁵⁾ Voltaire. *Oeuvres choisies*. Publiées avec préfaces, notes et variantes par Georges Bengesco. Paris, Librairie des Bibliophiles 1887—, Tome I—X.

⁶⁾ *Mémoires pour servir à la vie de M. de Voltaire*, écrits par lui-même. Publiés par un bibliophile (G. Bengesco), Paris, Librairie des Bibliophiles, 1886.

⁷⁾ Bengesco, G. *Voltaire et la Hollande*. *Revue de Paris*, 19 nr. 1 (15 febr.) 1912, p. 794.

⁸⁾ Bengesco, Georges. *Les Comédiennes de Voltaire*. Paris, Librairie académique Perrin, 1912.

istoria și de cultura patriei sale, pe care a iubit-o profund și a dorit s-o servească în toate împrejurările, în cursul lungii sale cariere de reprezentant al țării în străinătate. „M-am silit pretutindeni și totdeauna — spunea el — de a face ca numele „român“ să fie cunoscut în mod avantajos de străini“.

În 1882, încă în perioada tipăririi primului volum al Bibliografiei voltairiene, Bengescu a lucrat, împreună cu Emile Picot — profesor de limbă și literatură română la școala de limbi orientale din Paris și bibliograf al lui Corneille — la o istorie a Moldovei din care, în același an, a apărut fragmentul intitulat: Alexandru cel Bun, principe al Moldovei⁹⁾. O bună parte a acestei publicații este închinată instituțiilor, organizației clericale și administrative, populației și comerțului Moldovei în timpul lui Alexandru cel Bun, capitole în care spiritul de rigurozitate științifică al autorilor se face mereu simțit prin citarea și confruntarea documentelor de care dispuneau, întocmirea listei funcțiilor de demnitari ai Moldovei pînă la mijlocul secolului al XV-lea și compararea acestor funcții cu cele din Bizanț, Bulgaria, Ungaria, Polonia etc.

Mai tîrziu, adinc mîhnit de moartea unui mare prieten al Românilor, A. Ubicini, care trăise în Tîra Romîncască, participase la mișcarea revoluționară din 1848 și scrisese mai multe lucrări cu privire la țara noastră, Bengescu se hotărî să publice un manuscris al acestuia privind Originile istoriei române¹⁰⁾. Într-adevăr, primele scrieri ale lui Ubicini asupra istoriei țării noastre prezentaseră lacune destul de mari, din lipsa unei documentații mai ample. Pe baza surselor istorice descoperite ulterior, Ubicini își propusese să publice o istorie a României, destinată să facă parte din colecția „Istoriei universale“ editată de D. D. Hachette. Manuscrisul găsit de Bengescu printre lucrările rămase de la autor constituia prima parte a acestei istorii, înfățișînd trecutul țării noastre pînă în anul 1241. Scrisă cu

mult interes și simpatie pentru poporul român, cartea, apărută în limba franceză, a contribuit la cunoașterea în străinătate a unor fapte istorice importante privind originea și formarea poporului român.

Ca bibliograf, Bengescu nu s-a putut însă mulțumi să înfățișeze publicului din străinătate crîmpeie din istoria țării sale. El a pornit deci, din nou, pe drumul anevoios al alcătuirii unei bibliografii, care urma să cuprindă de data aceasta lucrările despre România tipărite sau publicate în străinătate în secolul al XIX-lea, precum și operele scrise în limba franceză de autori români.

Rodul acestei munci s-a concretizat în două lucrări importante: Bibliografia franco-română în secolul XIX¹¹⁾ și Bibliografia chestiunii orientale¹²⁾.

Dacă avem în vedere că în prima bibliografie Bengescu înfățișează principalele lucrări cu privire la România tipărite sau publicate în Franța în secolul al XIX-lea, pe cele care au un subiect mai larg și conțin pasaje referitoare la țara noastră, lucrările românilor scrise în limba franceză și publicate în Franța în secolul al XIX-lea, majoritatea tezelor de doctorat susținute în Franța de Români, și dacă adăugăm la aceasta și capitolul lucrărilor despre țara noastră apărute în străinătate înainte de anul 1800, ne putem da seama cît de mult a contribuit această lucrare la cunoașterea peste hotare a istoriei, limbii și literaturii poporului român.

Într-adevăr, publicațiile scrise în străinătate, și în special în Franța, în secolul al XIX-lea, despre România, erau numeroase și strîns legate de evenimentele istorice din Principate: revoluția din 1848, Unirea Principatelor și în sfîrșit chestiunea orientală, care a constituit subiectul celei de-a doua bibliografii. Aci, Bengescu a indicat lucrările apărute în Franța și Belgia cu privire la problema „orientului european“ în perioada 1821—1897, incluzînd, pe lîngă scrierile politice, pe cele privind evenimentele militare din această regiune, însemnările de călătorie, lucrări istorice și

9) Picot, Emile et Georges, Bengesco. Alexandre le Bon, prince de Moldavie (1401—1433). Vienne. Holzhausen, 1882.

10) Ubicini, A. Les origines de l'histoire roumaine. Texte revu et publié sur le manuscrit de l'auteur, et précédé d'une Notice biographique, par Georges Bengesco. Paris, Leroux, 1886.

11) Bengesco, Georges. Bibliographie franco-roumaine du XIX-e siècle. T.I. Bruxelles, Paul Lacomblez, 1895.

12) Bengesco, Georges. Essai d'une notice bibliographique sur la question d'Orient. Orient européen 1821—1897. Bruxelles-Paris, 1897.

chiar documente. Pe de altă parte, în secolul al XIX-lea, țările apusene luau cunoștință de o nouă literatură, plină de elemente de folclor, scrisă în limba română, soră cu celelalte limbi romanice. Această cunoaștere le-a fost ușurată de notițele bibliografice pentru traducerea Doinelor lui Alecsandri, ale Baladelor și cîntecelor populare, ale poeziilor lui Cezar Bolliac, D. Bolintineanu, Elena Văcăreșcu, cuprinse în Bibliografia franco-română.

De altfel, Bengescu și-a exprimat în repetate rînduri simpatia profundă pentru scriitorii români contemporani. De mulți din ei îl lega o strînsă prietenie. Adesea găsim în operele sale, citate cu respect, nume ca Hașdeu, Odobescu, Ion Ghica, căruia i-a închinat un întreg capitol din cartea „Cîteva suvenire ale carierei mele”¹³). Cel către care se îndrepta însă întreaga sa admirație, pe care-l socotea „steaua cea mai luminoasă a cerului nostru poetic” a fost Vasile Alecsandri. Versurile poetului l-au întovărășit pe Bengescu și ca elev la Paris, unde, în orele de recreație, el scotea „scumpa cărticică (Doinel) din fundul pupîtrului de școlar”. Ele i se păreau „ieșite chiar din fibrele cele mai intime ale inimii poporului român”, fiind „icoana adevărată și poetică a țării sale”.

Bengescu ne-a lăsat atît amintiri despre Alecsandri¹⁴) cît și studii asupra vieții și operei sale¹⁵). Mai mult, chiar, în 1902, pentru a face cunoscute străinilor cele mai bune versuri ale poetului, în care natura românească este descrisă cu o „emoție și simplitate” desăvîrșită, el s-a aventurat să traducă în versuri *Pastelurile*¹⁶) lui Alecsandri, alcătuiind o versiune în limba franceză pe care Iorga o socotea cum „nu se poate mai exactă și mai elegantă”.

Cu o mîndrie de multe ori îndreptățită, Bengescu a ținut să informeze

străinătatea asupra meritelor pe care membrii familiei sale le-au avut în dezvoltarea culturală a țării. În cartea *Les Golesco*¹⁷) precum și în discursul său de recepție la Academia Română *Despre activitatea literară a unor membri ai familiei Golescu în cursul secolului al XIX-lea*¹⁸), el amintește de sprijinul pe care Dinicu și Iordache Golescu l-au acordat reorganizării și dezvoltării învățămîntului, de operele acestuia din urmă, dintre care Gramatica și Dicționarul român dovedesc o cunoaștere a spiritului limbii române deosebită pentru vremea respectivă, de participarea Goleștilor la revoluția din 1848.

Acest discurs de recepție n-a mai putut fi însă rostit de autorul său Moartea l-a surprins pe Bengescu în august 1922, înainte de a fi putut intra în rîndurile membrilor activi ai Academiei Române.

Opera lui Bengescu apare astăzi limitată de condițiile istorice și sociale în care a fost creată. În timpul vieții sale însă, activitatea sa multilaterală a fost recunoscută în cercuri largi și răsplătită prin acordarea a numeroase premii și distincțiuni, atît în țară cît și în străinătate.

Numit membru corespondent al Academiei Române în 1883, după apariția primului volum al Bibliografiei voltairiene, Bengescu a fost ales membru al Societății de istorie diplomatică în Franța, vicepreședinte al Societății de istorie literară a Franței, premiat în două rînduri de Academia Franceză și decorat cu numeroase ordine și medalii românești, franceze și belgiene.

Toate aceste distincțiuni nu i-au produs însă satisfacția pe care o simțea cînd lucra într-o bibliotecă, răsfoind material inedit pentru lucrările sale bibliografice. Muncind cu acea „răbdătoare iubire pentru orice ocupație cît de grea pe care a voit s-o ia asupra sa”, scoasă în evidență de Iorga în răspunsul său la discursul de recepție, sus-amintit, Bengescu a fost și va rămîne totuși, în primul rînd, un eminent și strălucit bibliograf.

Alice STERESCU

¹³) Bengescu, George. Cîteva suvenire ale carierei mele. Bruxelles, Paul Lacomblez, 1899.

¹⁴) Bengescu, G. Amintiri despre viața intimă a lui Alecsandri în timpul misiunii sale diplomatice la Paris. Scrisori și versuri inedite. *Convorbiri literare*, martie 1892.

¹⁵) Bengescu, G. Vasile Alecsandri: Studii istorice, literare și bibliografice asupra vieții și operelor sale. *Convorbiri literare*, mai 1886; ianuarie, februarie, martie, aprilie 1888.

¹⁶) Alecsandri, V. Pastele. Poésies roumaines. Traduites en vers français par Georges Bengesco. Bruxelles. Paris, 1902.

¹⁷) Bengesco, Georges. *Les Golesco*. Paris, Plon, 1922.

¹⁸) Discursuri de Recepție. Academia Română, LII. București, 1923.

Ioan Piuariu- Molnar

Printre personalitățile eminente ale științei și culturii universale recomandate de UNESCO pentru a fi sărbătorite în acest an se numără și medicul oftalmolog român Ioan Molnar—Piuariu (1749—1815) de la a cărui moarte s-au împlinit anul acesta 150 de ani. Doctorul Piuariu a fost unul dintre cei mai de seamă iluminiști ai Transilvaniei de la sfârșitul secolului al XVIII-lea „Doctorul de ochi în marele prințipat al Ardealului” medic, autor de cărți, dascăl și editor, a fost un om multilateral.

Trăind în epoca iluministă, Piuariu Molnar a făcut parte din pleiada cărturarilor Școlii Ardelene, și a contribuit prin educarea și luminarea poporului, la emanciparea socială și națională a românilor din Transilvania.

Încă din tinerețe Ioan Piuariu-Molnar avea aptitudini pentru literatură. În 1781 îi apare prima poezie sub semnătura „un tânăr oculist”. După ce își termină studiile de medicină la Viena, este trimis în Banat ca medic al regimentului român de grăniceri. În Banat funcționează și ca dascăl, și cunoaște practic deficiențele educației la românii aflați sub dublul jug al asupririi. Întorcându-se în Transilvania în 1782 printr-o adresă înaintată guvernului cere sporirea școlilor populare românești.

În 1785 editează *Economia stupilor, acum întâi izvodită și dată de Ioan Molnar*, socotită a fi prima lucrare economică românească, prin care autorul contribuie la formarea limbii științifice românești. Fiind născut la Sadu (Raionul Sibiu) cunoscând îndeaproape preocupările locuitorilor, el a socotit necesară publicarea unei astfel de cărți care să promoveze stupăritul național. Pe teritoriul regimentelor de grăniceri români din jurul Sibiului albinăritul era o indeletnicire importantă. Satis-

făcînd cererile cititorilor. Piuariu-Molnar publică la Sibiu în 1808 din nou lucrarea lui despre stupărit *Povățuire cu praxis cătră sporirea stupilor*.

În 1788 la Viena apare un manual de limba română scris de Piuariu-Molnar pentru uzul germanilor („Deutsch-Wallachische Sprachlehre”). Scopul lui a fost să înlesnească comercianților și funcționarilor din Austria conversația lor cu populația românească din Bucovina, Transilvania și Banat. Prima ediție vieneză este urmată de edițiile sibiene din 1810 și 1823.

Între Ioan Piuariu-Molnar și consăteanul lui Samuil Micu-Clain (1745-1806), unul din principalii reprezentanți ai Școlii Ardelene, se stabilesc relații de colaborare științifică. Rodul acestei colaborări este lucrarea *Hronologia împărăților turcești și dicționarul româno-latin. (Dictionarium Valachico-latinum)*.

În 1800, Molnar-Piuariu traduce și editează la Sibiu lucrarea francezului Claude François Millot sub titlul *Istoria universală adevărată de obște, care cuprinde în sine întimplările veacurilor vechi*. În epoca revoluției franceze crește interesul poporului român pentru istoria universală. Această dorință a vrut s-o satisfacă și Molnar-Piuariu, care, așa cum arată în prefața cărții referindu-se la Cicero: „cu un cuvînt istoric descoperi și învătă, după mărturisirea lui Tiferon, chipul a viețuit drept și bine plăcut tuturor”. Traducătorul, făcînd parte din latiniiști Școlii Ardelene precizează, că „la așezarea acestei istorii am împrumutat și cuvinte de la maica noastră limba latinească...”

Prima lucrare științifică medicală scrisă de un român este socotită „Paraenesis-ul” editat în 1793 la Cluj la Ioan Piuariu-Molnar. Probabil tot el a redactat lucrarea medicală intitulată *Învățătura adevărată pre scurt a vindeca după experiența și ispitirile cele mai nouă*, Cluj, 1803.

Fiind în relații bune cu Samuil Micu-Clain, cenzorul tipografiei românești de la Buda, tipărește în acest oraș unele cărți destinate Țării Românești. Încă înaintea anului 1810, doctorul român a negociat pentru tipărirea la Buda a Octoihului tradus din nou de Iosif, episcop al Argesului și a scos pe socoteala sa la Buda splendide minee. În Octoihul din 1811, în prefața sa, Iosif spune că

„ne-am tocmit la scopos cu Dumnea-lui Domnul Ioann Molnar, doftorul de ochi și Profesor Academiei Clujului, și am dat să se tipărească la Buda... cu număr îndestulat că să fie pentru trebuința țării noastre (Țara Românească) încă și pentru ale Moldovei”. Molnar-Piuariu realizează tipărirea unor cărți pentru toate cele trei provincii românești. Încă din 1804 a obținut un „privilegiu exclusiv” pentru tipărirea unui minei românească. În această perioadă medicul român ardelean a trimis în Țara Românească cărți românești în cantități comerciale.

De numele lui Ioan Molnar-Piuariu este legată prima încercare de editare a unui periodic românesc. Imediat după ce în 1783 a început să apară la Sibiu cel dintâi ziar ardeleanesc în limba germană (Siebenbürger Zeitung) Piuariu a făcut stărui-toare încercări pentru publicarea unui săptăminal cu titlul „Foaie română pentru econom”. Această primă încercare de ziaristică în Ardeal își are originea în dorința de a pătrunde în masele populare și de a le da educație și îndrumare. Cu toate că permisiunea cerută pentru apariția ziarului a fost încuviințată în septembrie 1789, publicația n-a apărut. După afirmațiile lui George Barițiu, ziarul românesc ar fi apărut totuși la 1791, dovadă fiind un exemplar găsit în 1852 la Ocna Sibiului.

În 1785 un număr de intelectuali sibiieni în frunte cu Molnar-Piuariu înființează „societatea filozoficească a Neamului Românesc din Mare Principatul Ardealului”. Din această societate a făcut parte, între alții, și Aron Budai fratele scriitorului Ioan Budai-Deleanu. În „înștiințarea” emisă cu privire la planul de lucru al societății figurează periodicul „Vestiri filozoficești și moralicești” destinat nu numai Transilvaniei, ci întregului teritoriu locuit de români. Revista, care trebuia să apară bi-săptăminal, a fost interzisă în ultimul moment (ian. 1795).

Prin activitatea sa de scriitor și editor Ioan Piuariu-Molnar a contribuit din plin la emanciparea socială și culturală a românilor. Figura lui reprezintă unul din cele mai avansate elemente ale gândirii românești de la sfârșitul secolului al XVIII-lea.

Pavel BINDER

Pe marginea unei publicații bibliografice

Față de puținele instrumente de informare bibliografică destinate bibliotecilor publice, inițiativa Bibliotecii regionale Bacău de a tipări un catalog al lucrărilor bibliografice aflate în serviciul său de informare merită a fi subliniată. De altfel, Biblioteca regională Bacău nu este la prima realizare de acest fel; în 1964, ea a publicat *Catalogul colectiv al cărților tehnice existente în bibliotecile cabinetelor tehnice din orașul și Regiunea Bacău, 1960—1963*, atrăgând astfel atenția cititorilor asupra mijloacelor de informare oferite pe plan regional.

Catalogul lucrărilor bibliografice publicat recent cuprinde 334 de titluri de bibliografii, grupate în 10 capitole, o parte din ele elaborate — după cum ne informează cuvântul introductiv — de către diverse biblioteci din țară (Biblioteca Academiei, Biblioteca Centrală de Stat, bibliotecile centrale universitare, bibliotecile regionale) și obținute pe linia îndrumării de specialitate sau în cadrul schimbului de lucrări metodice și bibliografice; o altă parte elaborate desigur de serviciul de informare bibliografică al Bibliotecii regionale Bacău, la cererea unor cititori sau unități din rețea. Titlurile lucrărilor bibliografice incluse în catalog sînt urmate de scurte explicații, care indică întinderea lucrărilor și anii de apariție a materialelor recoltate, conform exemplelor ce urmează:

28. *Viața de azi a țărănimii.*

32 de titluri de cărți și articole din periodice în limba română apărute între 1954 și 1961.

69. *Cărțile bibliotecarului.*

185 de titluri de cărți și articole din periodice în limba română apărute între 1952 și 1957.

184. *L. Rebreanu.*

*) *Catalogul bibliografiilor existente la Biblioteca centrală regională Bacău. Nr. 1, Bacău, 1965.*

de specialitate

46 de titluri de articole din pe-riodice în limba română apărute între 1954 și 1964.

243. *Să cunoaștem fenomenele na-turii așa cum sînt.*

10 titluri de cărți în limba română apărute între 1946 și 1952.

Astfel se prezintă catalogul lucră-rilor bibliografice publicat de Bi-blioteca regională Bacău. Evident, el constituie un instrument care, în oa-recare măsură, își îndeplinește sar-cina. Dar prin felul cum este con-cept și realizat dovedește multe lip-suri.

În primul rînd, nu ne putem da bine seama de conținutul catalogu-lui, de valoarea lucrărilor înregist-rate, întrucît autorii lui nu indică și instituțiile editoare. Nu știm care bibliografii provin de la Biblioteca Academiei, care de la Biblioteca Cen-trală de Stat, care de la alte bibli-otecii științifice, care de la bibliote-cile publice. Menționarea instituției editoare este obligatorie pentru o bibliografie, căci numai această arată ce garanție științifică i se poate ac-corda. Asupra unui scriitor sau a unei probleme sînt cite 2-4 bibliog-rafii, unele mai cuprinzătoare, al-tele mai sumare, cu materiale cam din aceiași ani, lucrate desigur în unități diferite (*Eminescu* — 5 bi-bliografii; *Arghezi* — 2; *Cara-giale* — 2; *C. Dobrogeanu-Gherea* — 2; *C. Hogaș* — 2; *Șt. O. Iosif* — 2; *Camil Petrescu* — 2; *M. Sadoveanu* — 3; *Prin știință la adevăr* — 2; *Mecanizarea agriculturii* — 3; *Viti-cultură-pomicultură* — 4). Cum se poate orienta cercetătorul, dacă nu cunoaște editura din care provine bi-bliografia? Tehnica bibliografică re-comandă ca titlurile să fie însoțite, pe cît posibil, de scurte adnotări, care să le precizeze și să le caracterizeze conținutul. Cu atît mai mult acestea devin obligatorii la prezentarea bi-bliografiilor. E de mirare că autorii catalogului, atunci cînd au avut în față 5 bibliografii *Eminescu*, nu au simțit necesitatea, care se impunea de la sine, să le indice autorii (edi-torii), să le definească conținutul, să le caracterizeze, precizînd catego-ria titlurilor incluse în bibliografie

(operele scriitorului, referințe asu-pra lui etc.)! Cunoscînd aceste ele-mente, cercetătorul era orientat, știa că trebuie să solicite, de pildă, bi-bliografia de sub nr. 116, iar pe cele-lalte să le ignoreze. Un alt element care trebuia indicat — și care garan-tează în bună parte valoarea unei bibliografii — este și felul de mul-tiplicare (tipar, rotaprint, dactilogra-fiere etc.). Explicația autorilor ace-stui catalog, exprimată în cuvîntul in-troductiv, că nu au indicat prove-niența bibliografiilor deoarece ace-tea au fost uneori modificate sau completate, nu este prin nimic justi-ficată.

În al doilea rînd, am observat că în catalog figurează bibliografii apă-rute în reviste sau în cărți (în *Căluza bibliotecarului* și în alte re-viste), precum: *N. Filimon*, de G. Baiculescu; *Scriitori români contem-porani* de Mihai Gafița și Tiberiu Bănulescu; *V. Em. Galan* de Mihai Gafița; *Alecu Russo*, de Al. Dima; *Îndrumătorul bibliografic pentru lu-crătorii din construcții*, de A. L. Her-man; *Ion Creangă*, de I. Rotaru; *În-vățămintul în presa progresistă și de partid* (1872—1944), de Constantin Dinu și Leontina Gaternberg etc. De ce procedeul acesta nu a fost extins și la alte reviste (ca să nu-l soco-tim nesistematic, lăsat la voia în-tîmplării), la bibliografiile editate de Institutul de Documentare Tehnică etc.? De ce nu se indică titlurile re-vistelor în care acestea au apărut, pentru ca cercetătorii să meargă di-rect la acele izvoare?

În al treilea rînd, au fost intro-duse lucrări bibliografice cu totul reduse ca număr de titluri (lucra-rea de la nr. 8, cu 9 titluri; de la nr. 10, cu 8 titluri; de la nr. 32, cu 14 titluri; de la nr. 85 (*L. Blaga*), cu 15 titluri; de la nr. 106 (*G. Coș-buc*), cu 29 de titluri; de la nr. 118 (*M. Eminescu*), cu 25 de titluri; de la nr. 137 (*C. Hogaș*), cu 11 titluri; de la nr. 191 (*M. Sadoveanu*), cu 28 de titluri; de la nr. 236 (*Cum a apărut viața pe pămînt*), cu 6 titluri etc., etc. Altele (destul de multe) în-registreză materiale bibliografice — cărți și articole din reviste — doar pînă la anii 1957, 1959 sau 1960 (nr.

260: *Indrumător bibliografic pentru muncitorii din industria extractivă de petrol* cu articole din anii 1950—1956; nr. 25: *Tineretului despre tineret*, 1949—1959; nr. 39: *Să cunoaștem și să respectăm legile statului*, 1955—1959; nr. 253: *Indrumătorul bibliografic pentru lucrătorii din construcții*, de A. L. Herman, 1949—1958 etc., etc.). Nu puteau fi aduse la zi, din moment ce au fost introduse în catalogul tipărit?

Acestea sînt, în mare, lipsurile catalogului, publicat desigur cu cele mai bune intenții de către Biblioteca regională Bacău. Am remarcat inițialiva acestei biblioteci și, prin observațiile noastre, nu ținem deloc să o descurajăm. Există lucrări publicate de unele biblioteci științifice în care lacunele și erorile sînt tot atît de frecvente. Dar din analiza acestui catalog, precum și a altor lucrări bibliografice, sîntem nevoiți să tragem concluzia că, la noi, activitatea bibliografică are încă destule lipsuri. Pentru remedierea lor, credem că este necesar să se ia, pe plan central, următoarele măsuri:

— alcătuirea și difuzarea unui amplu corp de instrucțiuni — a unei metodologii — care să fixeze normele pentru întocmirea bibliografiilor de toate categoriile;

— tipărirea unei publicații anuale *Bibliografia bibliografiilor românești*, care să înlesnească activitatea de informare bibliografică din biblioteci.

Pînă la constituirea unui organ operativ pentru coordonarea și îndrumarea activității bibliografice, Consiliul Așezămintelor Culturale ar putea să publice, pentru anul 1966: lista bibliografiilor planificate de bibliotecile științifice și publice din țară. Aceasta ar permite evitarea paralelismelor și ar înlesni orientarea activității metodice în sprijinul colectivelor de bibliografi care elaborează bibliografiile.

Este, după convingerea noastră, momentul ca aceste probleme să fie discutate cu toată seriozitatea și urgența, astfel încît soluțiile preconizate să fie, practic, rezolvate în cele mai bune condiții și fără obișnuitele târăgănări.

George Baiculescu

Bernaténé, H. *Comment concevoir, réaliser et utiliser une documentation*. Quatrième édition revue et augmentée. Paris, 1964. 119 p.

În seria lucrărilor de documentare, lucrarea de față ocupă un loc aparte: este o expunere de principii și metode, cu un număr necesar de exemple pentru punerea lor în practică. Experiența personală a autorului are un rol important în această elaborare, fapt care contribuie ca publicul cititor să se apropie mai ușor de domeniul documentării. Această introducere în documentare se adresează în general oricui vrea să-și organizeze munca de cercetare și, în special, conducătorilor de întreprinderi pentru documentarea legată de întreprindere.

Tot ceea ce se spune despre importanța documentării este dominat de ideea cuprinsă în textul ales de motto, citat din H. Spencer: „ce este mai însemnat să știi despre un lucru este să cunoști locul unde poate fi găsit atunci cînd îl cauți”. În simplitatea ei, această afirmație capătă un rol deosebit, consacrand necesitatea documentării în măsura progreselor realizate în diferite domenii de epoca contemporană.

Volumele începe cu definirea noțiunilor de bază: documentare, document, documentologie, documentalist.

La condițiile pe care trebuie să le îndeplinească documentarea — să fie ușor de folosit, logică, fidelă și rațională — sînt adăugate condițiile pe care trebuie să le îndeplinească un documentalist profesionist, determinate de responsabilitatea acestuia față de cei care vor folosi documentarea alcătuită de el: trebuie să aibă o dublă pregătire, să fie calificat în specialitate în care lucrează și, în același timp, să cunoască tehnica documentării.

Capitolul consacrat **concepției de documentării** se ocupă de ceea ce autorul consideră a fi baza documentării, și anume de clasificarea materialului cules. Alcătuirea planului de clasificare este deci o operație de cea mai mare însemnătate, în care trebuie să se țină seama de cerințele unei bune clasificări: să fie adaptată întreprinderii — domeniului — respectiv, să fie clară, completă, precisă și omogenă. Se recomandă la întocmirea planului de clasificare utilizarea numerotației zecimale, care permite extinderea planului și este

unitară. Susținând adaptarea clasificării la un anumit specific, autorul insistă în același timp asupra necesității unei clasificări unitare, în cadrul aceleiași discipline.

După o sumă de indicații despre felul cum se creează împărțirile și subîmpărțirile, se expun, cu titlu de exemplu, mai multe planuri de clasificare: un plan de clasificare pentru chestiunile relative la organizarea științifică a muncii în întreprinderi; un plan cu aplicație generală pentru organizațiile profesionale; un plan pentru articolele apărute într-o revistă tehnică; un plan pentru industria de cauciuc; un plan pentru un centru de studii aeronautice; un plan pentru un director de uzină; un plan pentru un șef de atelier.

Urmărind latura practică a documentării, autorul se ocupă și de prezentarea materială a planului de clasificare, optînd pentru forma de tablou pliant. Indică însă și o a doua formă, aceea a fișelor, organizate după împărțirile și subîmpărțirile clasificării. Pentru o mai bună înțelegere, reproduce un model de fișă de acest fel.

Planul de clasificare este ușor de folosit dacă i se alătură un repertoriu alfabetic al problemelor.

Realizarea documentării sau, cum o mai numește autorul, „instalarea materială a documentării”, începe cu o prezentare a modului în care se ajunge la sursele de documentare, care sînt numeroase și variate.

În mai multe rînduri se subliniază importanța unei selecții riguroase a materialului, fiind preferabil să se stringă un număr mic de documente, alese și grupate cu grijă, decît un număr mare, cules fără discernămint și metodă, în care să nu te poți orienta la timp.

Același principiu se aplică și la alcătuirea bibliotecii, care va fi formată din publicații cu adevărat utile, realizîndu-se ceea ce autorul numește „o bibliotecă tonică”.

Criteriul propus pentru selecția materialului este foarte personal: se va reține ceea ce aduce un argument nou și original într-o anumită problemă, fie confirmînd, fie infirmînd propriul punct de vedere.

Lectura va fi organizată, pentru a deveni într-adevăr „preludiul gândirii originale și a producției intelectuale”. Autorul își expune propria sa metodă de citit; avînd alături planul de documentare, se iau note fă-

cîndu-se trimiterea la problemele din plan și în același timp la publicația respectivă.

Un rol fundamental în sistemul lui Bernaténé îl au fișele centralizatoare, în care se indică tot ce s-a citit într-o anumită chestiune.

În activitatea de documentare are mare însemnătate metoda de clasare a materialului. Din sistemele existente, alfabetic, numeric, alfa-numeric, cronologic, geografic, ideologic, se va alege cel mai potrivit. Simplitatea, precizia, ușurința în folosire sînt calitățile unui bun sistem de clasare.

Pentru fixarea noțiunilor documentare se recomandă sistemul fișelor și al dosarelor. Indicațiile utile referitoare la formatul și aranjarea acestora sînt completate cu o expunere a imenselor posibilități de documentare pe care le oferă procedeele de reproducere fotografică.

Căutarea surselor de documentare, selecția lor, obținerea și înregistrarea documentelor, alcătuirea planului de clasificare, clasarea documentelor alcătuiesc prima fază a operațiunilor de documentare, aceea de acumulare.

Faza a doua cuprinde operațiunea inversă, de utilizare a datelor. Ea impune cunoașterea sistemului de clasificare folosit, deoarece prin aceasta se poate ajunge la documentul căutat.

Pentru stringerea, păstrarea și elaborarea documentării există servicii și centre speciale. Autorul face o subtilă distincție între acestea, după natura documentelor adunate, după funcția și natura juridică a acestor organisme.

Serviciile și centrele de documentare trebuie să rezolve și o altă problemă, aceea a difuzării informațiilor. Pentru aceasta se pot pune la dispoziție documentele originale sau copiile, dosarele problemelor, fișele tipărite periodic; se pot edita lucrări de informare rapidă asupra unei chestiuni; se pot edita periodice de documentare; se pot întocmi traduceri după lucrările de specialitate.

Lucrarea lui H. Bernaténé arată astfel cadrul general în care se desfășoară documentarea și noțiunile elementare pentru înțelegerea acesteia. Într-o formă simplă, uneori aproape schematizată, ea este o experiență reușită în acest gen și de o evidentă utilitate în limitele pe care ea însăși și le propune.

Ileana Băncilă

Dezvoltarea complexă și echilibrată a economiei naționale. Buc., Editura politică, 1965. 312 p.

Economia socialistă a țării noastre a cunoscut o continuă dezvoltare complexă și echilibrată, constituind o expresie a superiorității orînduirii care nu cunoaște exploatarea omului de către om, o confirmare a politicii științifice, realiste a partidului.

Lucrarea **Dezvoltarea complexă și echilibrată a economiei naționale**, recent apărută în Editura politică, analizează principalele probleme teoretice și practice de ordin economic, social și politic legate de această temă.

Un studiu din volum dezbate problemele privind justa stabilire a proporțiilor în repartizarea venitului național între fondul de acumulare și fondul de consum ca o premisă de prim ordin și totodată, un corolar al dezvoltării continue în ritm înalt a producției socialiste. Bazîndu-și politica pe cunoașterea și folosirea legilor economice, partidul s-a preocupat mereu de rezolvarea acestei probleme de seamă, ceea ce a avut ca urmare sporirea continuă a venitului național și a acumulărilor socialiste și pe această bază creșterea nivelului de trai al populației. Industrializarea socialistă, temelia trairnică a înfloririi întregii economii socialiste, a fost și este posibilă pentru că partidul a avut grijă ca în condițiile creșterii continue a venitului național (în perioada 1950—1963 sporul mediu anual al venitului național utilizat a fost de 9,6%), să se aloce fondurile necesare acumulării socialiste. În anii construcției socialiste fondului de acumulare i s-a repartizat în medie 1/4 din venitul național, cunoscînd o creștere medie anuală de 17,4%. În lucrare este, de asemenea, analizată politica de investiții, felul în care partidul și statul au orientat principalele mijloace spre ramurile de bază, avînd totodată în vedere dezvoltarea complexă și echilibrată a întregii economii.

Unul din capitolele cărții evidențiază o problemă de mare însemnătate pentru creșterea continuă și în ritm susținut a produsului social

și a venitului național, pentru creșterea bunăstării oamenilor muncii: stabilirea unei proporții raționale între industrie și agricultură, îmbinarea lor armonioasă în cadrul dezvoltării complexe și echilibrate a economiei naționale. Dînd atenție deosebită industrializării socialiste, condiție hotărîtoare pentru făurirea și dezvoltarea economiei socialiste, partidul s-a preocupat continuu de sporirea și dezvoltarea producției agricole.

O caracteristică de bază a dezvoltării țării noastre, un factor esențial în ridicarea potențialului ei economic îl constituie valorificarea superioară a resurselor naturale. În studiul care se ocupă de această problemă sînt analizate laturile tehnice și economice ale acestei probleme, sînt relevate succesele repurtate pe linia atragerii raționale în circuitul economic a resurselor naturale, creșterea continuă a gradului de prelucrare prin folosirea tehnicii și tehnologiei avansate, organizarea și dezvoltarea acestui proces în condițiile asigurării maximumului de avantaje economice în vederea creșterii potențialului economic al țării.

Succesele obținute în dezvoltarea complexă și în ritm susținut a economiei au necesitat și, la rîndul lor, au determinat schimbări fundamentale și în domeniul forței de muncă. În studiul consacrat acestei probleme este prezentat procesul reproducției largite și planificate a forței de muncă, repartiția și folosirea ei deplină și eficientă. În 1964 numărul mediu scriptic al salariaților a fost de circa 2 ori mai mare ca în 1950, și de 3 ori ca în 1938, iar ponderea muncitorilor din totalul salariaților a crescut de la 58% în 1950 la 72% în 1964. În 1930 aproape 77% din populația activă a țării era ocupată în agricultură și numai 7,2% în industrie; în 1964 procentul a scăzut la 57% în agricultură și a crescut la peste 23% în industrie. Un aspect important a reproducției largite a forței de muncă în socialism este creșterea calificării oamenilor muncii. În perioada 1950—1963 peste un milion de muncitori au fost calificați, iar sporul absolut de ingineri în anii 1960—1964 este de 2 ori mai

mare decît numărul total al inginerilor existenți în 1938.

Un capitol al cărții se ocupă de înflorirea economică și social-culturală a regiunilor țării, o latură inseparabilă a dezvoltării complexe și echilibrate a economiei naționale, un obiectiv constant al politicii economice a partidului și guvernului. Pe baza conducerii planificate a economiei naționale, partidul și statul realizează imbinarea armonioasă a intereselor generale cu cele locale, a sarcinilor imediate cu cele de perspectivă în vederea dezvoltării fiecărei regiuni în cadrul progresului rapid și multilateral al întregii țări. Pentru lichidarea rămîinerii în urmă a unor regiuni li s-a asigurat condițiile pentru a avea un ritm mai rapid de dezvoltare economică decît media pe țară.

„Sistemul de prețuri și rolul lui în dezvoltarea complexă și echilibrată a economiei naționale” este titlul altui studiu în care este arătat modul de folosire în țara noastră a legii valorii pentru asigurarea unei juste repartiții a resurselor economice naționale între ramuri și între sferele reproducției, pentru continuarea reducerii a cheltuielilor de muncă, de materiale și de mijloace bănești pentru producerea bunurilor materiale, precum și în vederea cointerării materiale a celor ce muncesc în creșterea productivității muncii, reducerea prețului de cost, îmbunătățirea calității produselor etc.

Ultimele două studii din volum se ocupă de relațiile dintre dezvoltarea pieții interne și a comerțului exterior și realizarea reproducției socialiste largite. Dezvoltarea pieții interne constituie una din manifestările legii economice fundamentale a socialismului, un aspect al ridicării nivelului de trai și cultural al poporului — scopul ultim al construcției socialismului. Ea este totodată o premisă importantă a lărgirii și perfecționării producției socialiste. Volumul fizic al circulației mărfurilor cu amănuntul a crescut în perioada 1950—1964 de 4,4 ori. Dezvoltarea complexă și echilibrată a economiei naționale a făcut, de asemenea, posibilă și necesară sporirea volumului

comerțului exterior, cît și producerea unor schimbări importante în structura și componența exportului și importului de mărfuri. În 1964 volumul comerțului exterior a crescut de 4,8 ori față de 1950, iar din totalul exportului, mașinile și utilajele pentru producție au reprezentat 24,3% în 1963 față de numai 5,5% în 1950.

Analiza profundă a celor mai esențiale probleme, cifrele edificatoare folosite fac din această carte un material valoros pentru cunoașterea caracterului științific al politicii economice a partidului și statului nostru.

S. Brătescu

BURCHETT, WILFRED. *Război în junglă*. Buc. Editura politică, 1965. 344 p.

Ziaristul australian W. Burchett nu este necunoscut publicului românesc. Cartea sa despre Cambodgia și Laos intitulată *Pe Mekong în sus* a apărut în traducere românească în 1959. De data aceasta el este prezent cu o carte de reportaje care ne ajută să înțelegem una din problemele internaționale cele mai actuale: lupta eroică a patrioților sud-vietnamezi, intensificarea atacurilor intervenționiștilor americani.

Începîndu-și activitatea ziaristică încă înainte de război, participînd la războiul din Pacific pînă în 1945, ca reporter de război, scriînd reportaje despre India și China, despre Coreea și Vietnam, Burchett cunoaște foarte bine problemele Extremului Orient și ale Asiei de sud-est din ultimele două decenii. Militînd împotriva imperialismului și colonialismului pe Burchett îl găsim în multe locuri unde se duce lupta de eliberare națională mai ales în această parte a lumii.

Pretrecînd opt luni în mijlocul patrioților sud-vietnamezi, străbătînd diferite regiuni eliberate, cu bicicleta sau pe jos, uneori cu barca, el își încheie reportajele în februarie 1965. Citînd aceste reportaje ne dăm seama mai întii de caracterul mișcării de eliberare și de condițiile în care a fost creat Frontul de eliberare. El

grupează cele mai largi pături sociale reușind să atragă în jurul său de la intelectuali și studenți, mase de țărani nemulțumiți că li se iau pământurile pentru așa-zisele „sate strategice”, indignați de atacurile brutale ale aviației, de distrugerea vieților omenești și a recoltei, pînă la triburi din munți sau oameni aparținînd diferitelor secte religioase sau unor convingeri foarte diverse. Departe de a fi rodul intervenției din afară cum pretend guvernării de la Saigon și consilierii americani, lupta Frontului de eliberare națională este produsul condițiilor și a situației create în Vietnamul de Sud după acordurile de la Geneva din 1954. La întrebarea cine a format Frontul de eliberare națională Burchett răspunde în mod plastic: „Diem și Dulles. Ei au împins la apropierea celor mai diverse forțe”. La această concluzie el ajunge după ce colindă prin diverse regiuni din teritoriul eliberat, stă de vorbă cu oameni din părțile muntoase în care războiul este mai ușor de purtat ca și în altelē în care s-ar părea că el este imposibil de dus contra unor forțe bine înarmate. Cu amănunte, se descriu condițiile în care luptătorii Frontului de eliberare duc acest război în junglă. La întrebarea de unde au arme aceste populații atât de disparate și neexperimentate, se poate răspunde limpede de la americani. Cu un armament improvizat, prin acțiuni îndrăznețe ei au reușit să dezarmeze unități întregi ale armatei sud-vietnameze, să captureze importante cantități de arme și muniții de fabricație americană. Pentru a se putea familiariza cu tehnica militară, cu mînuirea unui armament perfecționat, mulți patrioți se înrolau temporar în armata guvernamentală, își însușeau acolo tehnica militară și apoi reveneau în rîndurile luptătorilor Frontului de eliberare devenind și instructori pentru ceilalți. Cele mai multe din reportaje sînt consacrate metodelor de luptă, eroismului și geniului unui popor conștient de rostul luptei de eliberare. Dar Burchett a stat de vorbă și cu prizonieri de război americani. Toți „n-aveau nici cea mai vagă idee” după propria lor expresie, asupra rostului luptei lor în Vietnam, asupra războiului din Vietnam în general. Ceea ce îi atrage pe mulți mercenari este salariul ridicat, care face din ei cei mai bine plătiți mercenari ai tuturor timpurilor. Comparînd a-

ceste două atitudini și parafrazînd spusesele cinelui din poveste, cînd pierduse cursa cu iepurele, Burchett conchide: „Vietnamezii luptă pentru existența lor iar americanii pentru a avea un prinz mai bun”. În multe reportaje Burchett ne înfățișează aspecte ale vieții din regiunile eliberate, metodele de atragere a populației, de lămurire asupra țelurilor mișcării, de sporire a rîndurilor luptătorilor. În alte reportaje el se ocupă și de cariera și căderea lui Diem, de succesiunea loviturilor de stat de la Saigon, despre contradicțiile dintre diferiți dictatori sud-vietnamezi, după cum în altele se vorbește despre condițiile așa-zisului „război special” dus de americani. Esența războiului este cuprinsă însă în cuvintele lui Nguyen Huu Tho președintele Frontului de eliberare pe care Burchett le deține dintr-o convorbire: „...Dacă ar trebui luate în considerare numai forțele materiale, de mult am fi fost zdrobiți, dată fiind imensa disproporție dintre cele două potențiale la început. Dar noi luptăm pentru o cauză dreaptă, iar ei duc un război agresiv. Iată de ce în rîndul soldaților — și chiar al americanilor — nu există entuziasm și domnește un spirit combativ extrem de scăzut...” La întrebarea cît ar putea să dureze războiul Nguyen Huu Tho a spus: „...cît va fi necesar pentru a atinge obiectivele noastre minimale, cele patru puncte indisolubil legate între ele: pacea o dată cu încetarea intervenției americane, independența, democratizarea și neutralizarea Vietnamului de Sud...” „...sîntem gata să luptăm oricîți ani ar fi nevoie, oricîte generații ar fi necesare. Pentru noi, sud-vietnamezii, victoria în acest război este o certitudine...”

I, Matei

NIKOLAEVA, GALINA. *Povestiri*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1965. 184 p. (Colecția „Meridiane”).

Regretata scriitoare sovietică, a cărei operă a intrat în tezaurul literaturii universale, a fost de profesiune medic. În această calitate, ea a luat parte în timpul războiului la luptele de pe Volga, îngrijind răniții pe un vapor sanitar.

Moartea comandantului, prima din cele două povestiri incluse în volu-

mul de față, este expresia artistică a experienței tragice a războiului pe care scriitoarea a trăit-o personal, fiind astfel în măsură să redea, cu o forță inegalabilă, suferințele și grandioarea poporului ei, într-unul din momentele cele mai grele ale istoriei sale.

Un vas sanitar încărcat cu răniți se îndreaptă de la Kazan la Stalingrad. Din figurile călătorilor de pe această navă, ofițeri și soldați, mai toți în stare gravă, personal sanitar, bucătari, matoși și alții se desprind chipurile, puternic conturate ale eroilor principali: Katerina Ivanovna, medicul vasului, și Anton, comandantul unei unități de tanchiști. Trezindu-se din lunga letargie ce urmase rănirii sale, eroicul Anton, care schimbase cu unitatea lui, soarta unei bătaii, înțelege treptat că e condamnat pe viață, că e mai mult decât un schilod, pentru că rana lui de la coloana vertebrală îl osindește să-și petreacă restul zilelor inactiv, paralizat. Dar în disperarea stăpinită până la inuman ce-l deosebește de ceilalți răniți își face loc, ca un fir de lumină, sentimentul la început nedefinit, pentru tinăra doctoriță Katerina Ivanovna. Iubise și el cindva o fată, studentă la Conservator, dar avea uneori senzația că „nu-i ce ar trebui să fie”, în vreme ce femeia aceea frumoașă, bună, răbdătoare, curajoasă și cu un adânc simț al datoriei, reprezintă pentru tinărul suspendat între viață și moarte, idealul, pe care uneori un om îl caută o viață întreagă.

Vasul sanitar este bombardat de pe mal de tunurile germane, care nu-și încetează focul până cind nava nu începe să se scufunde. Desperarea, ialea care pun stăpînire pe călătorii vasului sortit pieirii, sînt cu atît mai sfișietoare cu cît majoritatea oamenilor, fiind răniți, sînt incapabili de a se apăra în vreun fel. Pe fondul acesta de implacabilă distrugere, de trupuri cioprițite, care mai trăiesc încă, este profilată ultima întîlnire între comandantul unității de tanchiști, care știe că în clipele următoare va muri, și Katerina Ivanovna, căreia el îi dă cordonul său de salvare, trimițînd-o aproape împotriva voinței ei, înapoi la viață. Frumusețea crepusculară, tragică și totuși netărmurit de grandioasă prin omenscul și simplitatea ei, ce caracterizează întîlnirea și despărțirea acestor doi tineri, duce cititorul pe o

rulme a prozei artistice. Episodul e de neuitat.

Și tot de neuitat vor fi pentru cei ce le vor citi, unele momente din viața bogată, străbătută de o inepuizabilă omenie a Vasilisei Vlasovna, eroina celei de-a doua povestiri: *Tușa Vasilisa despre minuni*. Mîneea cea mare care i-a fost dată Vasilisei s-o cunoască și s-o prețuiască a fost viața. Mamă a unsprezece copii, femeia aceasta înțeleaptă, iubitoare, harnică și veselă reprezintă o chintesență, genul omenesc însuși în lupta sa împotriva distrugerii și a morții. Colhoznică Vasilisa a crescut, cum a putut, împreună cu Timoșa al ei, unsprezece copii despre care povestește crimpeie de viață și mai ales despre cei cărora ea le-a ajutat să supraviețuiască ororii războiului. Povestind cum a ajuns Vasilisa la Serioja, grav rănit pe front, sau cum a îngrijit-o pe frumoasa și înțeleapta Grania, copilul pe care îl preferă tuturor pentru că îi seamănă la mînt și la inimă, scriitoarea izbuteste să facă din soarta tristă a eroilor zugrăviți — a Graniei mai ales, care pierduse în timpul unei lupte și mîinile și picioarele — o dată cu un necruțător act de acuzare împotriva războiului, adevărate momente de triumf ale omului asupra durerii, infirmității și morții.

Povestind despre viața ei și a copiilor, Vasilisa înglobează și existențele celor din jurul lor, soți, soții, prieteni, creind o imagine vastă asupra modului cum s-au comportat oamennii și cum au trecut, și cei buni și cei răi, prin încercările acelor vremuri crunte.

Mulțumită remarcabilei traduceri realizată de Ștefana Velisar Teodoreanu și Mihai Cardaș, cu atît mai meritorie cu cît limba este presărată cu zicători și proverbe și are, în general, tonul sfătos al bătrînilor de la țară, greu de redat în altă limbă, cititorul din patria noastră are posibilitatea să cunoască citeva pagini de literatură autentică.

Cristina Petrescu

Beauvoir, Simone de. **Amintirile unei fete cuminți**. Roman Buc., Editura pentru literatură universală, 1965. 414 p.

Ceea ce impresionează pe cititorul acestor amintiri cuprinse în primul din cele trei volume ale unui ciclu,

apărut între 1958—1963, este certitudinea cu care autoarea a înțeles din primii ani ai vieții că esența existenței ei o constituie necesitatea de a fi util, de a nu lăsa să i se irosească zilele în zadar ci de a le umple cu un conținut bogat, divers și profund, evitând preocupările superficiale și orice fel de tribut acordat conveniențelor, modului de viață tradițional, în mediul în care a trăit.

Născută în 1908 la Paris, Simone de Beauvoir a fost una din acele femei remarcabile care nu s-a desmințit nici o dată. În amintirile ei, care au un caracter net biografic, ea spune, că întrebată la 15 ani ce vrea să devină mai târziu, a răspuns fără să ezite: „un scriitor celebru”.

Din volumul de față, care cuprinde copilăria și adolescența pînă la terminarea studiilor la Sorbona și întâlnirea cu Jean-Paul Sartre, se desprinde lîmpede drumul pe care l-a urmat, pornind de la prejudecățile rigide ale mediului mic burghez catolic în care s-a născut și a fost educată, pînă la descătușarea totală a modului ei de a gândi și de a acționa din opresiunea de prejudecăți, tradiții și forme la care fusese supusă din fragedă copilărie. Simone de Beauvoir, fiica unui avocat mic burghez, pretențios, cu idei conservatoare, și a unei mame aproape bigote, a avut marele merit de a-și fi croit singură drumul spre ieșirea din labirintul primejdios al acestei existențe. Moartea Zazei cea mai bună prietenă a autoarei amintirilor, moartea năpraznică determinată în mare parte de tirania unei mame cu concepții foarte învechite asupra rolului femeii în societate, reprezintă soluția inversă, imaginea tragică a ceea ce ar fi putut fi viața scriitoarei însăși dacă n-ar fi luptat la timp pentru libertatea ei. Reprezentantă de seamă a grupului existențialist francez, condus de Jean-Paul Sartre, autoarea volumului de față oferă cititorului posibilitatea de a cunoaște, pe lîngă cauzele personale subiective ce au dus-o la adoptarea unui mod nou de a-și clădi viața, și tabloul epocii în care a trăit, ilustrînd nuanțat și

profund transformările care s-au produs după primul război mondial în concepțiile moral-sociale ale generației tinere. Încă din anii copilăriei, Simone de Beauvoir a refuzat rolul destinat femeii a cărei menire exclusivă se rezuma la existența de soție și de mamă. Ideea aceasta care și-a găsit o amplă dezvoltare în romanul ei *Le deuxième sexe* (1949), ateismul ei convins, la care a ajuns, după cum se desprinde din amintirile de față, înfrîngînd influența educației rigid catolice, iezuite, din familie și de la pension, oroarea de război, de mizerie, de întuneric și de moarte o vor duce pe scriitoare, încetul cu încetul, la glorificarea omului, căruia i se cere de aci înainte să facă totul, să se situeze definitiv pe locul gol al divinității.

Sub acest aspect, Simone de Beauvoir a fost o militantă pentru progres, cultură, o viață mai bună și mai ușoară, destinată omului. De la cîinci ani, scrie autoarea undeva, omul este o ființă completă, căreia nu-i rămîne de cit să se dezvolte armonios și să-și împlinească menirea, cu luciditate și perseverență în marea sa familie. Pe idealurile de libertate totală, de demnitate, de egalitate a sexelor, pe interesul pentru problemele sociale care se pun fără să ia încă forme conștiente în anii copilăriei și ai adolescenței, pe setea de cultură și de cunoaștere a vieții în toată diversitatea ei, s-a format personalitatea scriitoarei Simone de Beauvoir așa cum se reflectă în notele ei autobiografice. Aceste idealuri au situat-o printre scriitorii de seamă ai vremurilor ei, printre luptătorii pentru pace, lumină și progres ai acestei epoci.

În talmăcirea izbutită a Andei Boldur, cititorii au prilejul să cunoască o operă literară valoroasă, scrisă într-un stil simplu și elegant și în același timp să cunoască evoluția interioară a unor intelectuali francezi în drumul lor spre o concepție nouă despre om și menirea lui.

C. P.

В Н О М Е Р Е

Аурел АВРАМЕСКУ: <i>Документация в области общественных наук.</i> (Классификация в общественных науках. Методы применяемые Центром научной документации Академии Социалистической Республики Румынии по организации текущей информации и составление тематических библиографий в области общественных наук)	577
Раду К. ДЕМЕТРЕСКУ; Пауль КАРАВИЯ: <i>Документация в области экономических наук.</i> (Организация информации и документация; пропагандирование экономических знаний, вопросы координации в выработке средств информации)	580
Беатриса АРИОН: <i>Все зависит от методистов!</i> (Кое-что о методической помощи, оказываемой коммунальным библиотекам в организации коллекций)	586
Ион ПАСКАДИ: <i>Литература и эстетическое воспитание.</i> (Специфический характер литературы как носителя идеалов и знаний, вопросы дифференцированной ориентации в чтении, формирование эстетического вкуса читателей)	601
<i>Семинары по основам библиографических знаний</i> (Из опыта Ленинградской Государственной библиотеки им. Салтыкова-Щедрина)	620
Дан СИМОНЕСКУ: <i>Альдо Мануцио.</i> (К 450-летию со дня рождения этого известного венецианского типографа и издателя)	626
Алиса СТЕРЕСКУ: <i>Джордж Бендеску</i> (Выдающийся румынский библиограф 1849—1922)	627
Павел БИНДЕР: <i>Иоан Плуариу-Молнар, 1749—1815.</i> (Известный румынский врач, ученый просветитель)	631

EXTRAIT DU SOMMAIRE

Aurel AVRAMESCU: <i>La documentation dans les sciences sociales.</i> (La classification dans les sciences sociales. La pratique du Centre de documentation scientifique de l'Academie de la République Socialiste de Roumanie dans l'organisation de l'information courante et l'élaboration des bibliographies thématiques dans le domaine des sciences sociales)	577
Radu C. DEMETRESCU; Paul CARAVIA: <i>La documentation dans les sciences économiques.</i> (L'organisation de l'information et de la documentation; la propagande des connaissances économique; les problèmes de la coordination dans l'élaboration des instruments d'information)	580
Beatrice ARION: <i>Le tout aux soins des méthodologues?</i> (Considérations sur l'aide méthodologique accordée aux bibliothèques communales dans l'organisation de leurs collections)	586
Ion PASCADI: <i>La littérature et l'éducation esthétique.</i> (Le caractère spécifique de la littérature, en tant que promoteur d'idéals et de connaissances; les problèmes de l'orientation différentielle de la lecture; la formation du goût artistique des lecteurs)	601
<i>Séminaires consacrés aux fondements des connaissances bibliographiques.</i> (De l'expérience de la Bibliothèque d'Etat „Saltkov — Stchédrine" de Léningrade)	620
Dan SIMONESCU: <i>Aldo Manuzio.</i> (450 ans depuis la naissance du célèbre typographe et éditeur vénitien)	626
Alice STERESCU: <i>George Bengescu.</i> (Grand bibliographe roumain. 1849—1922)	627
Pavel BINDER: <i>Ioan Pluariu-Molnar.</i> 1749—1815. (Médecin, érudit et éminent illuministe roumain)	631

SUMMARY EXCERPTS

Aurel AVRAMESCU: <i>Documentation in Social Sciences.</i> (Problems of classification. Practice of the Centre for Scientific Documentation of the Rumanian Academy in organizing the current information and in drawing up subject bibliographies referring to social sciences)	577
Radu C. DEMETRESCU; Paul CARAVIA: <i>Documentation in Economic Sciences.</i> (The organization of information and documentation, diffusion of knowledge in economic sciences, co-ordination in drawing up sources of information)	580
Batrice ARION: <i>Everything left in the care of methodological guidance?</i> (On methods of guiding village libraries in collections' organizing)	586
Ion PASCADI: <i>Literature and aesthetic education.</i> (The promotion of knowledge and ideals — a specific feature of literature, the guiding of different categories of readers and their aesthetic initiation)	601
<i>Seminars assigned to basic principles of bibliographic knowledge.</i> (From the experience of the Leningrad State Public Library „Saltkov-Scedrin")	621
Dan SIMONESCU: <i>Aldo Manuzio.</i> (The 450th anniversary of the famous editor and printer's birth)	626
Alice STERESCU: <i>George Bengescu</i> (Prominent Rumanian bibliographer. 1849—1922)	627
Pavel BINDER: <i>Ioan Pluariu-Molnar.</i> 1749—1815. (Prominent Rumanian physician and scholar)	631

COLEGIUL DE REDACȚIE: BAICULESCU George, GRUIA Ștefan (redactor șef), GRÜNBERG Aron (redactor șef-adjunct), IOVANOV Eugen, LUPU Atanase, MIRONESCU Nicolae, POPESCU-BRĂDICENI Angela, RAUȘ Nicolae, TOMESCU Mircea.

J. M. F. ...

ÎNȚREPRINDEREA POLIGRAFICĂ „GRAFICA NOUĂ”

cu sediul în București — str. Pitagora nr. 16—18 — tel. 21.21.30
Raionul Tudor Vladimirescu

execută prin unitățile sale
repararea și legarea cărților, colecțiilor
de periodice pentru bibliotecile din Capitală
și din orice localitate din țară.

Întreprinderea confecționează pe bază de comandă,
mape pentru păstrarea revistelor și ziarelor,
cutii, casete pentru păstrarea broșurilor,
STAS-urilor, tipăriturilor pe foi volante etc.

Întreprinderea asigură expedierea volumelor legate,
în colete poștale sau prin C.F.R.

Plata se face în bani sau prin virament

41 000